

૨૮ જયજ્ઞા ૨૯ જીવની ઉત્પત્તી, ૩૦ તદ્દન જોડી વાત	૧૬
૩૧ તજવા ચોગ્ય ૩૨ ત્યાગ	૧૭
ત્યાગ	૧૮
૩૩ તીર્થ ૩૪ શ્રી તીર્થકરની દેશના ૩૫ દયા	૧૯
૩૬ ભાવ દયા	૨૬
ભાવ દયા, ૩૭ દ્રવ્ય દયા	૨૭
૩૮ દયા ધર્મનો સર્વનાશ	૨૮
૩૯ " " ૪૦ દાન	૨૯
૪૦ દાન	૩૦, ૩૧
દાન ૪૦ A દારિદ્ર ૪૦ B દીક્ષાવાળો ઉચો	૩૨
૪૦ C કુખી ગયા ૪૦ D મોટા દુશ્મનો ૪૧ દુઃખ	૩૩
૪૨ દોષ ૪૩ જૈન ધર્મ ઓળખાણ	૩૪
૪૪ ધર્મ	૩૮
સાધુ ધર્મ, ગૃહસ્થ ધર્મ	૩૯
પૈસાથી ધર્મ ન થાય	૪૦
ધર્મ નથી	૪૪
૪૫ ગૃહસ્થ ધર્મ	
૪૬ ધર્મ સંબંધી માન્યતા, ૪૭ ધ્યાન, ૪૮ નમસ્કાર	૪૫
૪૯ નાસ્તીક ૫૦ નીર્જ્ઞા ૫૧ નીષેધ ૫૧ અ નિષેધ	૪૬
૫૨ નિઝિદી	૪૭
નિઝિદી, નીષેધ ૫૩ પાંચમહા મત	૪૮
૫૪ પત્યરો ૫૫ પરીવર્તન	૫૦
૫૫ અ પંચાંગી, પેસાળ ૫૬	૫૧
૫૭ પ્રભુ પુત્ર, ૫૭ A પુત્ર ૫૮ પાપ	૫૩

શુદ્ધિપત્ર

પાનુ	હીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૩	૧૭	વિનાંતિ	પીનતી
૬	૧૩	ને	તે
૬	હેલ્લી	માગ	માર્ગ
૧૬	૧૧	વગ	વર્ગ
૨૩	૨	સ્વરૂપ	સ્વરૂપ
૨૩	૧૨	ભગવાવ	ભગવાન
૨૪	૨૨	પચ્ચખાણ	પચ્ચખાણ
૨૫	૨	આત્માનુ	આત્માનું
૩૧	૮	આગષ્ટ	ઓગષ્ટ
૧	૩	આચાથ	આચાર્ય
૨	૧	સવ	સર્વ
૨	૧૦	નિદે	નિદે
૬	૩	પ્રકારતા	પ્રકારના
૬	૧૦	તદન	તદન
૬	૧૫	સ્વચ્છદી	સ્વચ્છંદી
૧૨	૪	હીસા	હિંસા
૧૪	૧	સુંદર	સુંદર
૧૮	૧૩	તીર્થકરે	તીર્થકરે
૨૨	૧૮	ઉધીપ્રતી	ઉધી
૨૩	૨૧	સમપ્રધાનકાર	સમપ્રધાનકાર
૨૪	૨૦	બીજાથો	બીજાની

પાનું	છીડી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૮૦	૧૫	નીદુ છ	નિંદુ છ
૮૦	છેલ્લી	હું નીદુ છ	હું નિદુ છ
૮૧	૫	નાનાલાયક	નાલાયક
૮૨	૧૭	અભણ્યુ	અભણ્યું
૮૨	રેંડ	હાડકા	હાડકા
૮૭	૨	રામચંદ	રામચંદ્ર
૮૭	૧૩	અકાન્તીક	એકાન્તીક
"	"	દુખનો	દુઃખનો
૯૧	૯	કરૂં છું	કરૂં છું
૯૨	૧	કરૂં	કરૂં

અર્પણ પત્રિકા

શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીને અર્પણ !

જૈન શ્વેતાંબર અને જૈન દિગંબર સંપ્રદાયોમાં તેમજ જૈનેત્તર સંપ્રદાયોમાં શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીનું નામ ઘણું જાણીતું છે. એક જ્ઞાની પુરૂષ તરીકે તેમની ખ્યાતિ વિશેષ છે. શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજી તે સ્થાનકવાસી જૈન હતા કે મૂર્તિપૂજક શ્વેતાંબર હતા કે દિગંબર જૈન હતા કે વેદાંતી હતા એ પ્રશ્નનો ઉકેલ આજ સુધી થઈ શક્યો નથી. જ્ઞાની પુરૂષો તેાં સઘળી સંપ્રદાયમાં હોય છે અને તેનાથી નિરાળા પણ હોય છે. તેમ છતાં જે સંપ્રદાયમાં જેટલા પ્રમાણમાં નિજ સ્વરૂપનું આરાધન થતું હોય તે સંપ્રદાયમાં તેટલા પ્રમાણમાં હતા આ કાળે આદરે નિજ સ્વરૂપનું એટલે આત્માનું આરાધન કહો કે શુદ્ધ

ચારિત્ર ધર્મનું પાલન કરનારા હોવાથી એમની પાસે કોઈ મંત્ર, તંત્ર, રિદ્ધિ, સિદ્ધિનું સાધન હોવું જોઈએ. 'કે' જે મંત્ર સાધનાના બળથી હજારો લોકો એમની આત્મુબાધુ રહ્યા જ કરે છે. જે એમની પાસે જાય છે તે આંધળું ભીંત બની જાય છે અને જૈન તેરાપંથનો સ્વીકાર કરી લે છે. શ્રી લલ્લુભાઈ મારવાડના યત્રી પ્રદેશમાં ગયા ત્યાં કેટલાક દિવસ સેવા કરી. પછી પૂન્યજી પરમેશ્વરને એકાંતમાં મળીને પોતાની આર્થિક સ્થિતિની નબળાઈની વાત કરી અને પોતાની આર્થિક સ્થિતિ સુધરી શકે એવો કોઈ ઉપાય હોય તો તેની માંગણી કરી. આથી શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન કરનારા મહાપુરુષે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં સુણાવી દીધું કે અમારી પાસે તો આત્માને નિર્મલ બનાવવાનું સાધન છે અને તે શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન છે. એજ આત્માનું સાચું આરાધન છે. એજ જન્મમરણના જુઝમમાંથી મુક્ત કરાવનારો એકજ મહાન્ ઉપાય છે આ સિવાય અમે ખીજું કોઈ આરાધન માનતાજ નથી. ત્યારે શ્રી લલ્લુભાઈએ વિનંતિ કરી કે મને આત્માનું કલ્યાણ થાય એવું કાંઈ શિખવો તે ઉપરથી પૂન્યજી, પરમેશ્વરે શ્રી લલ્લુભાઈ શેડને 'ખીજ જ્ઞાન' કે 'સમકિત'નો ઉપદેશ કર્યો. અને ફરમાવ્યું કે આ 'ખીજ જ્ઞાન' કોઈ ભવ્ય આત્માને બતાવશે તો તેના આત્માનો ઉબાર થશે પછી દેશકાગે પવટો ખાતાં શ્રી લલ્લુભાઈ શેડ મારવાડમાંથી સાયલે આવ્યા અને સમય વિચારીને પોતાને મળેલું 'ખીજ જ્ઞાન' પોતાના પુત્રસ્ત્રી સૌભાગ્યચંદને આપ્યું અને

પ્રસ્તાવના

કેટલાક ભાઈઓ પૂછે છે કે જૈન શ્વેતાંબર તેરાપંથ એ શું છે? એ તે કોઈ ગચ્છ છે? કોઈ મત છે? કોઈ વાડો છે? કે કોઈ સંઘાડો કે સંપ્રદાય છે? એ તે છે શું? આવા પ્રશ્ન પૂછનારા ભાઈશાળી બંધુઓએ સમજવું જોઈએ કે જૈન શ્વેતાંબર તેરાપંથ એ કોઈ ગચ્છ નથી કોઈ મત નથી કોઈ વાડો નથી, કોઈ 'સંઘાડો' નથી કે કોઈ સંપ્રદાય નથી પણ અનાદિ કાળથી ચાલતું આવેલું અને સર્વજ્ઞદેવે ફરમાવેલું 'જનશાસન' છે. જનશાસનનો પ્રકાશ ભગવાન જનદેવોએ કરેલો છે તેથી તે સર્વાંગ સંપૂર્ણ પ્રમાણિક છે એમાં શંકાને લેશ પણ સ્થાન નથી. પણ આ દુનિયામાં જે નાના પ્રકારના ગચ્છ મત વાડા, સંઘાડા અને સંપ્રદાયો ચાલી રહ્યા છે તે તો છદ્મસ્થ જીવોએ કોઈને કોઈ કારણે પાથરેલી સોનેરી લાજો છે. આવી મનગચ્છરૂપી લાજોમાં લોખંડી લટાક જીવો ફસાય છે.

ભગવાન સર્વજ્ઞ દેવોએ જે પવિત્ર જન શાસનનો પ્રકાશ અનાદિકાળથી કરેલો છે તે પ્રકાશ તો સાચત છે અને પ્રાણીમાત્રને કસ્યાણનું કારણ છે, પરમ શાંતિનું કારણ છે, અનંત સુખનું કારણ છે, નિર્માણનું કારણ છે, મોક્ષનું કારણ છે. આવું પવિત્ર જનશાસન તો જગતમાં રહેલા પ્રાણીમાત્રને અભય આપનારું છે. એથી જનશાસનની તૂટનામાં ગચ્છ, મત, વાડા સંઘાડા કે સંપ્રદાયો

કે મોક્ષનો પંથ એજ ખરો પંથ છે. એથીજ સર્વશઢેવે પ્રકાશેલા પંથને સમજી લોકો કહે છે કે પ્રભુ આ પંથ તારો છે. હે પ્રભુ અમે તારેજ પથે ચાલીએ છીએ. હે પ્રભુ અમે જે પંથમાં ચાલી રહ્યા છીએ તે પંથ તારોજ છે. હે પ્રભુ યહુ પંથ તેરા હે આનું નામ જ જૈન શ્વેતાંબર તેરાપંથ છે. એથી સ્પષ્ટ જાય છે કે એ કોઈગચ્છ નથી. કોઈ મત નથી, કોઈ વાડો નથી કોઈ સંઘાડો નથી, કોઈ સંપ્રદાય નથી, કોઈ પક્ષભેદ કે મતભેદ નથી પણ કેવલ અનાદિ કાલથી ચાહ્યું આવતું પરમ પવિત્ર 'જીનશાસન' છે કે જે જીન-શાસન સદાય જ્યંતુ વરતે છે. જીનશાસનમાં જીનદેવે મુખ્ય તેર વસ્તુઓનું આરાધન કરવાનું ફરમાવેલું છે. આમાં પાંચ મહામત પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિનો સમાવેશ થાય છે. આ રીતે પંચમહામત અને અષ્ટ પ્રવચન માતાનું આરાધન કરીને અનંતા જીવો આ સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતરીને નિર્વિઘ્ને મોક્ષ નગરીમાં સાથત જીવન જીવવા માટે પધારેલા છે. આ તેર પદાર્થનું આરાધન કરવું એનું નામજ ચારિત્ર ધર્મ છે. ધર્મનું આરાધન કરવાથીજ આત્માને વળગેલાં કર્મોની નિર્જરા થાય છે, આત્મા નિર્મલ થાય છે, આત્મા અર્વાંગ સંપૂર્ણ કર્મમલ રહિત થાય છે અને મોક્ષ કે નિર્વાણપદને પામે છે. આવી જાતના ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન કરવું એનું નામજ આત્મચિંતન છે. એનું નામજ આત્મામાં આત્માની શોધ કરવી એ છે. એનું નામજ આત્મ સમાધિ છે. ચારિત્ર ધર્મનું રૂઢે

મૂળ પાઠોમાં 'જનશાસન' જેવું ને તેવું સદાય જયવંતું વસ્તુ રહ્યું છે. આવા પવિત્ર 'જનશાસન'માં જે પાછળથી મિશ્ર પ્રરૂપણાનો દોષ દાખલ થઈ ગયો હતો તેવું સર્વાંગ સંપૂર્ણ સંશોધન કરીને શ્રુતકેવલી સમા લગવાન શ્રી લીખમજી સ્વામીએ મિશ્ર પ્રરૂપણા દોષ દૂર કરીને 'શુદ્ધ જનશાસન' લખ્યું જોવાના કડયાણુ માટે ફરમાવ્યું, આવું શુદ્ધ 'જનશાસન' અનાદિ કાળથી ચાલ્યું આવે છે અને સદાય સાધવું અનંતકાળ સુધી જયવંતું વસ્તુ છે. આથી સ્પષ્ટ સમજશે કે જૈન શ્વેતાંબર તેરાપંથ છે એજ શુદ્ધ 'જનશાસન' છે. પણ એ કોઈ ગમ્મ, મત, વાડો, સંઘાડો, સંપ્રદાય કે પક્ષભેદ નથી જ.

શ્રુતકેવલી સમા લગવાન શ્રી લીખમજી સ્વામીની નવમી પાઠે હાલમાં વીતરાગ સમા આગમ નિગમના પારગામી જૈનાચાર્યજી પૂજ્યજી મહારાજ શ્રી ૧૦૦૮ શ્રી તુલસી રામજી સ્વામી બિરાજે છે અને પોતાના ધર્મપાઠથી મારવાડમાં યત્ની વગેરે પ્રદેશને પાવન કરે છે. એમનું ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન ભારતવર્ષમાં આજે તો અત્યંત છે.

આવા શુદ્ધ જનશાસનની કેટલીક માહિતી આપવા માટે જુદે જુદે સ્થળેથી 'જનશાસન'ને મળતાં આવતાં વચનોનો સંગ્રહ કરેલો છે. આમાં શ્રી સિદ્ધચક્રમાંથી જે વચનો પવિત્ર 'જનશાસન'ને મળતાં આવ્યાં છે તે અને જે વચનો જૈન પ્રવચનમાંથી અને બીજાં સ્થળેથી મળતાં આવ્યાં છે તેનો સંગ્રહ આપેલો છે. આ રીતે

શરૂઆતના બે બાલ

“જૈન ધર્મ” ઉર્દૂ “જૈન રવેતાંખર તેસપંથી ધર્મ” નામની, પુસ્તિકા મેં તપાસી છે. એમાંથી શુદ્ધ જૈન ધર્મની કેટલીક માન્યતાઓ ઉપર નવો પ્રકાશ મળી આવે છે.

હાલમાં જે જૈન ધર્મ ચાલે છે તે ખરૂં જોતાં મિશ્રધર્મ છે. શ્રમણ ભગવાન મહાવીર પ્રભુના નિર્વાણ પછી કેટલેક વરસે જૈન ધર્મમાં ચૈત્યવાસ પ્રગટ થયો અને જંતર મંતર હોરા ધાગાની શરૂઆત કરવામાં આવી ત્યારથી જૈન ધર્મમાં વિકાર થવો શરૂ થયો. કેટલાક પ્રાણી વિદ્વાનો જૈન ધર્મમાં સાધુ તરીકે ખ્યાતિ પામ્યા. એમણે પણ પ્રાણી ધર્મના કેટલાક મળતા જેવા દેખાતા વિચારો જૈન ધર્મમાં દાખલ કરી દીધા. જૌદ ધર્મ અને ગોશાલકલના આશ્રવિકા પંચની પડતી થતાં અને તે સંપ્રદાયો સમૂળા હિંદમાંથી નાણુદ થતાં એ સંપ્રદાયના અનુયાયીઓ અને એમના આગેવાનોએ જૈન ધર્મનો

પ્રથમ જ્ઞાન અને પછી દયા. જ્ઞાન બહુવા વગર દયા કોની કરશે અને કેવી રીતે કરશે ! બહુવા યોગ્ય તો આત્માજ છે. આત્માને બહુનારજ આત્મા ઉપર અનુકંપા કરી શકે છે. જે પોતાના આત્માને નથી બહુતો તેથી જે પોતાનાં ડુખી રહેલા આત્માની અનુકંપા નથી કરી શકતો તે બીજા પ્રાણીઓ ઉપર અનુકંપા શી રીતે કરવાનો હતો ! આત્માને જોગખ્યા સિવાયની અનુકંપા તે સાચી કે નિરવધ અનુકંપા નથી પણ મોહ અનુકંપા તો ક્ષણિક છે અને અને નિરવધ આત્મિક અનુકંપા તે સામ્યતા અનુકંપા છે પા. ૧ એને માટે તા-૧૬-૬-૧૬૩૬ના જૈન પ્રવચનના પૃષ્ઠ ૨૬૧નો સંધીઆરો આપ્યો છે કે “પોતાના આત્મા ઉપર અનુકંપા પ્રગટવા વિના બીજાના આત્મા ઉપર સાચી અનુકંપા પ્રગટવી એ શક્યજ નથી” આ કથન પ્રસિદ્ધ વક્તા જૈનતપસ્વીય આચાર્ય શ્રી વિજય રામચંદ્ર સૂરી-શ્વરજીનું છે. એજ રીતે આત્માને ભૂલીને મોહ અનુકંપા, મોહ દયા કે સંસારી દયાથી પણ આત્માનું કલ્યાણ થતું નથી; માટે એવી માત્ર દયાનો દેખાવ કરનારી મોહ દયા કે જેમાં આરંભ સમારંભ રહેલો છે તે નહિ કરવા માટે ૫-૬ આગમોદ્ધારક જૈનાચાર્ય શ્રી આગરાનંદ સૂરીશ્વરજીના ‘સિદ્ધચક્ર’ વર્ષ બીજાનું, અંક જોગણીશના પૃષ્ઠ ચારસે એકાવન ઉપર કહે છે કે “સુયગદાંગ સૂત્રમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે તેવીજ રીતે ચૈત્ય અને ઉપાશ્રયને અંગે પણ ઉકાયનો આરંભ થાય તેથી તે હિસાનો ઉપદેશ પણ સાધુ આપે નહિ. કુરો એકાવવા કે પરજો બંધાવવામાં

(વિગેરેમાં લાજ કહી શકાય નહિ. મકાનો કરવાનો ઉપદેશ પણ સાધુથી આપી શકાય નહિ" આ વાક્યો બતાવે છે કે વાદ ક્રવા, તલાવ, વગેરેમાં લોકો દયા કે અનુકંપા બતાવે છે પણ તે દયા કે અનુકંપા નથી પણ એ નરી સાવધ કરણી હોવાથી સંસારી દયા કે મોહ દયા છે તેથી તે શુદ્ધ જૈન ધર્મ પ્રમાણે ત્યાગવા યોગ્ય છે માત્ર આત્મા જ આરાધન કરવા યોગ્ય છે. તેમજ શુદ્ધ જૈન ધર્મનો સાધુ હોય તે દેસ-સર કરાવવાનો, દેસસરનો પાયો નાંખવાનો, ખાત મુહૂર્ત નેઈ કે નેવશવી આપવાનો, ઉપાશ્રય કરાવવાનો, વગેરે ઉપદેશ પણ આપી શકે નહિ, કારણ કે એ સઘળાં કામો પ્રત્યક્ષ રીતે સાવધ છે. ગૃહસ્થ લોકો પોતાને માટે પોતાની મેળે ગમે તેમ કરી શકે છે પણ એવાં કામોમાં ભોગ લેવાનો શુદ્ધ જૈન સાધુઓનો ધર્મ નથી. શુદ્ધ જૈન સાધુ હોય તે તો પંચમહાવ્રત અને અષ્ટ પ્રવચન માતાડું રૂટે પ્રકારે આરાધન કરીને પોતાના આત્માને નિર્મલ બનાવે. પા. ૧૬ શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજી મહારાજ પણ પ્રકાશે છે કે—

“જેહુ રાખે પર પ્રાણને, દયા તારા વ્યવહારે,
નિજદયા વિણ કહો પરદયા, હોવે કવણુ પ્રકારે”

આમાં પણ ઉપાધ્યાયજી મહારાજ સ્પષ્ટ દૂરમાર્ગે છે કે જેણે પોતાના આત્માને ઝોળખ્યો નથી, જેણે પોતાના આત્માને ઝોળખવા માટે નિરવધ કરણી બાંધી નથી તેણે કોઈ લોકવ્યવહારથી પરપ્રાણને બચાવે કે બચાવવાનો

પ્રયત્ન કરે તો તેને લોકો તો દયાધર્મી તરીકે સંબોધે છે પણ તે ખરેખરો દયાધર્મી નથી પણ વ્યવહાર દયાવાળો કે સંસાર દયાવાળો કે સાવધ દયાવાળો છે. પણ જેણે પોતાના આત્માને નિરવધ કરણી વડે નિર્મલ બનાવ્યો છે તેવો ભાગ્યશાળી પોતાના આત્માને જોગબતો હોવાથી પોતાના આત્માને સંસાર સાગરમાં ડુબતો બચાવવાની સ્વદયા કરે છે તેથી તેવો જ આત્મજ્ઞાની પોતાની પેઠે ખીલના આત્માઓને તારવાની શુદ્ધ દયા કરી શકે છે. એને માટે જૈન પ્રવચન વર્ષ નવમું અંક અઢાવીશમાં સ્પષ્ટ કહેલું છે કે “સાચો દયાળુ તે છે જે આત્મા પ્રત્યે દયાળુ છે. પોતાના આત્માની દયા જેનામાં પ્રગટી નથી તેનામાં ખીલ્યો પ્રત્યે સાચો દયા ભાવ પ્રગટવાનો જ નથી!” આ વચનો ઉપરથી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે જેનામાં સ્વદયા પ્રગટી નથી તે સ્વદયા કરી શકે જ નહિ. સ્વદયા એટલે આત્મદયા. આત્માને જોગબ્યા વગર આત્મા ડુબે છે કે ઉચ્ચ આવે છે તે શી રીતે સમજી શકાય ? આત્મા ડુબતો જણાય તો તેને ઉચ્ચ લાવવાની દયા કરી શકે. આત્મા જોગબવો હોય તેણે જેણે શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું પરિપાકન કરીને પોતાના આત્માને નિર્મલ બનાવ્યો હોય તેવા પવિત્ર જીવન ગુણસ્નાત સંત પુરુષોના સંગથી જેમ દિવા વડે દિવો પ્રગટે તેમ આત્મજ્ઞાનીના સંગ વડે આત્માનું જોગબાણ થાય. આમ ન બને ત્યાં મુખી સર્વ વગર સમજી કરણી છે. એથી તો સંસાર ઘટવાને બદલે

છતાં તે ખરૂં જોતાં અભયદાન આપનારો યતો નથી
આટલું સત્ય સંમેલન જાય તો જીવ તત્કાલ શુદ્ધ જૈન
ધર્મને પામી જાય અને એનું પરમ કલ્યાણ પણ થઈ જાય.

ગૃહસ્થપણનો ત્યાગ કરીને સાધુપણમાં પ્રવેશવું
કે દેહભાવનો ત્યાગ કરીને આત્મ ભાવમાં પ્રવેશવું કે
સાવધ કરણીનો ત્યાગ કરીને નિસ્વદ્ય કરણીમાં પ્રવેશવું
એનું નામજ દિક્ષા છે. આવી આત્માના અખંડ આરાધન
રૂપ ભાગવતી દિક્ષાજ સર્વ માટે અભયદાનરૂપ છે. આ
રીતે દયાનું, અનુકંપાનું કે અભયદાનનું સ્વરૂપ શુદ્ધ
જૈન ધર્મમાં ફરમાવેલું છે.

જૈન ધર્મને નહિ સમજનારા કેટલાક ભાઈઓ એવું
માની જોઈ છે કે ધન વડે ધર્મ થઈ શકે છે. આના
સંબંધમાં પા. ૩ જૈન પ્રવચન, વર્ષ ચોથું અંક આઠમો
પૃષ્ઠ એકસો ઓગણચાલીશમું ઉપર વંચાય છે કે “સર્વ
અનર્થનું મૂળ પણ દ્રવ્યજ છે.” આ વસ્તુ બહુ વિચારવા
જેવી છે. દુનિયામાં લોકોને મહામોહ ઉત્પન્ન કર-
વાનું સાધન કંઈ હોય તો તે ધન કે દ્રવ્યજ છે.
માટેજ ધનને સર્વ અનર્થનું મૂળ કહેવ છે માટે
ધનમાંથી કદિ પણ ધર્મ લાભ મળી શકે નહિ
સર્વ પરિશ્રમમાં ધન તો રાગ રૂપ છે. જો ધન
વડે ધર્મ થતો હોત તો દેવતાઓ ધનનો વ્યય
કર્ચેલ જાય. ચક્રવર્તીઓએ રાજરિદ્ધિ છોડીને ભાગ-
વતી દિક્ષાઓ શા માટે લીધી? જોને જરૂર હોય
તોને ધન આપ્યેજ જાત ને જો રીતે આત્મ

વધી પણ જાય. આવો આત્મ જ્ઞાનીજ અભયદાન આપી
 શકે છે. એને માટે પા. ૩૦ નૈન પ્રવચન સંવત ૧૯૬૦
 તા. ૨૪-૧૨-૩૩ પૃષ્ઠ ૩૫૭ ઉપર ૨૫૪ વાંચવામાં આવે
 છે કે “મન, વચન અને કાયા આ ત્રણેના યોગથી
 હિસા ન કરવી તેનું નામ અભયદાન છે. આ અભયદાન
 શ્રેષ્ઠ છે. તેમજ પા. ૩૧ તા. ૧૦-૬-૧૯૩૪ના નૈન
 પ્રવચનના પૃષ્ઠ ૩૦ ઉપર વાંચવામાં આવે છે કે. બેઘડી
 સામાયકમાં બેસનાર પ્રાણી માત્રને અભયદાન આપે છે.”
 નૈન પ્રવચનની આટલી વસ્તુ જો હરકોઈ નૈન. બધું
 સમજે તો શ્રી જીન લગવાને લાખેલી દયા તેવો
 લાઘ્યશાળી બહુજ ૨૫૪ રીતે સમજી શકે. શ્રાવક વગરનું
 ખર્ચ અભયદાન તો સામાયકમાંજ છે, કારણ કે વીતરણ
 દેવોએ સામાયકને તેમજ સામાયકના અર્થને આત્માજ
 કહેલો છે. જે લાઘ્યશાળી જેટલો સમય સામાયક એટલે
 આત્માનું આરાધન કરે છે કે આત્મામાં આત્માની શોધ
 કરે છે તેટલો સમય તે આખા બ્રહ્માંડમાં રહેલા સર્વ
 જીવોને અભયદાન આપે છે. એનો અર્થ એટલોજ થઈ
 શકે છે કે જે લાઘ્યશાળી જેટલો સમય સામાયકરૂપ
 પોતાના આત્માનું આરાધન કરે છે તે લાઘ્યશાળી તેટલો
 સમય પ્રાણી માત્રને અભય બનાવે છે. આ રીતે ખર્ચ
 જોતાં. જે પોતાના આત્માને અભય બનાવે છે તેજ કુદરતી
 રીતે બીજાઓના આત્માને અભય બનાવે છે. પણ જે
 પોતાના આત્માના આરાધનરૂપ સામાયક નથી કરતો તે
 બીજા પ્રાણીઓને અભયદાન આપતો દેખાતો મનાતો હોય

છતાં તે ખડં જોતાં અભયદાન આપનારો - યતો નથી
આટલું સત્ય સંમજાઈ જાય તો છવં તત્કાલ શુદ્ધ જૈન
ધર્મને પાંખી જાય અને એનું પરમ કલ્યાણ પણ થઈ જાય.

ગૃહસ્થપણનો ત્યાગ કરીને સાધુપણમાં પ્રવેશવું
કે દેહભાવનો ત્યાગ કરીને આત્મ ભાવમાં પ્રવેશવું કે
સાવધ કરણીનો ત્યાગ કરીને નિરવધ કરણીમાં પ્રવેશવું
એનું નામજ દિક્ષા છે. આવી આત્માના અખંડ આરાધન
રૂપ ભાગવતી દિક્ષાજ સર્વ માટે અભયદાનરૂપ છે. આ
રીતે દયાનું, અનુકંપાનું કે અભયદાનનું સ્વરૂપ શુદ્ધ
જૈન ધર્મમાં ફરમાવેલું છે.

જૈન ધર્મને નહિ સમજનારા કેટલાક ભાઈઓ એવું
માની બેઠા છે કે ધન વડે ધર્મ થઈ શકે છે. આના
સંબંધમાં પા. ૩ જૈન પ્રવચન, વર્ષ ચોથું અંક આઠમો
પૃષ્ઠ એકસો ઓગણચાલીશમું ઉપર વંચાય છે કે “સર્વ
અનર્થનું મૂળ પણ દ્રવ્યજ છે.” આ વસ્તુ બહુ વિચારવા
જેવી છે. દુનિયામાં લોકોને મહામોહ ઉત્પન્ન કર-
વાનું સાધન કંઈ હોય તો તે ધન કે દ્રવ્યજ છે.
માટેજ ધનને સર્વ અનર્થનું મૂળ કહેવું છે માટે
ધનમાંથી કદિ પણ ધર્મ લાભ મળી શકે નહિ
સર્વ પરિશ્રમમાં ધન તો સજ રૂપ છે. જો ધન
વડે ધર્મ થતો હોત તો દેવતાઓ ધનનો વ્યય
કરેજ જાય. ચક્રવર્તિઓએ સમરિદ્ધિ છોડીને ભાગ-
વતી દિક્ષાઓ શા માટે લીધી? જેને જરૂર હોય
તેને ધન આપે તેને એ રીતે

અંકમાં ખુલાસો કરેલો છે કે “જ્યારે પોતાનો ઉપાશ્રય સ્વળગતો હોય તેનો પણ મુનિને ખુબવાનો હુકમ નથી ત્યારે પાડોશીના ઘરને માટે મુનિને ચિંતા કરવા જેવું હોય જ શાનું!!! “આ જતાવે છે કે જૈન મુનિઓ પારકાની સારી કે નકારી લેશ પણ ચિંતા કરે જ નહિ. જે જૈન મુનિનું નામ ધરાવીને પોતાના આત્માનું આરાધન કરવાનું જાણતા નથી, આત્માનું આરાધન જતાવનારા મુગુડ જેને લેટયા નથી એવા નામધારી, વેપધારી કે ભોખધારી લહે પારકાઓની પીડા વહોરી લેતા હોય, કારણ કે તેવા આત્માનું આરાધન નહિ કરનાર કહેવાતા જૈન મુનિની ત્રધળી કરણી સાવધ છે. લોકો લહે તેવી પરપિડા વહોરી લેવાની કરણીને વખાણતા હોય પણ તેથી સંસાર પરિશ્રમણુ મટતું નથી બદકે વધે છે, સંસાર પરિશ્રમણુનું કારણ મોહ છે. અને એવા મોહનો ત્યાગ કરીને આત્માનું આરાધન કરવું એ મોક્ષ માર્ગ છે. સર્વ સંસારી કરણીનો ત્યાગ કરીને આત્માનું આરાધન ક્યાં વગર કોઈનો મોક્ષ થયો નથી અને થવાનો નથી. પા. ૨૬મુ જૈન પ્રવચનના વર્ષ ચોથાના અંક ત્રીજામાં વાંચવામાં આવે છે કે “લોકો ઓકસને દુધ પાય તેને દાન ગણે છે પણ જાણતા નથી કે એ મોહ છે એ કારણે એમાં ધર્મ મનાવવો એ મોહું છે.” આ ભેતાં તો જૈન મુનીએ કેવલ આત્મામાં આત્માની શોધ કરવી ભેઈએ અને કોઈની પણ પારકી પંચાતમાં પડવું નહિ ભેઈએ ઓક્સોને દુધ પાવું, પંખીને

કેલ્યાણ થતું હોત તો યદ્ય ભત પલુ તેમ જણાયું નહિ.
 પણ ધન તો સર્વ અનર્થનું મૂળ જણાયું. એથીજ ચક્ર-
 વર્તિઓએ ધનનો પરિત્યાગ કર્યો. ખરું ધન તે આત્મધન
 છે. આત્મામાં અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન, અનંત ચાસ્ત્ર
 અને અનંત વીર્ય પરાક્રમ છે એજ સાચું ધન છે. એજ
 સાચો અર્થ છે. એ સાચું ધન તો આત્માનું આરાધન કરવાથીજ
 મળી શકે છે. આત્મધન એજ સ્વધન છે અને આત્મા વગરનું
 બીજું ધન છે તે તો પરધન છે અને તે મહા ઉપાધિ રૂપ છે.
 જે ધન રાખી બેઠો છે તે પોતે જ ઉપાધિ વહોરી રહ્યો છે
 જે કોઈ બીજાને ધન આપે છે તે બીજાને મેહુવશ કે
 ઉપાધિવાળો બનાવે છે માટે પરધન કે લૌકિક ધન એ તો
 સંસાર સાગરમાં ડુબી મરવાનું આગેવાન સાધન છે એને
 નહિ સમજનારાઓ જ ધન વડે ધર્મ કરવાની વાતો કરે
 છે. આ જોતાં લૌકિક ધન વડે જેટલી કરણી યદ્ય રહી છે
 તે સધળી કરણીઓ સાવધ કરણી છે. નિસ્વધ કરણી તો
 આત્મધનની ઝોળખાણુ કરવાવાળા જે જૈન મુનિઓ છે
 તે મન, વચન અને કર્મ વડે ધન રાખે નહિ, બીજા
 પાસે ધન રખાવે નહિ અને જે કોઈ ધન રાખતો હોય
 તો તેને ફેડું બધું નહિ પણ આત્મધન પ્રગટ કરવાનો
 પવિત્ર ઉદ્યમ આદરે. લૌકિક ફેડું ફાળાઓમાં પણ જૈનમુનિ
 સદા આપેજ નહિ. આ રીતે જૈનમુનિ તો પોતાના આત્મામાં
 રમના દોવાથી પારકાની ખીડા વહોરતા જ નથી. એને
 માટે પા ૪ જૈનઆચાર્યજી શ્રી વિશ્વવલ્લભ સૂરીશ્વરજી
 મહારાજે 'સાંત્વનમાન' પત્રમાં તા. ૨૫મી મે ૧૯૨૫ના

અંકમાં ખુલાસો કરેલો છે કે “જ્યારે પોતાનો ઉપાશ્રય સ્વજગતો હોય તેનો પણ મુનિને યુગવધાનો હુકમ નથી ત્યારે પાડોશીના ઘરને માટે મુનિને ચિંતા કરવા જેવું હોય જ શાનું!!! “આ બતાવે છે કે જૈન મુનિઓ પારકાની સારી કે નકારી લેશ પણ ચિંતા કરે જ નહિ. જે જૈન મુનિનું નામ ધરાવીને પોતાના આત્માનું આરાધન કરવાનું જાણતા નથી, આત્માનું આરાધન બતાવનારા મુગુરુ જેને ભેટયા નથી એવા નામધારી, વેપધારી કે ભેખધારી ભલે પારકાઓની પીડા વહોરી લેતા હોય, કારણ કે તેવા આત્માનું આરાધન નહિ કરનાર કહેવાતા જૈન મુનિની સઘળી કારણી સાવધ છે. લોકો ભલે તેવી પરપિડા વહોરી લેવાની કરણીને વખાણતા હોય પણ તેથી સંસાર પરિશ્રમણુ ગટતું નથી બદકે વધે છે, સંસાર પરિશ્રમણુનું કારણ મોહ છે. અને એવા મોહનો ત્યાગ કરીને આત્માનું આરાધન કરવું એ મોક્ષ માર્ગ છે. સર્વ સંસારી કરણીનો ત્યાગ કરીને આત્માનું આરાધન કયાં વગર કોઈનો મોક્ષ થયો નથી અને થવાનો નથી. પા. ૨૬૩ જૈન પ્રવચનના વર્ષ શોધાના અંક ત્રીજામાં વાંચવામાં આવે છે કે “લોકો ઊકસાને દુષ્પાપ તેને દાન ગણે છે પણ જાણતા નથી કે એ મોહ છે એ કારણે એમાં ધર્મ મનાવવો એ ખોટું છે.” આ જોનાં તો જૈન મુનીએ કેવલ આત્મામાં આત્માની શોધ કરવી જોઈએ અને કોઈની પણ પારકી પંચાતમાં પડવું જ નહિ જોઈએ. ઊકસાઓને દુષ્પાપ, પંખીને

ચલુ નાંખવી, બનવરોને ધાસ નાખવું એ સર્વ સંસારી મોહુદયા લોકિકદયા છે. એ સંસારનું સાધન છે. મોક્ષનું સાધન તો એથીજ જુદું છે અને તે કેવલ આત્માનું આરાધન કરવું તે છે.

આ સઘળું જોતાં શુદ્ધ જૈન ધર્મમાં ભગવાન જીનદેવની આજ્ઞાજ આગેવાન છે. માટે જૈન ધર્મમાં આગેવાન કે પ્રથમ તો જીન આજ્ઞાજ છે. ‘આણાયે તવો આણાયે ધર્મો’ આજ્ઞામાંજ તપ અને ધર્મ છે. ભગવાન જીનેશ્વર જે જે આજ્ઞાઓ કરમાવી છે તે સઘળી આત્માનું આરાધન કરવા માટેજ કરમાવી છે. પણ આજ્ઞા ભડાર છદમસ્થોએ ઊણી કરેલી કરણી વડે આત્માનું આરાધન થઈ શકે નહિ. એને માટે ૫૮ ૪૦મુ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૬, અંક ૨૭ તા. ૨૦-૨-૩૮ના પૃષ્ઠ ૨૮૦ ઉપર કહે છે કે “અનંત રાત્રીની આજ્ઞા એજ ધર્મ છે.” ભગવાનની આજ્ઞાઓ પિત્તાલીશ આગમોના મૂળ પાદમાં ૪૫૪ છે. છદમસ્થો કંઈ સર્વજ્ઞ ન હતા. માટેજ છદમસ્થોની આજ્ઞાઓ સર્વથા માન્ય હોઈ શકે નહિ.

આ રીતે આ પુસ્તિકામાં જે સંચલુ કરેલો છે તે બહુજ ઉત્તમ પ્રકારનો છે. જે કોઈ પોતાના આત્માનું આરાધન જીનદેવની આજ્ઞાઓ લક્ષમાં રાખીને કરશે તેનું પરમ કલ્યાણ થશે.

તા. ૨૬-૩-૪૧, સુવર્ણ, ૧૭ હાર્દાની ગા. કાલ.

ગોપુલદાસ નાનજીભાઈ ગાંધી

કેટલીક સમજૂતી.

(લે. ગોકુલદાસ નાનજીભાઈ ગાંધી, મુંબઈ.)

હું પોતે નૈન શ્વેતાંબર તપગચ્છીય છું. તપગચ્છ તો અર્ધ જોતાં પીળા કપડાવાળા સાધુઓનો છે. શ્રાવકોનો ગચ્છ હોય નહિ પણ શ્રાવકોની તો દશા શ્રીમાળી વાણીઆ, વીશા શ્રીમાળી વાણીઆ, દશા ઓસવાળ વાણીઆ, વીશા ઓસવાળ વાણીઆ, દશા લાડ વાણીઆ, વીશા લાડ વાણીઆ, દશા મોઢ વાણીઆ, વીશા મોઢ વાણીઆ, દશા પોરવાડ વાણીઆ, વીશા પોરવાડ વાણીઆ, દશા સોરઠીઆ વાણીઆ, વીશા સોરઠીઆ વાણીઆ, અગ્રવાલ વાણીઆ, ખડાયતા વાણીઆ, કપોળ વાણીઆ, ખાંચા વાણીઆ વગેરે જાતો કે નાતો હોય. આ સઘળા મૂળે તો વૈશ્ય કે વણિક કે વાણીઆ જ્ઞાતિઃ આવી મૂળ એક જ જ્ઞાતિમાંથી જુદી જુદી નાતો અને જાતો બંધાવી. પણ વાણીઆના ગચ્છ બંધાવ્યા

સાંભળ્યા નથી. ગરુડ તો સાધુ લોકોએ પોતાના સમુદાયમાંથી
બાંધેલા છે. ગરુડ એટલે ભાગ કે ભાગલો. સાધુઓ પણ
મૂળે તો નિર્ઋય હતા. પણ પાછળથી જે સાધુઓ થયા
તે મોહરાગના ભરેલા થયા હુંચાતુંશી અને મમત્વના
મહાઉદયને લીધે નિર્ઋયપણું હતું તે તો જતું રહ્યું પણ
કહેવા માત્રની શિથિલતાભરી સાધુતા રહી ગઈ. આવા
શિથિલાચારમાંથી તાણાતાણુ અને ખેંચાખેંચને લીધે આવા
ગરુડવાળાઓએ ખીજા ગરુડોથી ભુદા દેખડાવા માટે ભુદી
ભુદી તરેહની મરૂપણા સિદ્ધાંતભેદ ઉભો કરીને કરી છે.
જે સિદ્ધાંતભેદના ઝગડા આજ સુધી જેમના તેમ ઉભા
છે. આવા ઝગડાઓનું આજ સુધીમાં કોઈએ નિષ્પક્ષપાતપણે
નિરાકરણ કરવાનો પ્રયત્ન કરેલ નથી તેમ છતાં મૈત્ર
સમાજના મુલાએ મારવાડમાં શ્રુતકેવલીસમા ભગવાન શ્રી
બીખમજીસ્વામીનો ઉદય થયો. એમણે કેવળ નિષ્પક્ષપાતપણે
સૂત્ર સિદ્ધાંતનું અવલોકન કર્યું અને અસલ નિર્ઋય
માર્ગને ફરીથી સજીવન કર્યો. આજે જે કોઈ ભાવ્યશાળી
ભવ્ય આવા ઉત્તમ સિદ્ધાંત રહસ્યનું બારીકાઈથી અવલોકન
કરે છે તે ગરુડ ભેદોની જગને ભેદીને બહાર નીકળે ॥
અને નિર્ઋય નિર્ઋય માર્ગનું આરાધન કરીને પોતાના
આત્માને નિર્મલ બનાવે છે. નિર્ઋય માર્ગ એટલે આ-
ત્માનું આરાધન કરવાનો માર્ગ નિર્ઋય માર્ગ એટલે
આત્મામાં આત્માની શોધ કરવાનો માર્ગ નિર્ઋય માર્ગ
એટલે આત્મ ચિંતન કરવાનો માર્ગ. ખરું જોતાં તેહ
આત્માની ગાંડ બંધાઈ ગઈ છે કે શરીર પડી ગઈ છે આ

અંથીનો લેદ કરીને એટલે કે શુદ્ધ ચૈતન્ય ધન આત્માને દેહથી અલગ સમજીને અને પોતાને આત્મસ્વરૂપ જાણીને પોતાના આત્મામાં પોતાના આત્માની શોધ કરવી એજ ખરેખરો નિર્ઐય માર્ગ છે. આવા અત્યુત્તમ નિર્ઐય માર્ગમાં શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન કરવું એજ મુખ્ય વસ્તુ છે. શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મના આરાધન વડેજ આત્મા નિર્મલ બને છે કે કર્મથી હુણવો થાય છે. આ વસ્તુ સમજવાની જ્ઞાસા ધરાવનારે શ્રુતકેવંત્રી સમા ભગવાન શ્રી હીખમજી સ્વામીનાપવિત્ર વિચારોનું નિરાંતે મનન કરવું અને આચરણમાં ઉતારવા. આનું નામજ નિર્ઐય માર્ગ કે નિર્ઐય પંથ કે જૈન શ્વેતાંબર તેરાપંથ છે. આવો ચારિત્ર ધર્મ તે શ્રમણ ભગવાવ મહાવીર પ્રભુની આજ્ઞારૂપ ધર્મ છે.

આ જોતાં જુદા જુદા ગચ્છો છે તે સાધુઓએ હુંશા-તુંશીથી ઉભા કરેલા એક જાતના ભાગલાઓજ છે દરેક ગચ્છવાળાઓને પાછળથી પોતપોતાના ગચ્છનું મોહરાગને કારણે અભિમાન બંધાયલું હોય છે તેથી હરકોઈ એક ગચ્છના અભિમાનવાળો બીજા ગચ્છને હલકો દેખાડવાનો કે નિહુનવ તરીકે સજોધવાનો પ્રયત્ન કરે છે. આવી જાતના અભિમાનવાળા સાધુઓનાં વ્યાખ્યાન વાણી સાંભળનારા વાણીઓએ પણ મોહરાગને લીધે વગર સમજાયે પોતાને અમુક અમુક ગચ્છમાં છે એમ જોજખાવા લાગ્યા. પણ તે વ્યાજખી નથી કારણ કે ગચ્છ તો સાધુઓનાંજ છે વાણીઓની તો જુદી જુદી નાતો કે જાતો છે. મારા વંશપરપરા પ્રાપ્ત તપગચ્છમાંનાં કેટલાક ભાઈઓ આજે પણ

તપગચ્છનેજ સાચાં કે અસલ ગચ્છ તરીકે ઓળખાવે છે અને ખીલ ગચ્છને લલે બહુરથી માનતા હોય તેમ દેખાય પણ અંતરથી માનતા હોતા નથી. આવી જાતના માન્યતા કરતાં શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન તો તદ્દન અલંગ છે. આવી માન્યતાઓ વડે કોઈનો મોક્ષ થયો નથી અને થવાનો નથી પણ શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મના આરાધન વડે એટલે કે પાંચ મહામત અને અષ્ટ પ્રવચન માતા રૂપતેર બોક્ષના આરાધન વડે કે જૈન રવેતાંબર તેરાપંથના આરાધન વડે તો અનંતાણવોનો મોક્ષ થયો છે, થાય છે અને થશે.

ધર્મ તો ભગવાનની આજ્ઞામાં છે પણ આજ્ઞા બહાર ધર્મ નથી. અત્યારે જૈન સમાજમાં એવી ઘણી વસ્તુઓ, ધુસી ગઈ છે કે જે આજ્ઞામાં નથી છતાં ધર્મની મુખ્ય વસ્તુ તરીકે ઓળખાઈ રહી છે એથી તો જૈન સમાજમાં મોટો ગોટાળો ઉભો થયો છે જે ભગવાન સૂત્રકારે જે આજ્ઞાઓ ફરમાવી છે તેનો બસબર વિચાર કરવામાં આવે તો આવો ગોટાળો સહંતર નાણુદ થઈ જાય. પણ આવો વિચાર કરી શકે તેવા છે કેટલા ? આ એક મહાપ્રશ્ન છે.

પા. રાનું જૈન પ્રવચન વર્ષ ૧૬૦ અંક ૧૪ તા. ૨૨-૬-૨૬ પૃષ્ઠ ૧૪૫ ઉપર પાંચવામાં આવે છે કે મુનિને સર્વથા અહિંસક કલો છે. કારણ કે તેઓએ ત્રિધા ત્રિધા એટલે મન, વચન અને કાયાથી ન કરવું, ન કરાવવું ને ન અનુ-મોદવું તે મુજબનું સર્વ સાવધયોગનું પચ્ચુખાણુ આખી છંદગી માટે કરેલ છે" આથી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે જૈન

મુનિ હોય તે દુનિયાદારીની કોઈ પણ કહેવાતી સારી કે ખુરી પંચાતમાં પડે નહિ પણ કેવલ પોતાના આત્માનું ચિંતવન કરે. કેવલ પોતાના આત્માનું ચિંતવન કરે તે જ ત્રણ કરણ અને ત્રણ ભોગથી અહિંસક રહી શકે. જે આત્મ ચિંતવન નથી કરતો, જેને આત્મ ચિંતવનની દિશા સૂઝ નથી કે જેને આત્મ ચિંતવન કરનારા એટલે શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન કરનારા આત્મનિષ્ઠ સદ્ગુણો કે મહાત્મા પુરૂષનો યોગ મળ્યો. નથી એથી જેને આત્મ ચિંતન કરવાનું સૂઝ્યું નથી એવા કે જેમના હૃદયમાં ગાઢ અંધકાર ભરેલો છે તેવાઓના ત્રણ કરણ અને ત્રણ ભોગ શુદ્ધ નહિ રહી શકવાથી કે નહિ હોવાથી હિંસાથી બચી શકતા નથી જે પારકી હિંસા કરે છે તે ખરું જોતાં પોતાની જ હિંસા કરે છે. જે પોતાને અભય બનાવે છે તે જ ખીલને અભયદાન આપી શકે છે. આત્માને ઓળખનાર જ પોતે પોતાને અભય બનાવી શકે છે તેથી ખીલને અભયદાન આપી શકે છે માટે અહિંસક રહી શકે છે. મનથી વચનથી અને કાયાથી કોઈ પણ પ્રાણીની હિંસા કરવી નહિ, હિંસા કરાવવી નહિ કે હિંસા કરનાર પ્રત્યે રૂઠું ભણવું નહિ. આટલી જ અહિંસાની વ્યાખ્યા પવિત્ર સૂત્રોમાં છે. ધન વડે જીવ બચાવવા, ધન વડે ખીલઓને આશય આપવો એ જૈન મુનિના ધર્મથી બહારની વાત છે એ તો ગૃહસ્થોની ગૃહસ્થ નીતિ છે. ગૃહસ્થોમાં તેવી નીતિ પ્રચલીત છે તેમ છતાં એ વાત ત્રણ કરણ અને ત્રણ ભોગમાં આવી શકતી નથી પણ આત્મ બહારની વાત

છે. આમ છતાં હુમણાં તો કહેવાતા સાધુઓ પણ ત્રણ
 કરણ અને ત્રણ ભોગને રોકવાનો માર્ગ નહિ સમજતા
 હોવાથી ધન પરિગ્રહને ફંડ ફાળા દ્વારા એકઠો કરાવીને
 જીવ બચાવવાનું કામ કરી રહ્યા છે. એ કાંઈ સાધુ ધર્મની
 નીતિ નથી પણ ગૃહસ્થોની નીતિ છે આ રીતે આજે તો
 કહેવાતા સાધુઓં સાધુનીતિને બદલે ગૃહસ્થ નીતિનું
 આચરણ કરી રહ્યા છે. આમાં એવા સાધુઓનો હોષ નથી.
 કારણ કે એમને શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન કરવાવાળા
 આત્મનિષ્ઠ સદ્ગુણીઓનો યોગ જ મળ્યો નથી. જે મળ્યા
 છે તે ગૃહસ્થ નીતિ વાળા મળ્યા છે તેથી તેમની પાસેથી
 ગૃહસ્થનીતિને સાધુ નીતિ તરીકે માનીને ગૃહણ કરેલ છે
 આવી ભૂલની આંટી એક કે બે સાધુમાં જ પડી નથી
 પણ ભલભલા કહેવાતા પૂજતા અને મનાતા સાધુઓમાં
 પણ પડી છે. એ જ રીતે પા. ૪ જૈન પ્રવચનના તા.
 ૭-૭-૨૬ના પૃષ્ઠ ૯ ઉપર ૨૫૪ છે કે „ પ્રભુએ કહ્યું
 છે કે મુનિઓને આધાકર્મી અને હોષથી દુષિત એવા
 આત્મારાદિ કષ્ટ નહિ. ” આ આત્મા પણ વિચારવા જેવી
 છે. અત્યારે તો જે ઉપાશ્રયોમાં સાધુઓ ઉતરે છે
 તે આધાકર્મી નથી તો બીજું શું છે ? એવા
 ઉપાશ્રયોમાં ખરો અને બાજેડો મૂકેલા છે તે કાંઈ
 વાળીઆ માટે મૂકેલા નથી પણ સાધુઓ માટે જ
 મૂકેલા હોય છે. વાળીઆ પૈસા આપીને ચરમા
 લાવી આપે છે; દંડિપેન લાવી આપે છે, પોસ્ટ
 માટે કપર ખર્ચ લાવી આપે છે, કાપડીઆની દુકાનેથી

કાપડ લાવી આપે છે, પગાર અપાવીને શાસ્ત્રીઓને બણાવવા માટે રોકાવે છે, પારસલ, વી. પી. વગેરે કરાવે છે કે મંગાવે છે. આ સઘળું આધાર્મિક નથી તો ખીન્નું શું છે ? આમાં કંઈ ચીજ સૂજતી છે ? કંઈ ચીજ દોષરહિત છે ? આવી જાતની આજ્ઞા બહારની કરણીને ધર્મનું આરાધન કરવાની કરણી તરીકે ઓળખાવે એને આત્મચિંતવનની પવિત્ર કરણી સાંપડી જ ક્યાંથી હોય !!!

પા. ૬ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૧૦મું અંક ૮મો પૃષ્ઠ ૧૦૨ તા. ૨૫-૬-૩૮માં વાંચવામાં આવે છે કે “શ્રી જીનેશ્વર દેવના સાધુઓને બહુ આરંભનો તેમ અસ્પ આરંભનો ઉપદેશ કરવાની પણ મનાઈજ છે.” શ્રી જીનેશ્વરની આ પવિત્ર આજ્ઞાનો આજે તો છડેયોક ભંગ થઈ રહ્યો છે. આજે તો જૈન મુનિઓ ઉપાશ્રયો, સ્થાનક, ધર્મશાળા, પૌષ્ઠશાળા, દેરાસરો, દેરીઓ, પગલાં, પ્રતિમાઓ બનાવવાનો ઉપદેશ આપે છે, એવાંજ કાર્યો માટે નાણાં એકઠાં કરાવે છે અને એમાં એકાંત નિર્જશ બતાવે છે. એવા સાધુઓને આત્મામાં આત્માની શોધ કરવાની ચાવી હાથ લાગી નથી, આત્મનિષ્ઠ ગુરૂનો યોગ મળ્યો નથી માટેજ આજ્ઞા વિરુદ્ધની, આરંભ સમારંભની કરણી કરે છે અને એમાં ધર્મ બતાવે છે. આ સઘળું દયા ખાવા જેવું છે. જૈન સાધુએ વિષય કપાયને આધીન થવું નહિ પણ આત્માનું આરાધન કરવું. જે કોઈ જૈન સાધુ આત્માનું આરાધન કરે નહિ તે વિષય કપાયને આધીન થાય. આવી પ્રવૃત્તિ હાથમથમાં હુરકોઈ જીવમાં ક્યારે જોવામાં

છે. આમ છતાં હુમણું તો કહેવાતા સાધુઓ પણ ત્રણ
 કરણ અને ત્રણ ભેગને રોકવાનો માર્ગ નહિ સંમમતા
 હોવાથી ધન પરિચ્છેદને કુંડ ફાળા દ્વારા એકઠો કરાવીને
 જીવ બચાવવાનું કામ કરી રહ્યા છે. એ કાંઈ સાધુ ધર્મની
 નીતિ નથી પણ ગૃહસ્થોની નીતિ છે. આ રીતે આજે તો
 કહેવાતા સાધુઓં સાધુનીતિને બદલે ગૃહસ્થ નીતિનું
 આચરણ કરી રહ્યા છે. આમાં એવા સાધુઓનો હોય નથી
 કારણ કે એમને શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન કરવાવાળા
 આત્મનિષ્ઠ સદ્ગુણોનો યોગજ મળ્યો નથી. જે મળ્યા
 છે તે ગૃહસ્થ નીતિ વાળા મળ્યા છે તેથી તેમની પાસેથી
 ગૃહસ્થનીતિને સાધુ નીતિ તરીકે માનીને ગૃહણ કરેલ છે
 આવી ભૂલની આંટી એક કે બે સાધુમાં જ પડી નથી
 પણ બહુબલ કહેવાતા પૂજતા અને મનાતા સાધુઓમાં
 પણ પડી છે. એજ રીતે પા. ૪ જોન પ્રવચનના ૮
 ૭-૭-૨૬ના પૃષ્ઠ ૬ ઉપર ૨૫૫ છે કે " પ્રભુએ કહ્યું
 છે કે મુનિઓને આપાકર્મી અને હોયથી દુષિત એવા
 આહ્વાસદિ કહ્યે નહિ." આ આજ્ઞા પણ વિચારવા જેવી
 છે. અન્યારે તો જે ઉપાશ્રયોમાં સાધુઓ ઉતરે છે
 તે આપાકર્મી નથી તો બીજું શું છે? એવા
 ઉપાશ્રયોમાં પાટો અને બાજોડો મૂકેલા છે તે કાંઈ
 વાળીઆ માટે મૂકેલા નથી પણ સાધુઓ માટે જ
 મૂકેલા હોય છે. વાળીઆ પૈસા આપીને ચરમ
 લાવી આપે છે; દિગ્વિપેન લાવી આપે છે, પોશ્ટ
 ને કવર જ્યાં લાવી આપે છે, કાપડીઆની દુકાનેથી

કાપડ લાવી આપે છે, પગાર અપાવીને શાસ્ત્રીઓને બંણાવવા માટે રોકાવે છે, પારસલ, વી. પી. વગેરે કરાવે છે કે મંગાવે છે. આ સુઘળું આધાર્કર્મી નથી તો ખીનું શું છે ? આમાં કંઈ ચીજ સૂજતી છે ? કંઈ ચીજ દોષરંદિત છે ? આવી જાતની આજ્ઞા બહારની કરણીને ધર્મનું આરાધન કરવાની કરણી તરીકે ઓળખાવે એને આત્મચિંતવનની પવિત્ર કરણી સાંપડી જ ક્યાંથી હોય !!!

પાં. ૬ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૧૦મું અંક ૮મો પૃષ્ઠ ૧૦૨ તા. ૨૫-૬-૩૮માં વાંચવામાં આવે છે કે “શ્રી જીનેશ્વર દેવના સાધુઓને બહુ આરંભનો તેમ અદ્ય આરંભનો ઉપદેશ કરવાની પણ મનાઈ જ છે.” શ્રી જીનદેવની આ પવિત્ર આજ્ઞાનો આજે તો છડેચોક ભંગ થઈ રહ્યો છે. આજે તો જૈન મુનિઓ ઉપાશ્રયો, સ્થાનક, ધર્મશાળા, પૌષધશાળા, દેરાસરો, દેરીઓ, પગલાં, પ્રતિમાઓ બનાવવાનો ઉપદેશ આપે છે, એવાંજ કાર્યો માટે નાણાં એકઠાં પાડે છે અને એમાં એકાંત નિર્જશ ખતાવે છે. એવા સાધુઓને આત્મામાં આત્માની શોધ કરવાની ચાવી હાથ પડી નથી, આત્મનિષ્ઠ ગુરૂનો યોગ મળ્યો નથી માટેજ આજ્ઞા વિરૂદ્ધની, આરંભ સુમારંભની કરણી કરે છે અને તેમાં ધર્મ ખતાવે છે. આ સુઘળું દયા ખાવા જેવું છે. જૈન સાધુએ વિષય કષાયને આધીન થવું નહિ પણ આત્માનું આરાધન કરવું. જે કોઈ જૈન સાધુ આત્માનું આરાધન કરે નહિ તે વિષય કષાયને આધીન થાય ખાલી પ્રવૃત્તિ છદ્મસ્થમાં હરકોઈ જીવમાં ક્યારે જોવામાં

આવે તે કહી શકાય નહિ. પા. ૧૩૨ નેન પ્રવચન તા
 ૧૫-૧૨-૨૬ પૃષ્ઠ ૨૬૦ ઉપર વાંચવામાં આવે છે કે
 “ભગવાન મહાવીરનો આત્મા વિષય કપાયને આધીન થઈ
 સત્યથી ચૂક્યો ? તો ચાલો પોકારીને કહ્યું, હા, ચૂક્યા
 નેન પ્રવચન તા. ૧૫-૧૨-૨૬ના પૃષ્ઠ ૨૬૦ ઉપર વાંચ-
 વામાં આવે છે કે “છદમસ્ય છે ત્યાં સુધી ભૂલનો સંભવ
 તો ખરો. એ બધાય શ્રી છનેશ્વરદેવ પોતે સર્વજ્ઞ ન
 થાય ત્યાં સુધી દેશના નહે.” આથી સ્પષ્ટ થાય છે કે
 છદમસ્યોએ બીજી સઘળી પંચાત છોડીને નિરાંતે આત્મ
 ચિંતન કરવું એજ શ્રેયસ્કર છે.

પા. ૧૮ નેન ક્યા પા. ૩૧

નેન પ્રવચન તા. ૮-૬-૩૦ પૃષ્ઠ ૨૬ ઉપર વાંચ-
 વામાં આવે છે કે “હિંસા, જુક, ચારી અને મૈથુન ને
 ચારે પાપને લાવનાર પરિગ્રહ છે એ ચારે પાપને વધાર-
 નાર પાવનાર પરિગ્રહ છે એના ત્યાગમાંજ ધર્મ છે.”
 આ વસ્તુ બહુજ વિચાર માંગે છે. આમાં તો પરિગ્રહનેજ
 સર્વ અનર્થનું મૂળ કહેલ છે. દેહ ઉપર મુર્છા હોય. તે
 દેહ પણ પરિગ્રહજ છે. પરિગ્રહનો ત્યાગ થાય તોજ સર્વ
 અનર્થો દૂર થાય પરિગ્રહનો ત્યાગ કરવાનું મુખ્ય સાધન
 આત્મ ચિંતન છે. આત્મ ચિંતન કરનારા પરિગ્રહનો
 ત્યાગ કરી શકે છે. પરિગ્રહના ત્યાગ વગર મુખ્ય ચારિત્ર
 ધર્મનું અનુધન થઈ શકતું નથી. જેઓ મુખ્ય ચારિત્ર
 ધર્મનું અનુધન કરી શકતા નથી કે આત્મ ચિંતન શું
 છે તે જાણતા નથી તેઓએ મોટા મોટા બંદારો વસાવે

પેટી, પટારા, રાખે રખાવે છે ફંડ ફાળામાં સહાય
પાપે છે. આવી જાતના જીવોને પોતે દેહથી અલગ છે,
પોતે દેહ નથી પણ આત્મા છે એવું લાન સરખું પણ
કાતું નથી કદાચ એવી લાપા ભાલે તો પણ તે કેવલ
ઉપર ઉપરથી છે.

પા. ૩૦ જૈન દયા પા. ૫

જૈન પ્રવચન તા. ૧૬-૩-૩૬ પૃષ્ઠ ૨૬૨ ઉપર
વાંચવામાં આવે છે કે “મોક્ષનું દાન એજ મોટામાં મોટો
ને સાચામાં સાચો પરોપકાર છે. વિપસ્તિ દાન એ વસ્તુતઃ
પરોપકારજ નથી.” આત્મ ચિંતવન કરે તે પરંપરાએ
સંસાર સાગરને તરીને મોક્ષ પહોંચાડે પામે છે. માટે મોક્ષનું
દાન એજ ખરૂં દાન છે. જેથી જીવ સર્વ દુઃખોનો
સહાને માટે અંત કરે અને સાશ્વત સુખને પામે. ખીજાં
દાનોથી દુઃખોનો આત્મિક નાશ થતો નથી કે સુખોની
સાશ્વત પ્રાપ્તિ થતી નથી. માટે તેવાં દાનો તે દાનજ
નથી પણ ગૃહસ્થ નીતિરૂપ છે. ખરૂં દાન તો શુદ્ધ ચારિત્ર
ધર્મનું આરાધન કરનારા કે આત્મ ચિંતવન કરનારા
મહાપુરુષોજ કરી શકે છે. જે મહાભાગ આત્મ ચિંતવન
કરી શકે છે તેજ ખીજા સખ્ય જીવોને આત્મ ચિંતવનનો
માર્ગ બતાવીને મોક્ષ પમાડે છે. આજ ખરૂં દાન છે.
માટે આ એકજ દાન આદરવા યોગ્ય છે એજ રીતે.
પુસ્તકાદિનું જ્ઞાન તે ખરૂં જ્ઞાન નથી પણ આત્માનું જ્ઞાન
એજ ખરૂં જ્ઞાન છે શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મરૂપ આત્માનું
આરાધન કરીને અનંતા જીવો તરી ગયા છે, નરે છે અને.

તરશે. પણ જેમણે આત્માનું ચિંતવન કરેલ નથી અને માત્ર પુસ્તકાદિનું પાંડિત્ય મેળવ્યું છે એ વાતો અનંતા ફૂળી ગયા છે. એને માટે પા. ૩૩ જેન દયા પા. ૫૩ પ્રવચન તા. ૨૫-૮-૨૯ પૃષ્ઠ ૧૦ ઉપર વાંચવામાં આવે છે કે” એ જ દ્વાદશાંગીને પામીને પૂર્વે અનંતા આત્મા ફૂળી ગયા, વર્તમાનમાં સંખ્યાબંધ ફૂળે છે અને ભવિષ્યમાં અનંતા ફૂળશે” આવી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે સાધુનો વેશ કે વ્યાખ્યાન વાણીથી ભરમાઈ જવું નહિ. ત્યાં શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મના આરાધન રૂપ આત્મચિંતવન છે ત્યાં જ તરવાનો ખરેખરો માર્ગ છે. પણ ત્યાં વિદ્વતા છતાં શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન નથી ત્યાં ફૂળવાનો જ માર્ગ છે આ વસ્તુ મુમુક્ષુઓએ વારંવાર વિચારવા યોગ્ય છે.

પા. ૫૩ જેન સાધુ પા. ૬૭

જેન પ્રવચન વર્ષ ૬ અંક ૨૭ તા. ૨૦-૨-૩૮ પૃષ્ઠ ૨૮૩ ઉપર વાંચવામાં આવે છે કે “પ્રભુની આજ્ઞા મુજબ વર્તવાની નિપરતા એ જ સાચી પ્રભુ પૂજા છે” આવી સમજાય શકાય છે કે પ્રભુની આજ્ઞાનું પાલન કરવું એ જ સાચી પ્રભુ પૂજા છે. પ્રભુની આજ્ઞા તો નિસ્વય હતી કલ્યાણમાં જ છે. જે વટે આત્મચિંતવન થઈ શકે તે નિસ્વય હતી છે. આત્મચિંતવન કરવું કે આત્મામાં આત્માની શોધ કરવી એ જ નિસ્વય હતી છે, એ જ શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન છે માટે એ જ સાચી પ્રભુ પૂજા છે. જે કલ્પી સ્વયં દેવ કે જેમાં સાવધની મધ નરખી કે દેવ તેવી કલ્પી કલ્યાણી પ્રભુની આજ્ઞા નથી ન

સાવધ કરાવી કરવી અને એને પ્રમુખી પૂજા કરાવવી એ
 તો અજ્ઞાનતાનું મહા પ્રદર્શન ભરવા બરાબર છે. સાવધ
 પૂજા તો ગૃહસ્થો કરે છે પણ સાધુ કરી શકે નહિ,
 કરાવી શકે નહિ અને કરતાને રૂડું જાણે નહિ. આત્મ
 ચિંતવન સિવાયની બીજી સઘળી વસ્તુઓ નિષેધવા યોગ્ય
 છે. એને માટે પા. ૬૧ જૈન દયા પા. ૭૧માં બાહ્ય
 બ્રહ્મચારી તપસ્વીજી મુનિરાજ શ્રી કનકવિજયજી મહા-
 રાજ મુંબઈ સમાચાર તા. ૧૦ આગષ્ટ ૧૯૩૬ના પૃષ્ઠ
 ૧૪ ઉપર કહે છે કે “શરીર માફ છે, લક્ષ્મી મારી છે.
 કુટુંબ માફ છે, એ માન્યતા તદ્દન ખોટી છે. જ્યાં
 વસ્તુની કિંમત નથી ત્યાં સાચો માર્ગ જડતો નથી.”
 આ બતાવે છે કે શરીર આપણું નથી કેમકે આપણે તો
 આત્મા છીએ, અવિનાશી છીએ અને શરીર તો પર છે
 અને નાશવંત છે. એ જ પ્રમાણે લક્ષ્મી અને કુટુંબનું
 પણ સમજવું. જ્યાં આત્મ ચિંતવનનો સાચો માર્ગ મળ્યો
 નથી ત્યાં જ સઘળાં ફાંફાં હોય છે. જે કહેવાતા સાધુઓને
 આત્મચિંતનનો મહાપંથ હાથ લાગ્યો નથી તેઓ અજ્ઞાન
 વશાત્ પોતાની જ પ્રભાવનામાં પડી જાય છે એને માટે
 પા. ૮૨ જૈન દયા પા. ૪૫ જૈન પ્રવચન તા. ૧૧-૧૨-૩૨
 પૃષ્ઠ ૩૧૦ ઉપર કહે છે કે “જે સાધુઓ પોતાની જ
 પ્રભાવનામાં પડી જાય છે તે સાધુ માત્ર વેષધારી છે.”
 આવા નિજ પ્રભાવનાના મોહમાં પડેલા વેષધારીઓ કે
 બેબેધારીઓ પોતાની પ્રભાવના કરાવવા માટે ધન બેઝંબે
 માટે ધનવાનોની વૈયાવચ્ચ-પ્રુથામત-કરે છે. એને માટે

સિદ્ધચક્ર તા. ૬-૬-૩૫ પૃષ્ઠ ૩૮૧ ઉપર વંચાય છે કે
 “સાધુએ સર્વ સાવધનો ત્યાગ કરેલો હોવાથી તે ગૃહસ્થની.
 વૈયાવચ્ચ કરી શકતો નથી.” આ તો માત્ર કહેવાની વાત
 છે. બાકી જેઓ આત્મ ચિંતવન કરતા નથી તેવાઓ ઉપર
 ઉભા રહીને મકાન, આશ્રમ, દેવલ, લંડાર, વગેરેને લગતાં.
 સાવધ કામો કરે છે અને કરાવે છે. એવાં કામો પાર ઉતારવા
 માટે ગૃહસ્થોનાં મોઢાં ખોલાવે છે. આ સધળા શુદ્ધ
 ચારિત્ર ધર્મથી ભૂલા પડેલા છે.

જે આત્માનું ચિંતવન કરે છે એટલે કે શુદ્ધ
 ચારિત્ર ધર્મનું લગવાનની આજ્ઞા પ્રમાણે આરાધન કરે છે
 તેમ જૈન ધર્મનો સાચો સાધુ છે. અને આવા પવિત્ર
 જીવન ગુપ્તરત્નારા સાધુઓની જે ઉપાસના કરે છે તેવાઓના
 આચાર્ય પ્રમંડાપાસક કે આવકો છે. બાકી નામધારી સાધુ
 અને આવકોની કરીયે કિંમત જનશ્રાસનમાં તો નથી.

આ સધળી વસ્તુનો વિચાર કરીને જે કોઈ બ્રહ્મ
 જીવ શુદ્ધ આત્માનું આસપદનરૂપ પોતાના આત્માનું
 આસપદન કરે તે પરંપરાએ પરમપદને પામશે.

આવા ઉત્તમ સંનિદ એટલો કરી પ્રગટ કરવા માટે
 પન્થવત્ત પટે છે.

ઉપોદ્ધાત.

(લે. ગોકુલદાસ નાનજીભાઈ ગાંધી, મુંબઇ.)

પ્રમજુ ભગવાન મહાવીર પ્રભુએ જે દાંઈ જ્ઞાન પ્રકાશનું હતું તેનો અવશેષ દ્વાદશાંગી વાણી રૂપે મોતુક છે. દ્વાદશાંગીમાંથી દૃષ્ટિવાદ નામનું ખારમું અંગ તો સમજી વિચેદ ગયું છે. બાકી અચ્ચાર અંગો રહ્યાં છે. આ અચ્ચાર અંગોમાં વર્તમાન કાળે જે જ્ઞાન વાંચવામાં આવે છે તે મૂળનાં અચ્ચારે અંગોમાંનાં જ્ઞાનનો અવશેષ માત્ર છે. તેમ છતાં જે છે તે અચ્ચારે એમાં છે ખરું. જોતાં જનશાસનમાં આ દ્વાદશાંગી કહો કે હાલમાં મળી આવતાં અચ્ચાર અંગો કહો પણ એમાં જે જ્ઞાન છે તે તો ધમજુ ભગવાન મહાવીર પ્રભુનું પ્રકાશનું છે. આ એમાંથી અંગો સિવાયનાં બીજાં સ્થવીર ભગવતોએ રચેલાં સૂત્રો છે. એને સૂત્રો કે આગમો એટલા માટે કહેવામાં

વાંચવામાં આવે છે. એમાં જે સૂત્ર કે શબ્દની ચર્ચા
 થાકુ કરી હોય તે તેવાજ સ્વરૂપમાં આગળ વધે. પણ
 વિષયાંતર થઈને કોઈ બંધબેસતી નહિ તેવી નવી વાત
 જિભી કરે નહિ. પિસ્તાદ્વીશ આગમો પૈકી જે થોડાંક સૂત્રો
 ઉપર લાખ્યો વાંચવામાં આવે છે તે તો એવી જુદી જ
 રીતે રચેલાં છે કે તેને લાખ્યો તરીકે સ્વીકારી શકાય
 નહિ. એને લાખ્યો તરીકે કહી શકાય જ નહિ. એમાં
 ઘણી વાતો ભગતા જેવી જિભી કરીને દાખલ કરી દીધી
 છે. એવી જ દશા ચર્ચિની છે. મૂળ સૂત્રની માન્યતામાં
 વાંધો ઉભો થાય એવી બાબતો ચર્ચિમાં છે. ટીકાકારોએ
 તો મૂળ શબ્દોને સમજાવવાને બદલે અગડમ બગડમ
 વાતો કરી દેવામાં ખામીજ રાખી નથી. જુઓને પ્રાતઃ-
 સ્મરણીય શ્રી કંઈપ સૂત્ર ઉપર વિનય વિનયજી સમય-
 મુંદર, વગેરે એ ટીકાઓ રચી છે એમાં મૂળ સૂત્ર કે
 એના શબ્દોનું સ્પષ્ટીકરણ કરવાના નામે કેટલી બધી સૂત્રમાં
 જે હુકીકતજ નથી એવી નવી નવી હુકીકતો દાખલ કરી
 દીધી છે અને ભોંગા લોકો પાસે તે વાતો પ્રમાણભૂત
 બનાવી દીધી છે. દાખલા તરીકે શ્રી કંઈપસૂત્રના મૂળ
 પાઠમાં કોઈ પણ સ્થળે ‘પવિત્ર જીતપ્રતિમાજી’ સંબંધી
 હિંસારો સ્મરણાયે કરવામાં આવ્યો નથી કે આડ દિવસનાં
 પર્યુષણ પર્વ હોય તેવી કોઈ સ્મરણા કરી નથી છતાં
 ટીકાકારોએ ‘જીતપ્રતિમાજી’ વગેરેને લગતી કેટલી બધી
 વાતો ઉમેરીને મોટો ચંબુમેળો ભરી દીધો છે. યમજ
 બગવાન મકુલીર પ્રજુન્યા જીતનચસ્ત્રિમાં પણ કેટલી નવી

આવે છે કે એમાં પ્રકાશેલું જ્ઞાન એકાદશ અંગમાંના
 જ્ઞાનથી વિપરિત તો નથી જ. એકાદશ અંગો સહિત
 આવાં સૂત્રો હાલમાં કેટલાક સૈકાઓથી પિસ્તાલીશ મેળુદ
 છે એમ સ્વીકારાયેલું છે. આ પિસ્તાલીશ આગમેના મૂળ
 પાઠોમાં શ્રી વીતરાગદેવની વાણી ભરેલી છે એમ પરંપરાથી
 કહેવાતું આવે છે એથી પિસ્તાલીશ આગમે પ્રમાણભૂત
 કે અસત્તના વારમાં મૂળ સૂત્રોજ પ્રમાણભૂત હતા અને
 આજે પણ એમજ છે. છતાં પાછળથી કેટલાક વિદ્વાન
 મહાપુરુષોએ આ પિસ્તાલીશ આગમે પૈકી કેટલાક સૂત્રો
 ઉપર નિર્બુદ્ધિ, ભ્રામ્ય, ચૂર્ણિ, દીકા, અવચરિ, વગેરે
 રચેલાં છે. મૂળસૂત્રો તે વીતરાગ દેવની વાણીરૂપ હોવાથી
 આપણને સૌને શિષ્યાવંદ છે. પણ મૂળ સૂત્રો ઉપર દીકાઓ
 વગેરે રચેલાં છે કે જેને 'પંચાંગી વાણી' તરીકે ઓળખ-
 ખવામાં આવે છે આમાંથી મૂળ સૂત્રો બાદ કરતાં બાકીની
 વાણી તો ઉદ્ધરથોએ રચેલી છે. તેથી વીતરાગ દેવની
 વાણી જેમ મર્યાદા સંપૂર્ણ પ્રમાણભૂત છે તેમજ ઉદ્ધરથોની
 વાણી મર્યાદા સંપૂર્ણ પ્રમાણભૂત ગણી શકાય નહિ.
 હાલમાં મૂળ સૂત્રો ઉપર જે બાધો મળી આવે છે તેને
 મર્યાદા સંપૂર્ણ પ્રમાણભૂત તો ગણી ન શકાય પણ બાધો
 નહીંકે સ્વીકારી શકાય કે કેમ એ પણ એક મતભેદ છે.
 મૂળમાં જે શબ્દ વ્યવના છે એ શબ્દોનું વિરોધ કરીને
 નવજગત કલ્પના કરેલા વિરોધનું દોષ તે જ બાધ
 હોઈ શકાય એવી ઘટના બાધો પાલ્લિનિ વ્યાખ્યાન, તેમ
 ઉર્દુ, અથવા ઉર્દુ, પદ્યોનું ઉર્દુ, વગેરે કે જે નવજગત

વાંચવામાં આવે છે. એમાં જે સૂત્ર કે શબ્દની ચર્ચા ચાલુ કરી હોય તે તેવા જ સ્વરૂપમાં આગળ વધે. પણ વિષયાંતર થઈને કોઈ બંધબેસતી નહિ તેવી નવી વાત ઊભી કરે નહિ. પિસ્તાલીશ આગમો પૈકી જે થોડાંક સૂત્રો ઉપર લાખ્યો વાંચવામાં આવે છે તે તો એવી જુદી જ રીતે રચેલાં છે કે તેને લાખ્યો તરીકે સ્વીકારી શકાય નહિ. એને લાખ્યો તરીકે કહી શકાય જ નહિ. એમાં ઘણી વાતો ભગતા જેવી ઊભી કરીને દાખલ કરી દીધી છે. એવી જ દશા ચર્ચિની છે. મૂળ સૂત્રની માન્યતામાં વાંધો ઉભો થાય એવી બાબતો ચર્ચિમાં છે. ટીકાકારોએ તો મૂળ શબ્દોને સમજાવવાને બદલે અગડમ બગડમ વાતો કરી દેવામાં ખામીજ રાખી નથી. જુઓને પ્રાતઃસ્મરણીય શ્રી કલ્પ સૂત્ર ઉપર વિનય વિનયજી સમય-મુંદર, વગેરે એ ટીકાઓ રચી છે એમાં મૂળ સૂત્ર કે એના શબ્દોનું સ્પષ્ટીકરણ કરવાના નામે કેટલી બધી સૂત્રમાં જે હકીકત જ નથી એવી નવી નવી હકીકતો દાખલ કરી દીધી છે અને ભોંગા લોકો પાસે તે વાતો પ્રમાણભૂત બનાવી દીધી છે. દાખલા તરીકે શ્રી કલ્પસૂત્રના મૂળ પાઠમાં કોઈ પણ સ્થળે ‘પવિત્ર જીવપ્રતિમાજી’ સંબંધી ઈશારો સરખોયે કરવામાં આવ્યો નથી કે આડ દિવસનાં પર્યુષણ પર્વ હોય તેવી કોઈ સમસ્યા કરી નથી છતાં ટીકાકારોએ ‘જીવપ્રતિમાજી’ વગેરેને લગતી કેટલી બધી વાતો ઉમેરીને મોટો ચંબુમેળો ભરી દીધો છે. અમલ બગરાન મહાવીર પ્રભુના જીવનચરિત્રમાં પણ કેટલી નવી

ઉભી કહેલી વાતોનું ભરખું કરી દીધું છે. આવી જાતની
 ટીકાઓ તે ટીકાઓ નથી, આવી જાતનાં ભાષ્યો તે ભાષ્યો
 નથી અને આવી જાતની ચૂલિઓ તે ચૂલિઓ નથી
 છતાં કોઈ પણ ગચ્છના આગ્રહવાળા કે મત મતાંતરની
 માન્યતા ધરાવનારાઓ આવાં ભાષ્યો વગેરેને વીતરાગદેવની
 વાણીનાં જોડલાંચ પ્રમાણભૂત ઠરાવવાનો પ્રયત્ન કરે કે
 આગ્રહ ધરાવે તો તેમને તેમ કરવા દો. ખરી હકીકત
 એવી છે કે વીતરાગદેવથી કોઈ મોટું નથી અને વીત-
 રાગદેવની વાણી સમાન બીજા કોઈની વાણી નથી આ
 પરમ સત્ય તો જોલે પોતાના આત્મામાં પોતાના આત્મની
 શોધ કરી છે કે તેમ કરવાની પરમ છત્રાસા જાત્રા કરી
 છે તેજ સમજી શકવાને બાવ્યશાળી બને છે. જોડલાં
 દાણોપશ્યમનો ઉદય નથી તે આવી વાતને ક્યાં
 સમજી શકે !

શ્રી વીતરાગદેવની પવિત્ર વાણીનાં પ્રકાશનાં કિરણો
 બાવ્ય જીવોની નજરે આવે, તેના પવિત્ર પ્રકાશને બાવ્ય
 જીવો પામે, તેનું રૂટે પ્રકારે આરાધન કરે અને
 દાવ્ય. પુને મેળવે એટલા માટે શ્રી વિજયરામચંદ્ર
 નંદનંદીયંદ્ર, આત્મનાદારક જેનાચાર્યજી શ્રી માન-
 નંદનંદીયંદ્ર, પ્રતિદ વક્ત્ર કવિકૃતકિરિત જેનાચાર્યજી
 શ્રી વિજયરામચંદ્રનંદીયંદ્ર વગેરે વર્તમાન જેનાચાર્યજી
 વાનનાદેવનાંદ્રે દશરૂપી વજીન્દ્ર મૂળ પાડોને અનુ-
 રોધે જેનેની નાનવની કરીને આ પુસ્તિકામાં અર્પિ-
 છે તે બાવ્ય જીવોને વરંવર વિચારતા યોગી

એમાંથી શુદ્ધ જૈન ધર્મનું સ્વરૂપ સમજી શકાય છે. એથીજ સિદ્ધચક્ર મેં ૧૯૩૯ પૃષ્ઠ ૩૬૮માંથી તારવી કાઢ્યું છે કે ‘ધર્મનો વારસો ન આપનાર પિતા પિતાપણુને નાકાયક છે’ એનો ભાવાર્થ એટલોજ છે કે જે પિતા પોતે ધર્મ પામ્યો હોય તેવો શુદ્ધ ધર્મ પોતાનાં બાળકોને ન પમાડે તો તે પિતાપણુને નાકાયક છે. એનો હાખલો લઈ હુરકોઈ લખ્ય પિતાએ પોતાનાં બાળકો અને ભાઈ ભાંડુઓને ધર્મ પમાડવાનો શુભ પ્રયત્ન કરવોજ જોઈએ.

આગળ ચાલતાં કહે છે કે જૈન પ્રવચન વર્ષ ખ્રીસ્ત અંક ચોવીશ તા. ૨૬-૩-૩૦માં વાંચવામાં આવે છે કે “મુનિ છ કાયના રક્ષક છે એજ માટે મુનિએ પાટે બેસવાનું છે. છમાંથી એકેને મારવાની સલાહ સાધુથી આપી શકાય તેમ નથી.” ખરું જોતાં સાધુઓ તો પોતાના આત્માના આરાધનમાં પડ્યા હોય છે. એમને બહારની દુનિયા સાથેના સંબંધ છોડી દીધો હોય છે તેથી ત્યાં છકાયની હિંસાને સ્થાનજ નથી, જે સાધુ નામ ધરાવીને શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મના પાલનરૂપ આત્માનું ચિંતવન કરતા નથી તેવા બહિર્દષ્ટિઓજ છકાયની હિંસા કે છકાયમાંથી કોઈ પણ જીવની જે કાર્યથી વિરાધના થાય તેવાં કાર્યોની ધર્માંદિક્ષિના બહાના હેઠળ કે ચોડું પાપ અને ઘણું પુણ્ય એવી ઉપજાવી કાઢેલી વાતો હેઠળ હિંસાનો ઉપદેશ આપે છે. આવી જાતનો હિંસાનો ઉપદેશ આપનાર સાધુ તે સાધુજ નથી ઘણા લોકો કે મોટા ધનવાનો એવાને સાધુ તરીકે સ્વીકારી લેવા હોય

તેથી તેવા અસાધુમાં સાધુ પણ લગવાનની દૃષ્ટિએ આવી શકતું નથી. જૈન પ્રવચન વર્ષ ૮ અંક ૪૨ પૃષ્ઠ ૫૪૬ તા. ૬-૫-૩૭માં વાંચવામાં આવે છે કે “સાધુઓ માટે સંયમ જત્રા ઉત્તમોત્તમ યાત્રા છે.” નિર્વાણ માર્ગની સાધના કહે તેજ સાધુ છે. આત્મામાં આત્માની શોધ કરવી કે શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન કરવું એજ નિર્વાણનો માર્ગ છે. આવી રીતે જ આત્મ ચિંતનરૂપ શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન કરે છે તેજ સાધુ છે અને એમનો શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મ કે નિઃસ્વરૂપમાં સ્થિતતા એજ મહાસંયમ છે અને એજ મહા યાત્રા છે. માટે સાધુઓ માટે તો શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધન કરવા રૂપ કે આત્માની આરાધના કરવા રૂપજ ખરેખરી જત્રા છે. બીજી કોઈ જત્રા માધુઓ માટે હોઈ શકે નહિ. સંસાર સમુદ્રમાંથી તરીને પંદે પાર કે નિર્વાણપદમાં પહોંચાડે તે યાત્રા છે. આવી યાત્રા તો શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મના આરાધન રૂપજ છે. જૈન પ્રવચન તા. ૩૦-૫-૩૭ પૃષ્ઠ ૫૭૦ ઉપર કહે છે કે “મંસાર એટલે દુઃખનો પાર નહિ અને વાત્સલિક મુખનું નામ નહિ” દેહ છે એ પત્ર એક નવાજ છે. ત્યાં દેહનાજ મુખ્ય પત્ર વસ્તે છે ત્યાં નમા છે અને તેથી ત્યાં દુઃખ દુઃખ ને દુઃખજ છે. દેહનાજ કે જાતના જીવમાં મુખ દેખજા યજ્ઞ ! મુખ તો આત્માનાજ છે દેહને કે જાતની જાંબડમાં મુખને. અથા ૧૭ નંબર. મુખને દેહના દુઃખને દેહ નહિ નહિ જાતના જાંબડને જીવ જાતિ કેવલ દેહના આત્માના

આત્માની શોધ કરવી જોઈએ. જે કોઈ આત્માની શોધ કરે છે તેને મુખ સાંપડે છે. મુખ મેળવવાનો માર્ગ નિરવધ છે અને દુઃખ મેળવવાનો માર્ગ સાવધ છે. જેને જે પ્રિય હોય તેઓ તેવે માર્ગે જાય છે. માટેજ જૈન પ્રવચન તા. ૨૫-૬-૩૩ પૃષ્ઠ ૭૧ ઉપર કહે છે કે “આત્મા અને જડનો સંયોગ એજ સંસાર અને જડથી આત્માનો વિયોગ તેનું નામ મુક્તિ છે તથા જડ અને ચેતનના યથાસ્થિત સ્વરૂપનો વિવેક તેનું નામ સમ્યક્દર્શન છે તેમજ જૈન પ્રવચન તા. ૧૦-૭-૩૨ વર્ષ ૪૪૫ અંક ૫મો પૃષ્ઠ ૫૮ ઉપર કહે છે કે “શુદ્ધ તેજ છે કે જે એ આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિરૂપ સંસારનો ત્યાગ કરી બીજાને તેનો ત્યાગ કરવા સમજાવે છે” આથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આત્માનું શુદ્ધ ચૈતન્ય સ્વરૂપ એજ મોક્ષ સ્વરૂપ છે. આત્મામાં દેહ લાવ છે તેજ સંસારરૂપ છે. આત્મામાંથી દેહ લાવ દૂર થાય તો સકલ સંસારનો અંત આવે. આત્મામાં દેહલાવ છે એજ આધિ, વ્યાધિ ને ઉપાધિના કારણભૂત છે. માટે આત્મામાંથી દેહ ભારનો ત્યાગ એજ ખરો યાગ છે. જેણે આત્મામાંથી દેહલાવનો પરિત્યાગ કરી દીધો છે એજ શુદ્ધ થવાને લાયક છે. આવા આત્મનિષ્ઠ શુદ્ધોજ બીજાઓને સંસારની ભાગમાંથી બચાવી શકે છે. જેના આત્મામાં જગત જાલગ બળ્યા કરે છે તેવા શુદ્ધ યર્ષ બેઠેલાઓ તો ખડું બેનું શુદ્ધ શુદ્ધોનો દ્રોહ કરી રહ્યા છે. આવા સર્વસંગ પરિત્યાગી મહાપુરુષોને કૃતે મું ને કાળાએ મું ! માટેજ

જૈન પ્રવચન તા. ૨૩-૧૨-૩૪ પૃષ્ઠ ૩૪૯ ઉપર કહે છે કે 'સાધુથી ફંડ ઉઘરાવાયજ નહિ। જો સાધુથી સાધુથી ફંડ ઉઘરાવાય નહિ તો જીજ્ઞા ફંડ ઉઘરાવતા હોય તેવાઓને મદદ આપી શકાયજ શી રીતે! આત્મનિષ્ઠ સાધુઓ સદાયે શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું આરાધનજ કયાં કરે. એમણે તો સદાને માટે સાવધ યોગના પ્રથમભાગ કયાં હોય છે ફંડ ફાળો ઉઘરાવવો કે ફાળ ઉઘરાવતો હોય તેમાં ભક્ષામણ કરાવી એ તો સાધુઓને માટે સાવધ કરાજીરૂપજ છે. માટે શુદ્ધ સાધુ હોય તે તેન કરેજ નહિ. જૈન પ્રવચન તા. ૨૨-૬-૨૬ પૃષ્ઠ ૧૫૨ ઉપર એમ વાચવામાં આવે છે કે "જોધરી પર્યંતના નાવધના ત્યાગવાળો સામાયિકમાં રહેલો દેશ વિરતિ શ્રાવણ પુન્ય દુનિયાદારીની વાત ન કરે, પૈસા મૂકવાનું, પાણીનો ટોટો ભરવાનું, મહેમાનને માટે માટી પાથરવાનું ન કરે" આ જગતી આવે છે કે શ્રાવણોએ સામાયિકમાં કેવડ આનંદાનુ ચિત્તવનજ કરવાનું છે. આ-માનું આરાધન કરવું એજ એક નિત્યજ છે પણ બાકીનું દે.૫ તામે મંજંપ પામવાનું. જીજ્ઞાને પાણી આપવું, બીજાને આમન આપવું, નં પાને અન્નપાન આપવું, જમીને સાવધ એવડે પાથરવું એવું કે ત્યાઃ ત્યાઃ એકજ દેસો થાય છે કે જે કુદરતી દુઃખરૂઢિ નાનવરના મિત્રોના વહિવટને પાલન કરે છે તેજ કમરૂઢિ કમરૂઢિ નાનવર વરદાનઃ વહિવટને કરે, કમરૂઢિ આ કમરૂઢિ દેસન નહિઃ મનુષ્યનના પાંચ પાંચે એક કમરૂઢિ દુઃખરૂઢિ અવધાને નિત્યજ

સમજી લે છે એથી ધર્મ કરણીમાં મોટો મોટાજો ઉભો થાય છે અને એથીજ ઘણા જીવો ધર્મ કરતાં ધાડ વહોરી બેસે છે. જૈન પ્રવચન તા. ૧૯-૩-૩૯ પૃષ્ઠ ૨૯૩ ઉપર કહે છે કે અહિંહંત પરમાત્માએ પ્રરૂપેલો ધર્મ એજ એક મોક્ષનો ઉપાય છે.” આથી સ્પષ્ટ થાય છે કે વીત-શગદેવની વાણી રૂપ દ્વાદશાંગીવાણીમાં ભગવાને જે આજ્ઞા આપી દેશમાધી છે તેજ મોક્ષના ઉપાય રૂપ છે પણ ભગવાનની આજ્ઞાની વિરૂધ્ધ જે કોઈ હદમસ્થાએ નવી આજ્ઞા આપી હશે કરી હોય તે મોક્ષના ઉપાય રૂપ નથી અહિંહંત દેવોએ તો દેવલ આત્મધર્મ પ્રરૂપેલો છે. નિરવધ કરણી કરવાથી આવો આત્મધર્મ પ્રાપ્ત થાય છે. એમ સ્પષ્ટ દેશમાધેશુ છે આત્મામાં આત્માની શોધ કે શુદ્ધ ચારિત્ર ધર્મનું પાલન એજ નીરવધ કરણી છે આ રીતે શુદ્ધ જૈન ધર્મનું સ્વરૂપ ભવ્ય જીવો સમજતા થાય અને શુદ્ધ જૈન ધર્મને આશરે શુદ્ધ આધુ અને શુદ્ધ ગુરૂના યોગને પામે તો તેમનું પરમ કસ્યાણ થાય એવા શુભ હેતુથી જ આ પુસ્તિકા તૈયાર થઈ છે.

વર્તમાન કાગમાં જન શાસનમાં અનેક ગરહભેદો, મતભેદો અને ક્રિયાભેદો આવે છે. એથી જન શાસનની સ્થિતિ ઘણી કઠંગી થઈ પડી છે. શુદ્ધ જૈન ધર્મ કેને કહેવો તે સમજવું ઘણા જીવો માટે દુર્વલ થઈ પડ્યું છે. જન શાસનમાં અનેક નવી નવી ભાગતો ઘર કરી રહી છે. પીળો કપડો, પાંજરાપોજો, વરપોશ વગેરે બૌદ્ધોની અસરરૂપ છે, દિગંબર પણ એ આજીવિક કે જોશાકકળના

મનની અસર છે. સર્વસંગ પરિત્યાગરૂપ શુદ્ધ ચારિત્ર્ય
ધર્મની આરાધના એ નિર્ઘ્રિયની અસરરૂપ છે. આ
શુદ્ધ ચારિત્ર્ય ધર્મનું આરાધન એજ શુદ્ધ જીવશાસનરૂપ
છે આવું શુદ્ધ ચારિત્ર્ય ધર્મનું આરાધન આ કાળે આ
દેશે જૈન શ્વેતાંશ્વર તેરાપંથમાં થઈ રહ્યું છે પણ તે તે
જાત, તપાસ, અભ્યાસ કરે, પૂછે તેને સમજાય તેવું છે
આરા શુદ્ધ ચારિત્ર્ય ધર્મનું જ્યાં આરાધન થઈ રહ્યું છે
ત્યાં જ્યાંની તેા પાતાના લકતોને ખીજા મત ગમ્યા
નાપુરેલા ના પાડી ન્યા છે અને એ રીતે ધણા લોકો
જીવંતે શુભ જૈન ધર્મથી વંચિત કરી રહ્યા છે. એ પંથમાં
જનના મનમાં અમનકાર છે આ શુભ જૈન ધર્મથી
જૈન ધર્મના મત તેરાપંથના પરમેશ્વર તુલ્ય આત્મ
નિભાવના પાંચામી જૈનાચાર્ય પૂજ્યજી મહારાજ શ્રી
જૈન ધર્મના ન્યામી મારાગે બારન વર્ષમાં સમય જૈન
ધર્મના જાહેર જૈનાચાર્યજી છે. એમની વીતરાગ રહ્યું
જનના મનમાં પદમ નિર્વિકારી થવું, વગેરે મહાન સદગુણો
જનના જાહેર છે આવા મોટા પુરુષના ગુણ શ્રાવ કરી
જનના જાહેર પાંચુ લોકોમાં થાય છે અને કહેવા થઈ છે
જા. કહે અનિશ્ચયતાની વાત નથી. જે કોઈ જાહેર
જાહેર જાહેર હો અનુભવ કરે તેને જાહેર જાહેર જાહેર
જાહેર જાહેર જાહેર જાહેર જાહેર જાહેર જાહેર જાહેર
જાહેર જાહેર જાહેર જાહેર જાહેર જાહેર જાહેર જાહેર

પાંચ મહાવૃત્ત લીધા તે પાળે નહી,
 પાળે તેનાથી દેવ;
 કહેવાય સાધુ જૈનના,
 વળી કહેવાય મુન્ત્રી એશ;
 એવડો મૂર્ખ તેને પ્રભુજી એ કહ્યો
 અથમ આચારંગ દેખ

અપવાસ દ્વારા આરોગ્ય

૦

અપવાસ કરીને જીલ્લો જીલ્લો
રોગો મટાડનારાઓની કદાલીઓ
સાથે, કેવી રીતે અપવાસ
કરવા તેને લગતી તમામ
હકીકતોથી છતાંછત્ત ભર-
પૂર અતિ ઉપયોગી ગ્રંથ

કિંમત રૂપિયા અઢી
૮ પાલખ અં જીલ્લો.

એક નકલ ઘરમાં પડી હશે તો બચરવાળ
કુટુંબમાં સેંકડો રૂપિયા બચાવી આપશે.

વી૦ ખી૦થી મંગાવવા લખો:—

ગાંડીવ સાહિત્ય મંદિર, સુરત.

નમેા અરીહંતાણું

અરૂપી

પંચાગી પા. ૬૭ શ્રી સીધચક વર્ષ-૯ અંક ૩-૪
તા. ૨૯-૧૧-૪૦ પા. ૫૩ સમાધાનકાર શ્રીમદ આચાર્ય
સાગરાનંદ સુરીશ્વરજી મહારાજ.

આત્મા અરૂપી છે તે તપશ્ચર્યાના પરિણામ તે
તેવા અરૂપી છે પરિણામ પણ આત્માજ છે.

૨. અનુકંપા

જેન પ્રવચન પા. ૨૯૧ તા. ૧૯-૯-૧૯૩૯.

જેન દયા પા. ૧૦ પોતાના આત્મા ઉપર અનુકંપા

પ્રગટવા વીના બીજાના આત્મા ઉપર સાચી અનુકંપા
પ્રગટવી એ શક્યજ નથી.

૩. (અનુમોદના)

અઢારે પાપ લાગે જેન દયા પા. ૨૧

સીધચક તા. ૬-૧૨-૧૯૩૪ પાનુ ૭૭.

સર્વે જગતના જીવોના અઢારે પાપ સ્થાનકની

અનુમોદનાના બાગીદાર જ છે. અનુમોદનાથી આવતા

નમો સિદ્ધાન્ત

પાપકર્મનું રોગાય ગૃહસ્થને હોતુ જ નથી પણ તે
અનુમોદનાના પાપનું રોગાય તો સ્વવૃત્તીવાદા સહુ
ઓને જ હોય છે.

૪ અમલ

૧ શ્રી સીધચક વર્ષ ૨ અંક ૧૪ ૧૩-૪-૩૧
પાતુ. ૩૨૨ એ માટે સંસારરૂપ કમીત્રીમાંથી ત્યાંમુખી
રાજનામુ આપતો નથી ત્યાંમુખી અર્ધીરતી રૂપ પાપી
ભોખમદારીમાંથી છુટી ચકતો નથી.

૨ શ્રી સીધચક પા. ૧૬૨ તા. ૧૫-૧-૧૯૩૪ વ
૨ અંક ૮મો સમકીતી હવ પોતે પાપ કરે તે નિદે આ
શુરની સમક્ષ ગર્હો, આરંભ, પરીગ્રહ, વિષય કષાદિતી
અનુમોદના સમકીતીના મુખમાંથી કદી નીકળે જ નહી
અર્થાત પોતાના હોષને સમકીતી ખરાબ જ માને.

અમલ

જૈન દયા પા. ૩૪ જૈન પ્રવચન ૧૪-૭-૧૯૨૬

૩ અવીરતીની કીયા એટલે છકાય હવની વીરાધના
મૃખાભાષય, ચોરી શ્રીસંગ, પૈસોટકો વીગેરે પરીગ્રહ રાખે

જૈન દયા પા. ૩૪

૪ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૧૯ અંક. ૧૪ તા
૨૨-૬-૧૯૨૬ પાતુ. ૧૪૫ મુનીને અવિરતી નથી હોવને
ઇરાદા પુર્વક ચંપ્રો નથી મુનીને સર્વથા અડીસક કહ્યા છે
કાંચુ કે તેઓએ ત્રીધાં ત્રીધા-એટલે મન, વચન અને કાયાથી

નમો આયરીયાણું ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ન કરવું ન કરાવવું ને ન અનુમોદવું તે મુજબનું સર્વ સાવધ
 યોગનું, પચ્ચખાણુ આખી હાંદગી માટે કરેલ છે.

૫ પાનું. ૧૪૬ સાધુએ છોડ્યું તેને શ્રાવક છોડવા
 જેવું માને.

૫ અહીંસા

જૈન પ્રવચન વર્ષ ૪ થું અંક ૮ મોં પાનું ૮૮
 ભીરજરણા, ૮૦૦ અહીંસા પરમો ધર્મ કહેનાર શ્રી
 ઝનેશ્વર દેવના શાસનમાં અહીંસાની પુષ્ટી કરનાર શિવાય
 બીજા એક પચ્ચ વાત નહી નીકળે.

૬ અજ્ઞાન

ધી યંગ મેન્સ જૈન સોસાયટી સાહિત્ય અંક શ્રા
 પુઠ ૧૫ પા. ૧૧૨

વેદ, પુરાણ, સ્મૃતિ, રાજનીતી, વૈદક, ન્યોતીષ
 વીગેરના જ્ઞાનો વીરતી ના હેય, જ્ઞેય, ઉપાદેયનાં બીલાગ
 જાણવાને અગે જ્ઞેયમાં નહી આવેલા હોવાથી તેને
 અજ્ઞાન તરીકે જાણવામાં આવે છે.

૬ અ અનર્થનું મુળ પા. ૧૩૬

સર્વ અનર્થનું મુળ પચ્ચ દ્રવ્ય જ છે.

૭. આચાર જૈન દયા પા. ૩૪

જૈન પ્રવચન તા. ૧૪-૭-૧૯૨૬ રવીવાર પાનું ૩
 આચારમાં સ્ત્રી ને યાચ તેટલું કરવું આચારને
 સેવેને તો નહીજ.

૮ આગ પુઝાવવા

નંબો ઝોવઝાંચ.જું

જૈન ગ્રાધુ પા. ૮૬-૬૦૨

જૈન મુની અને ગાંધીજી વચ્ચે સંવાદ

આચાર્ય (વજ્રચક્રજીવીજીનો પુત્રાસો.)

સાંજ વર્તમાન તા. ૧૫ મી મે, ૧૯૨૫

“સાંજ વર્તમાન” પત્રના અધીપતી ભેગ:-

સાહેબ,

ત્યારે પોતાનો ઉપાશ્રય સજગતો હોય તેનો જ
મુનિને પુઝાવવાનો હક નથી ત્યારે પાટોશીના ઘરને
મુનિઓને ચિંતા કરવા જેવું હોયજ શાનું ?

આધા કર્મી

જૈન હયા પા. ૩૧

જૈન પ્રવચન તા. ૭-૭-૧૯૨૬ પાનું ૯ પ્રભુજી
કહ્યું કે મુનીઓને આધા કર્મી અને આહુત દોષ
કુધીત એવો આહારાદી કદપે નહી.

૧૦ આશ્રવ સંવર

જૈન હયા પા. ૩૨

જૈન પ્રવચન તા. ૧૬-૩-૩૦ પાનું ૪૫૨

આશ્રવનો ત્યાગ કરવો ને સંવરનો સ્વીકાર
કરવો આશ્રવ સંસારને વધારે છે માટે હવે
અને સંવર સંસારનો નાશ કરે છે માટે ઉપદેશ છે.

૧૧ આયુષ્ય

આ લેખ સંપ્રસાદિત

૧૯૫૭

જૈન દર્શન પા. ૪૬

જૈન પ્રવચન સં. ૧૯૮૮ અશાક ચુદ ૧૫ તા.
૧૭-૭-૧૯૩૨ વર્ષ ૪૫ અંક ૬ પા. ૬૮

ભગવાનને ફરમાયું કે હે શક આયુષ્યને સાંધવાં
માટે કોઈ પણ સમર્થ નથી.

જૈન પ્રવચન વર્ષ ૪ અંક ૨૦ પા. ૨૪૦

એથી કોઈને બચાવવાને બહુને અને કોઈના ઉપર
કહેવાતો ઉપકાર કરવા માટે ગમે તેવા આરંભ, સમારંભ
કરવાનું વીધાન જૈન સાહિત્યમાંથી નહીં નીકળે મહત્ત-
વનો વેગળા કરીને અને પ્રતીક્ષાને લંગ કરીને પાર-
કાનો ઉપકાર કરવાનું શ્રી જૈનદર્શનમાં છે જ નહીં.

આરંભ

જૈન દર્શન પા. ૨૦૩

૧ જૈન પ્રવચન તા. ૭-૧૦-૩૪ પાનુ-૨૧૪ આવક
આરંભ, સમારંભને નરકનું કારણ માને છે.

જૈન દર્શન પા. ૨૦૩

૨ જૈન પ્રવચન કાર શ્રીમદ શ્રી વિજય સમચંદ્ર
મુરીજ મહારાજ અમીજરવા ત્યાગીના વેશમાં રહીને
ધર્મને બહુને અનેકને આરંભ સમારંભના શિશુદારા
ઉન્માર્ગે ચઢાવનારા આત્મનાશક હોઈ વસ્તુત ત્યાગી
નથી.

જૈન દયા પા ૨૦

એસોપચ

૩ જૈન પ્રવચન વર્ષ-૧૭ અંક ૩૩મો શં. ૧૬
 શમણ વદ રને રવીવાર તા ૧૬-૩-૩૦ પાનુ ૪૪૬
 દુનીયા તો આરંભ, સમારંભ, પાપ, પરીઘ્રમં
 છે એ રીતે વધીને આપણે અત્યાર સુધી રખડી મ
 ને એવી પ્રવૃત્તિ ન હોય તો આજે આ દયા ન છે
 જૈન સાધુ પા ૬

૪ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ વીજ્ય રામચંદ્ર સુરી
 મહારાજ વર્ષ ૧૦ અંક ૮મો શં. ૧૬૭૪ વરખે આ
 સુદ ૨ તા ૨૫-૬-૧૬૩૮ પાનુ ૧૦૨

શ્રી જીનેશ્વર દેવના સાધુઓને બહુ આરંભનો
 અશ્વ આરંભનો ઉપદેશ કરવાની પણ મનાઈ ન છે

સાધુ ઉપદેશ આપે નહી

૧૨. હીસા

જૈન સાધુ પા ૬.

૫ શ્રી સીધચક વર્ષ ૨ અંક ૧૬ પાનુ ૪૫૧ શં
 ૧૬૬૦ જેઠ વદ ૦) તા ૧૧-૭-૩૪ બુધવાર સમાધ
 કરનાર શ્રીમાન શ્રી સાગરાનંદ સુરીશ્વરજી પ્રશ્ન ૬૬૩

પાણીની પરબો કાવવા અને કુવો ખોદાવવામાં પા
 પીનારાઓને સતોષ થાય અને તેથી પુણ્ય બંધાય એ
 સાધુ ઉપદેશ આપે કે નહી !

નમોદારો

૧૩૧-૧૬

સમાધાન—સુગઠંગ, સુત્રમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે તેવીજ રીતે ચૈત્ય અને ઉપાશ્રયને અંગે પણ. છ. કાયનો આરંભ થાય તેથી તે હીંસાનો ઉપદેશ પણ સાધુ આપે નહીં. કુવેા ખોદાવવા કે પરખો બંધાવવામાં વીગેરેમાં લાભ કહી શકાય નહીં. મકાન કરવાનો ઉપદેશ પણ સાધુથી આપી શકાય નહીં.

ઉપર જણાવેલા પાંચ મહાવ્રત કયાં કયાં તે કહે છે. ૧. હિંસા ૨ જૂઠ ૩ ચોરી ૪ મૈથુન ૫ પરિશ્રુ. આ પાંચને ત્યાગ કરવા તેનું નામ પાંચ મહાવ્રત અંગીકાર કરેલાં કહેવાય.

આરંભ

પંચાગી પા. ૬૬

૬ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૨જી પા. ૧૧૬ અંક ૧૦મો તા. ૨૭-૭-૧૯૩૦ વર્ષ ૨જી અંક ૧૦મો પા. ૧૧૬

ગૃહસ્થીને ગૃહસ્થના ગૃહસ્થાવાસની કરણીઓ કરવાને ઉપદેશ કરી રહ્યા છે તેઓ ભસ્મભ્રમમાં પોતાનું સાધુ-પદ્ધતિ લીલામજ કરી રહ્યા છે કારણ કે જીનેશ્વર દેવના સાધુઓને જેમ બહુ આરંભનો ઉપદેશ કરવાની મનાઈ જ છે તેમ અદ્ય આરંભનો ઉપદેશ કરવાની પણ મનાઈ જ છે.

૧૩ આજ્ઞા

જૈન દયા પા. ૩૮

૧ જૈન પ્રવચન તા. ૧૩-૪-૧૯૩૮ પાન. ૩૨૧

ભગવાનની આજ્ઞા એ છે કે “પાપને પરી હરો અને પર્મનું સેવન કરો”

સંવપાવ

આજ્ઞા

૨ જૈન શાધુ પા. ૧૩ વીરૂષ્ણ આજ્ઞા ન મળતી
જૈન પ્રવચન કાર શ્રીમદ આચાર્યવિજય સમચંદ્ર મુર્તિ
શ્વરજી મહારાજ વર્ષ ૧૦ અંક ૮મો તા. ૨૫-૬-૧૯૩૮
સંવત ૧૯૬૪ આશો. સુદ ૨.

પરમ કલ્યાણકારી અને એકાંતે પ્રાણી માત્રના હીન
નોજ ઉપદેશ કરનાર શ્રી જીનેશ્વર દેવની આજ્ઞાથી
વીરૂષ્ણ જતી આજ્ઞા માતાની પાતાની કે ખીજ ગમે
તેની હોય તો પણ તે નજ માનવી જોઈએ.

૧૪ બિઘાડે મોટે

જૈન દયા પા. ૭

પ્રભુએ જૈન શાસ્ત્રમાં બિઘાડે મોટે બોલે તેને સાવધ
જોગ દરમાઓ છે શ્રી પ્રશ્નોત્તર રત્નચીતામણીમાં પાનું
૨૫૨ પ્રશ્ન ૧૭૭માં ભરૂચવાડા શેઠ અનુપચંદ મહુચર્ય
પુસ્તકા મોટે બોલવાથી સામાયકમાં દોષ લાગે છે છાપ્યું છે.

૧૫ ચિત્તમ પાત્ર

જૈન દયા પા. ૪૫

જૈન પ્રવચન તા. ૨૮-૫-૩૩ પાનું. ૧૩

રત્ન ત્રયી સુક્ત, પાંચ સમીતી ધરનારા ત્રણ
શુષ્ટીથી શોભતા, પાંચ મહાવ્રતોના ધુરધર સર્વ પરીચર
ત્યાગી, ધર્મયાત્રાની જ પ્રવૃત્તિ માટે જોતાળીય દોષ રહીત
આહાર વડે નીચાંહુ કરનારા નવ શુષ્ટી સુક્ત બ્રહ્મચર્ય
શીઝવંકૃત, તણખડા માત્ર પરધનને વીરે રપહાવીનામક

સાસર।

૧-૨-૩૩-૪

માનાપમાન લાલાંલાલ, સુખદુઃખ, પ્રશંસાનીદાં, હર્ષશોક, ને
વીષે તુલ્ય વૃત્તીવાળા, કૃત, કારીત અને અનુમોદીત ત્રણે પ્રકા-
રતા આરંભ રહીત અને કેવળ મોક્ષને જ વીષે એકતાન
મનવાળા મુની એ ઉત્તમ પાત્ર છે.

૧૬ ઉત્સુત્ર કથન

જૈન દયા પાનુ ૪૭

જૈન પ્રવચન તા. ૧૨-૧-૩૬ પાનુ. ૩૮૪

એક પલ્લુ શાસ્ત્રમાં દીક્ષા પહેલાં, છ માસની કે
ચાવત એક દીવસની પલ્લુ પરીક્ષા કરવા માટે મુદત જણા-
વેલી નથી આમ કહેવું એ સંત્યથી તદન વેગળુ છે
ઉત્સુત્ર કથન છે.

૧૭ દારમા શત્રુ

જૈન દયા પા. ૪૧ પાનુ ૨૮૮

જે આત્માઓની પુખ્તી શ્રી જીનારાની સામે સ્વ-
ચંદ્રી અને છે તે આત્માઓ આ જગતમાં કારમો અનર્થ
મચાવે છે અને તેમાં પંચ મુવીહીત તરીકેની ખ્યાતીને
પામેલા હોય છે તે તે સંખ્યાબંધ ભદ્રીક અને અજ્ઞાન
આત્માઓ માટે તેઓ એક કસાઈથી કારમા શત્રુ જેવા
બની બાય છે.

૧૭ નં ૧ કુમલુતર

જૈન દયા પા. ૪૦. ૪૧

જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ વીજય સમચંદ્રમુરીશ્વરજી

મંગલાબુધ

મહારાજ વર્ષ ૧૦ મું અંક ૨૪ મો સં. ૧૯૬૫ મુજબ
વહ ૧૪ રવી તા. ૧૯-૩-૧૯૩૬ પા. ૮૮૬

આચાર્ય ભગવાન શ્રીમદ શાંતીમુરીશ્વરજી મહારાજ
સંકલીત શ્રી ધર્મ રત્ન પ્રકરણ જૃહદવૃત્તી રચનાર શ્રીમદ
દેવેન્દ્રમુરીશ્વરજી

જે ભણતર આત્માના હિતનો ખ્યાલ ન કરાવે
તો કુભણતરજ છે.

જૈન પ્રવચન તા. ૧૯-૩-૩૬ પાતું. ૧૩

૧૮ અહસ્થ ધર્મ

શ્રી સીધચક તા. ૧૩-૪-૩૪ પા. ૩૨

૧ ગૃહસ્થ ધર્મ (દેશ વિરતિરૂપ) તે તો ખોટું
કુચા ને દરવાજા ખુલ્લા જેવો છે.

૨ શ્રી સીધચક વર્ષ-૫ અંક ૩ તા. ૨૮-૩-૧૯૩૬
પા. ૭૩ ગૃહસ્થને તો ભોજનમાત્ર પણ છોડી
છવની હીંસાથી જ થાય છે.

૩ પા. ૪૯ અહસ્થીને મુત્ર ભણવા નિષેધ

પંચાગી પા. ૫

વલીય વિગય પહિનામને, વાંચના શ્રી ઠાણંગે
નિષેધ

નવીય મનોરથ શ્રુત ભણવા, તથા આવકને
મુખસિખ ॥સં ॥૧

સંવેસી

વાંચના દેતારે ગીહીને સાધુને, પાયચિત્ત ચઉમાસ
કહ્યું નિશીથેરે તો શુ એવડી, કરવી હોંસ
નિરાંશ ॥સં ॥૧૪૧

૧૯ ગાડરીયા પ્રવાહ

જૈન દયા પા. ૪૬

જૈન પ્રવચન તા. ૬-૬-૧૯૩૫ પાનુ. ૨૩

ગાડરીયા પ્રવાહને છોડે, ઘણા મુર્ખ લોકો જે રીતે
ગાડરીયા પ્રવાહની જેમ ચાલે તેમ ન ચાલે પરંતુ જે
કામ કરે તે વિચારીને કરે.

૨૦ ગુરૂ

જૈન સાધુ ચોપડી પા. ૪ મુગુરૂ મુધર્મ

૧ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ વિજય સમચંદ્ર મુરીશ્વરજી
મહારાજ સં. ૧૯૮૬ પોશ મુદ ૧૦ સ્વીકાર તા. ૧-૧-૩૬
પાનુ. ૨૮૮ પરમાત્માની આજ્ઞા મુજબ મધુકરી પ્રતીધી
જીવી સ્વપર એવની પ્રવૃત્તિમાં રક્ત રહેનારાનીચથોને
સદગુરૂ તરીકે સ્વીકારવા જોઈએ

મુગુરૂ

૨ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ વિજય સમચંદ્ર મુરીશ્વર-
જી મહારાજ જૈન સાધુ ચોપડી પા. ૫ મું સદગુરૂ ચં.
૧૯૬૪ રાગણ મુદ ૫ સ્વી જાંક ૨૬મો તા. ૬-૩-૧૯૩૮
પાનુ. ૩૦૬ ક્ષી વીતરાગ પરમાત્માએ દર્શાવેલા માર્ગે
ચાલવામાં સહાય કરનાર સદગુરૂઓ છે. સદગુરૂ તેજ

‘પદમ’

કહેવાય કે જે સદદેવની આજ્ઞાને અમર્ષિત હોય સદદેવની આજ્ઞા મુજબ પાંચ મહાવૃત્તોને ધારણ કરીને નિમ્નયપદે વીચરનારા હોય અને શક્તી સામગ્રી મુજબ એક માત્ર મોક્ષ માર્ગનો જ જગતમાં પ્રચાર કરનારા હોય હીસા આદી પાપોને સેવનારા અને પૈસા દેકા વીગેરે પરીમલ્લ રાખનારાને સદગુરૂ કહેવાય જ નહીં દેખાવમાં ત્યાગી પણ જે અર્થ કામની વાચનાને વધારનારા હોય તેવાઓને પણ સદગુરૂ ન કહેવાય.

૨૧ ચોર

જેન સાધુ પાતું ૭

૧૨ અર્થ અને કામનો ઉપદેશ આપનાર સાધુ મુકતી માર્ગનો ચોર છે.

૨૨ ચુકયા

ભગવાનની ભુલ

રાગસહિત ભગવાન

જેન સાધુ પા ૮૬

૧ શ્રી. ભગવતી મુત્રની ટીકામાં નવાંગી ટીકાકાર શ્રી. અસવદેવ સૂરી ફરમાવે છે કે શ્રી. મહાવીર ભગવાનને ઉદ્ભવ્ય અવસ્થામાં રાગ સહીત હોવાથી અને અવિધ્યના દોષ અખતિયુ-હોવાથી બોધાત્મક નહીં તેજોવૃદ્ધિ ફાળીને બચાવ્યો.

મંમલ

જૈન સાધુ પા. ૮૮

૨ ખતાવનાર શ્રીમદ સાગરાનંદ સુરીજી મહારાજ
મહાવીર ભગવાને ભલે અભિચકુ કર્યો પણ તે અભિચકુ
શાસ્ત્ર પ્રમાણે દોષ યુક્ત છે

ચુકયા

જૈન દયા પા. ૪૩

૩ જૈન પ્રવચન તા. ૧૮-૮-૧૯૨૬ તા. ૧૧ ભગ-
વાન મહાવીરનો આત્મા વિષય કષાયને આધીન થઈ
સત્યથી ચુકયા. તે શાસ્ત્રે પોકારીને કહ્યું હું ચુકયા

જૈન દયા પા. ૪૩

૪ જૈન પ્રવચન તા. ૧૫-૧૨-૧૯૨૬ પા. ૨૬૦
પણ હૃદયસ્થ છે ત્યાં મુખી બુલનો સંભવ તો ખરો એ
બધાય શ્રી જીનેશ્વર દેવ પોતે સર્વજ્ઞ ન થાય ત્યાં મુખી
દેશના ન દે.

મોહ

૫ શ્રી સીધચક્ર વર્ષ ૩ અંક ૫ તા. ૨૦-૧૨-૧૯૯૪

પા. ૧૨૦

સંબંધાન કાર શ્રીમદ સાગરાનંદ સુરીશ્વરજી મહારાજ.
ભગવાન મહાવીર મહારાજ, ભાવિલાવ કહેવાથી
કંઈ મોહોદય ન હતો એમ તો કહેવાય જ નહીં નાથ ન
જઈ શકે એવો પણ મોહનો ઉદય ભગવાન મહાવીરને
તે વખતે હતો એમ શાસ્ત્રકારો સ્પષ્ટ જણાવે છે.

૪૩૪

૬ જૈન ગ્રંથ પા. ૩૫ દીક્ષાનું સુદર સ્વરૂપ ૫
૧૪૧-૧૪૨.

શંકા સમાધાન કરનાર આચાર્ય આગમોપધારક શ્રીમદ્ સાગરાનંદ સુરીજી મહારાજ માતપીતા હવે ત્યાં સુધી દીક્ષા લેવી નહીં એવો અસીચક્ર કેમ કયો ? શંકાસમાધાન પ્રથમ તો તે અસીચક્ર ધર્મરૂપ નથી પણ મોહના ઉચ્ચ રૂપ છે તે વાત અષ્ટકજીની ટીકામાં સ્પષ્ટપણે જણાવેલી છે.

૭ પુન્ય શ્રીમદ્ સાગરાનંદ સુરીશ્વરજી સંકલ્પીત દીક્ષાનું સુદર સ્વરૂપ

પરંતુ તે મોહથી આ આત્માનું કસ્યાણુ થયું નથી

૨૩ છદ્મસ્ત્ર ભુક્તને પાત્ર

૮ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૨ અંક ૮ પા. ૮૦ તા.
૧૩-૭-૧૯૩૦ પંચાંગી પા. ૬૦

છદ્મસ્ત્ર માત્ર ભુક્તને પાત્ર છે.

૨૪ સ્નેહરાગ

૯ શ્રી સીધચક્ર તા. ૧૭-૧૨-૧૯૩૩ પાત્ર. ૧૩૬
૧ ભગરાન મહાવીર મહારાજ ઉપર શ્રી ગોત્તમ સ્વામીજીને
હનેશ્વરપુત્રનો અપુર્વ પ્રથસ્ત્ર રાગ હતો પણ સાદે
સ્નેહરાગ પણ હતો એ ગાથામાં મોક્ષમાર્ગવાટાને વજ્રની
સાંકડા જેવો રાગ ગણાવતા શ્રી ગોત્તમ સ્વામીજીના રાગને
સ્નેહરાગ ગણાવ્યો છે.

૨૫ જડ ત્રેમી

૧૯૩૨

મંગલ ૧૯૩૨ જાન્યુઆરી ૧૯૩૨ જાન્યુઆરી ૧૯૩૨
જેન દયા પા. ૪૭

૧ જેન પ્રવચન તા. ૧૭-૭-૧૯૩૨ પાનુ ૬૩

આજની દીવાળી એવી લિજવો કે આવતી દીવાળીએ
ગવન આવું ને આવું જડત્રેમી ન રહે.

૨ જેન પ્રવચન તા. ૬-૧૦-૧૯૩૨ પાનું ૨૧૫
મમીઝરણા ૬૨૪ જડ વસ્તુ પ્રત્યે જેટલો આત્માને રાગ
હાય છે તેટલુંજ આત્માને દુઃખ થાય છે જડ પદાર્થ ઉપરથી
રાગ છુટી જાય તો આત્માને દુઃખ થવાનું કારણ નથી.

૨૬ જન્મ

૧ જેન સાધુ પા. ગ જન્મ ન થાય જેન પ્રવચન-
કાર શ્રીમદ વિજયરામચંદ્ર સુરીશ્વરજી મહારાજ વર્ષ ૧૦મું
અંક ૧૬મો શં. ૧૯૬૫ પોશ સુદ ૧૦ રવી તા.
૧-૧-૧૯૩૬ પાનુ ૨૨૮ કોઈના પયુ જન્મમાં નીમીત્ત
ન થવું દુન્યવી ભોગોથી પાછા હડવું.

૨ પૌદગલીક પદાર્થોની લાલચા છોડવી પૌદગલીક
પદાર્થોનો યથાશક્ય ત્યાગ કરીને માધુકરી વૃત્તીએ જીવવું
એ મુખ્ય કામનાની સાધક મુખ્ય પ્રવૃત્તીના યોગે ક્રમશઃ
એ દયા પ્રાપ્ત થાય છે તે કદિ પણ જન્મ ન થાય

૨૭ જીવ મરણા જ છે

જેન દયા પા. ૧

શ્રી સીધચંદ તા. ૧૧-૭-૩૪ પાનુ ૪૪૧

પંચિદિય

જૈનધર્મ તો સાફ રીતે કહે છે કે વનરપતિમ
કે પાણીમનો, અન્નીનો કે વાલુનો, મનુષ્યનો
પશુનો દરેક જીવ જીવની દૃષ્ટિએ સરખા જ છે.
દરેકને સુખદુઃખની લાગણીઓ થાય છે.

૨૮ જયણા

જૈન દયા પા ૪

જૈન પ્રવચન તા. ૮-૮-૩૫ પાનુ. ૧૫
ખાદશાહુ અકબર ને શ્રી વીરજીવીરમુરી કહે ગાદી
ઉપર ન અવાય ઠારણ કે નીચે જીવ જંતુ હોય તે
જયણા થઈ શકે નહીં આથી ખાદશાહે જાતે ગદીઓ ઉપર
કર્યો તો કીડીઓ જોઈ

૨૯ જીવની ઉત્પત્તિ

શ્રી સીધચક વર્ષ રજુ અંક ૨૪ શં. ૧૯૬૦
ભાદરવા વદ ૦) તા. ૮-૧૦-૩૪ સોમવાર પા. ૫
સમાધાનકાર શ્રીમદ આગમોપધ્યારક શ્રી સાગરાનંદ મુરી
૧૯ મહારાજ.

મુતકાર અને પંચાગીકાર વીગેરેના વ્યાખ્યાન .
આહારપાણીમાં શત્રે જીવોત્પત્તિ થાય છે એમ જણાવું .

૩૦ તદન ખોટી વાત

જૈન દયા પા ૪

જૈન પ્રવચન તા. ૨૮-૨-૧૯૩૭ પાનુ ૪૪
૮ અંક ૩૩ મે.

સંવત્સરે।

સાગરજી મહારાજે જણાવ્યું તે વીતરાગ દશાવાળે
લખી ફારવે એમ પ્રવચનકારે જણાવ્યું છે.

પ્રવચનકાર શ્રી વિનયરામચંદ્રસુરી તદ્દન ખોટી
વાત છે.

૩૧ તજવા યોગ્ય

૧ જૈન સાધુ પાતુ ખ જૈન પ્રવચન કાર શ્રીમદ્
વિનય રામચંદ્ર સુરીશ્વરજી મહારાજ સં. ૧૯૬૫ પોશ
પુઠ ૧૦ રવીવાર તા. ૧-૧૦-૧૯૩૬ પાતુ. ૨૨૮ વર્ષ ૧૦
અંક ૧૬મો પૌદગલીક પદાર્થમાં રચવું એના ભોગવટામાં
મુખ માનવું. એની લાલસામાં લખ્યા કરવું. આત્મદયાને
મુઠ્ઠી જઈ પરપદાર્થોમાં આશક્ત બનવું વીગેરે ઉધી
પ્રવૃત્તિઓ છે માટે તજવા જેવી છે.

૨ જૈન સાધુ પાતુ. ૮૯ જૈન પ્રવચન તા. ૨૧-૭-૧૯૨૬
પા. ૧૧ લક્ષ્મીને ખોટી, પાપકારી, તજવા યોગ્ય છે
એમ માનવું પડશે જ.

૩૨ ત્યાગ

૧ શ્રી સીધચક્ર વર્ષ ૬ અંક ૩-૪ તા. ૨૬-૧૧-૪૦
પાતુ. ૫૩

એ આવકપણામાં બને તેા ભોળતું રાખી બાકીના
ત્યાગ કરવે.

જૈન સાધુ પા. ૩

૨ વીરચાચન જુનું વર્ષ ૨૦ નવું વર્ષ ૧૭ અંક

તહનવવિહ

૧૪ સંવત ૧૯૯૫ પોષ વદ ૧૨ રવીવાર તા ૬-૧-૧૯૩૦ પાનુ. ૨૨૫-૨૨૬ ગામ નીપાણી (દક્ષીણ) કરમ. શ્રીમદ આચાર્ય વિજય સમયંદ્ર સુરીશ્વરજી મહારાજ સાચુ સુખ પ્રાપ્ત થએલ વસ્તુના ત્યાગમાં છે.

ત્યાગ

જૈન દયા પા

૩ જૈન પ્રવચન તા ૮-૬-૧૯૩૦ પાનુ. ૨૬ હીંસા ચોરી અને મૈયુન એ ચારે પાપને લાવનાર પરીમલ એ ચારે પાપને વધારનાર પોષનાર પરીમલ છે એ ત્યાગમાંજ ધર્મ છે.

ત્યાગ

જૈન દયા પા

૪ જૈન પ્રવચન તા ૨૩-૨-૧૯૩૦ તીર્થંકરો પોતે ભોગવેલા ભોગને પાપ તથા ત્યાગ્ય તરીકે કયાં છે આનંદ કામદેવે પરીમલ પરીમાણુ મતમાં પાવ હાજ એકાદ તેટલી જમીનની છુટ સખી માટે શ્રાવ એટલી છુટ હોવીજ ભેગએ એમ? ધર્મ કહે છે નહીં તીર્થંકર દેવોએ છાંડની સાદ્યખી ભોગવી માટે એ પવાની છુટ છે એમ? નહીજ

ત્યાગ

જૈન દયા પા

૫ જૈન પ્રવચન તા ૧૬-૩-૩૦ પાનુ ૪૪૬

અભિયર

૧૯૫૧

સંયમ અને (સંસારનો) ત્યાગ એ જૈન શાસનનું મુળ છે.

૩૩ તીર્થ

જન દયો પા. ૩૮

જૈન પ્રવચન તા. ૧૭-૪-૧૯૩૮ પાનુ. ૪૧૭
જેના યોગે સંસાર સાગર તરાવ એનું જ
નામ તીર્થ

જૈન સાધુ પા. ૭૨

૩૪ શ્રી તીર્થંકરદેવની દેશના

(શ્રીવિજયદાન સુરીધરજી કથીત વિવિધ પ્રશ્નોત્તર પ્રકાશક શેઠ. નગીનશાહ મંછુશાહ જૈન સાહિત્ય પ્રચાર અન્ય ૩ પ્રશ્ન ૧૪૪ પાનુ ૧૬૪)

પહેલાના એક પહેાર સુધી શ્રી તીર્થંકર મહારાજ દેશના હે છે બીજા પહેારમાં શ્રી ગણધર મહારાજ દેશના હે છે ત્રીજા પહેારમાં શ્રી તીર્થંકર મહારાજ દેશના હે છે.

૩૫ દયા

૧ શ્રીમદ યજ્ઞોવીજ્યજ્ઞ રચિત ઉપદેશક શ્રીમાન મોહનદાસજીના પ્રસિદ્ધ પં. કનકમુનિજી ગણીના સદુપદેશથી ઉપાવનાર જવેરી લગુમાર્ષ હીસચંદ મજી પા. ૬ એક રાખે પર પ્રાણને, દયા તાથ જરૂર

શુભિધરો

નિજ દયા વિષુ કહો પર દયા, હોવે કવલુ પ્રકારે ॥મુળા ॥૪૭

જૈન સાધુ પા ૩૧

૨ શ્રી મહાવીર તત્વપ્રકાશ પા ૪૩ લખનાર શ્રીમદ્ વિજયકેશરસુરીજી મહારાજ ખીજને હાથે લખવાના, મસ્તક વાના કે પીડાવવાના કે મુખી દુઃખી કરવાના વીચારો કે શુષ્કિ થવી તે લેવને કેવળ મોહથી ઉત્પન્ન થવી કલ્પનાઓજ છે.

૩ જૈન સાધુ પા ૩૧ શ્રી આદીનાથ ચરીત્ર સર્ગ ૧૯૦ પા ૧૩મું લખ વધનો ત્યાગ તેનું નામ અભયદાસ કહેવાય છે.

૪ સીધચક્ર તા. ૨૩-૭-૧૯૩૮ પા ૩૦૬ અસંયતે છકાયની હીંસા કરનાર હોવાથી તપેલા લોહાના ગોળ જેવા ગણાય છે કારણ કે ડગલે ને પગલે છકાયને વીરાધક બની જાય છે. લખનાર શ્રીમદ્ આગરાનંદસુરીજી મહારાજ.

જૈન સાધુ પા ૨

૫ શ્રીમદ્ ઉમાસ્વામી મહારાજ શ્રી તત્ત્વાર્થ સુત્રમ્ કરમાવે છે કે લોટીક કલ્યાણનીજ આકાંક્ષા છે તે શ્રી બાદશી દયાદાનનો ભાવ કરાવનાર હોવા છતાં દયાદાન પત્રુ નથી સખાવનંથી ધર્મની તૃષ્ણી થતી નથી ક્રિત્તિ અટકે છે આ વસ્તુ સમજવા જેવી છે. વીરશાય

ચતુર્વીહ કસાપ મુકો

સં. ૧૯૯૪ આશો શુદ્ધ ૧૩ શુકર

જૈન દયા ચોપડી પાત્રું ૯

૬ જૈન પ્રવચન તા. ૨૭-૬-૧૯૩૬ પાત્રું. ૧૯૪ શ્રી
નેમનાથ ભગવાન ભણુતા હતા કે આજે જ માયા ઉપર
ખંગારાની સગડી સળગવાની છે પણ સાથે એ પણ
ભણુતા હતા કે એના જ પરીણામે કેવલ જ્ઞાન પામી
મુક્તીએ જવાના છે એમની દયા તે હતી ત્યારે દુનીયાની
જુદી છે લખનાર શ્રી વિજય રામચંદ્ર સુરીશ્વરજી

જૈન દયા પા. ૧૦

૭ જૈન પ્રવચન તા. ૧-૧-૩૬ પા. ૨૨ આત્માતુ હીત
હુણાય એવા માર્ગે કોઈને ભેડવો એ દયા નથી.

જૈન દયા પા. ૧૦

૮ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ્ શ્રી વિજય રામચંદ્ર સુરીજી
મહારાજ તા. ૧૭-૧૧-૨૬ પાત્રું. ૨૪૬ આત્માના દયાળુ
ભને, તસ્ત બીજાની વાસ્તવીક દયા આવશે.

જૈન દયા ચોપડી પાત્રું. ૧૧

૯ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ્ શ્રી વિજય રામચંદ્ર
સુરીજી મહારાજ અંક પમેલ તા. ૧૦-૭-૧૯૩૨ સ્વી
પત્ર ૫૦. કોઈ સંબંધી, સ્નેહી, પોતાના પરીચયમાં

મધ્યમશરસ ગુણેહી સંબુતો

આવનાર, પોતાની નજરે પડનાર, પાપથી કેમ ભરે એ
ભાવના તે પર દયા.

જૈન પ્રવચન તા. ૧૩-૩-૧૯૩૮

૧૦ જૈન સાધુ પા. ખ સાચી દયા જૈન પ્રવચન
કાર શ્રીમદ આચાર્ય વિજય રામચંદ્ર સુરીશ્વરજી મહારાજ
વર્ષ ૧૦ અંક ૧૬મો પોશ સુદ ૧૦ સ્વી.

તા. ૧-૧-૧૯૩૬ પાતુ ૨૨૭

૧૦ અ આત્મ દયા સાચુ મુખ આત્મામાં જ છે
કારણ કે તે આત્મા નાશવંત નથી સાચી દયા એ આત્મા
મુખ સ્વભાવને પ્રગટ કરવા માટેનું અનુપમ છે.

જૈન સાધુ પા. ખ

૧૧ જૈન પ્રવચન પા. પરપ પરદયા કરતા આત્મ
દયા ઉચ આત્મદયા જેના અંતરમાં પ્રગટે છે તે
વાસ્તવીક પરદયાથી વીમુખ રહી શકતોજ નથી.

૧૨ જૈન પ્રવચન તા. ૧-૧-૧૯૩૬ પા. ૨૨
સાચોદયાળું પણ તે કહેવાય કે જેનામાં આત્મદય
હોય આત્મદયાની જે પ્રવૃત્તિ યાય તે અનુકુળ પ્રવૃત્તિ
કહેવાય અને આત્મઘાતક પ્રવૃત્તિને ઉધી પ્રવૃત્તી કહેવાય.

૧૩ જૈન સાધુ પા. ઘ ૪. ધર્મહીન આત્મા
ધર્મ ખમાડ્યો એ સાચીદયા છે.

પંચ મહાવય જીતો

૧૪ પ. શ્રી છનેશ્વર સમાન દયાળુ આ જગતમાં
ખીલે કોઈ નથી.

૧૫ જૈન સાધુ પાતુ ઘ ૬, આત્મકલ્યાણ વીના
લોકકલ્યાણ નથી.

૧૬ ૭, આત્મકલ્યાણની ભાવનાએ સર્વે સદ-
ગુણોનું સુગ છે.

૧૭ જૈન સાધુ પા. ૩૪ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૬ મું.
અંક ૨૮ સાચો દયાળુ તે છે કે જે આત્માને પ્રત્યે
દયળુ છે પોતાના આત્મની દયા જેનામાં પ્રગટી નથી
તેનામાં ખીલ્યો પ્રત્યે સાચો દયા ભાવ પ્રગટવાનો
જ નથી.

જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ વિજય રામચંદ્ર મુરીશ્વરજી
મહારાજ વર્ષ ૧૦ અંક ૬ શં. ૧૯૬૪ આશો સુદ ૨
તા. ૨૫-૬-૧૯૩૮.

૧૮ જૈન સાધુ ચોપડી પા. ૩૪ ત્રેશક રાલાકા પુરુષ
ચરીત્ર મુલ લેખક શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય ગુજરાતી પ્રકાશક
શ્રી જ્ઞાન પ્રસારક સભા ભાવનગર પૃ. ૧૮

શ્રી સંભવનાથ પ્રભુ દેહે છે કે કોઈપણ આપણુ ને
અથવા ખીલને મૃત્યુથી બચાવવા ને અર્થ નથી.

૧૯ શ્રી સીધચક સમાધાનકાર શ્રીમદ સાગરાનંદ
મુરીજી મહારાજ પાતું ૫૩૨ વર્ષ ૩ અંક ૨૩મો શં.

પંચવીહાપાર પાત્રણ સમઘ્યા

૧૯૯૦ શ્રાવણ વદ ૦) તા ૮-૯-૧૯૩૪ રવીવાર જે
શાશન છ જીવની કાથની દયા પાળે છે.

૨૦ શ્રી સીધચક્ર સુધાસાગર વર્ષ ૨ અંક ૧૧
પા ૪૦૫ ૧૦૬૧ તા ૧૨-૬-૩૪ દયાના પરિણામ વર્ષ
જીવ બંદકે ચૌદ રાજલોકના જીવોના ઘાતની અનુશ્રેણી
કરનાર છે.

જૈન દયા પા .

૨૧ જૈન પ્રવચન તા ૧૫-૧૨-૧૯૨૬ રવીવાર પા ૨૬
કરૂણા જે જાતની ૧ દ્રવ્ય કરૂણા ને ૨ ભાવ કરૂણા
દુઃખીના દુઃખ દુર કરવાની ભાવના તે દ્રવ્ય કરૂણા અને
ધર્મ હીન પ્રત્યે બિન્નાર્ગે આવનાર પ્રત્યે કષાયના માર્ગે
પાપના માર્ગે આવનાર પ્રત્યે દયા તે ભાવ કરૂણા ૨૧
જૈન પ્રવચન વર્ષ ૪થું અંક ૫મો તા ૧૦-૭-૧૯૩૨
પાનુ ૫૦ કોઈ સંબંધી, સ્નેહી, પોતાનો પરીચ.
આવનાર, પોતાની નજરે પડનાર પાપથી કેમ બચે
ભાવના તે પરદયા. ૨૨ જૈન પ્રવચન તા ૨૦-૧૧-૩૧
પાનુ ૨૮૩ સુધગા જીવો અંસારથી મુક્ત થઈ જાવ જે
ભાવનામાં કરૂણા બારોબાર બરેલી છે ૨૩ જૈન પ્રવચન
૧૩-૧-૩૫ પાનુ ૩૮૩.

એકની દયા કરશે ને બીજાથી નહીં કરે. સાચી
દયા વૃત્તિમાં પેશપાન ન હોય.

પચસમિઓ ત્રીગુણો

૭

૨૪ જૈન યંત્ર મેન્સ સોસાયટી સાહિત્ય અંક પા. ૬૦
પણ જેઓ શાશનના વીરોધી હોય શાસ દેવ, ગુરૂ કે ધર્મની
સેવા કરવામાં ધંગસ ન ધરાવતા હોય તેવાઓને કોઈ
પણ કાર્યમાં સહાનુભુતી દાખવવી નહીં અને એક કોડી
પણ આપવી કે અપાવવી નહીં.

દયા

પા. ૬૦

દયા એટલે સંયમજ જણાવેલ છે.

૩૬

જૈન સાધુ પા. ૬

૧ સવીજીવ કરે શાશન રસીએ શ્રી જૈન શાશનની
ભાવ દયા છે.

૨ જૈન સાધુ ચોપડી પા. ૩૩ નંદનમણીયાર ત્યાંજ
થાપ ખાધી કે જે વસ્તુ દ્રવ્ય દયાની હુતી તેને ભાવ
દયા કરતા વીરીષ્ઠ માની આતુ નામ મીથાત્વનો ઉદય.

જૈન દયા પા. ૧૧

જૈન પ્રવચન તા. ૧૩-૩-૩૬ પા. ૨૬૪

૩ શ્રી તીર્થકરોએ તારકોના આત્માઓમાં એવી
ઉત્કષ્ઠ કોટીની ભાવ દયા પ્રગટે છે કે જેવી ઉત્કષ્ઠ
કોટીની ભાવ દયા બીજા કોઈ પણ આત્મામાં કદી પણ
પ્રગટી શકતી નથી.

એ છત્રીશ ગુણે ગુરુમજ્જ

જૈન દયા પા ૧૧

૪ જૈન પ્રવચન તા. ૨૬-૩-૩૯ પાનુ ૨૬૮

એ પુરુષોત્તમો આ વીશ્વના પશુપાત્ર પ્રાણીના રક્ષક હોવાથી મહાગોવાળ છે “મત્સ્ય-ગલાગલ” ન્યાયે પરમાત્મે અનેક પ્રકારે હુણાઈ રહેલા આત્માઓ માટે આ પુરુષોત્તમ શુદ્ધ દયા ધર્મના પરમ પ્રચારક હોવાથી મહામહાશ્વ છે, દુરંતર સંસાર સાગરમાં ડુબી રહેલા પ્રાણીઓને સંયમરૂપ જહાજદ્વારા તારનારા હોવાથી એ મહાતારકોને મહાનીર્વામક કહેવા અને અજ્ઞાનાદીના યોગે સંસારમાં ભયંકર અટવીમાં અનાદીથી અટવાઈ રહેલા અજ્ઞાન આત્માઓને જ્ઞાનચક્ષુનું અર્પણ કરવા દ્વારા મહાસાર્થવાહ કહેવા

બાવ દયા

જૈન દયા પા ૧

૫ શ્રી સીધચક તા. ૧૩-૨-૩૪ પા. ૨૨૧ સમાધાનકાર શ્રીમદ આગરાનંદ મુરીશ્વરજી મહારાજ રીખ પ્રાણીઓના દુઃખના દારણુ ભુત ક્યાંનો નાશ ન થાય સુધી તે રીખાના પ્રાણીઓના દુઃખનો નાશ તેઓ પે કૈ બીલો દોષ કરી ચકે નહી.

૬. શ્રી સીધચક વર્ષ-૨ અંક. ૬મો તા. ૩૦-૧-૧૯ પાનુ ૨૧૦

પ્રશ્ન ૬૪૧ બાવ દયાની વાસ્તવીક વાખ્યાન સમાધાનકારક શ્રીમદ આગરાનંદમુરીજી મહારાજ ૨૦

મેા અરીહંતાણું

જોને આવીભાવ કરનાર કર્મની જડને બસમીભુત કરવા
વંક રત્નત્રયી મેલવવાનું મન થાય તે મેલવવા માટે
ચિત્તાદિકરાય તે વસ્તુત ભાવ દયા છે.

૪ શ્રી સીધચક વર્ષ-૨ અંક-૨ તા. ૧૬-૧૦-૧૯૩૩
પાનુ ૪૧ સમાધાનકાર શ્રીમદ સાગરાનંદસુરીજી મહારાજ
દ્રવ્ય દયાને લોગે પણ ભાવ દયા ને સાચવવાની જ
એ વાતને બુલશે નહી.

ભાવ દયા

જૈન દયા પા. ૧૦

૮ જૈન પ્રવચન તા. ૧૩-૩-૧૯૩૮

બુખ્યાની દયા આવે તે દ્રવ્ય દયા ને પાપીની દય
તે ભાવ દયા છે.

:૩૭ દ્રવ્ય દયા

જૈન દયા પા. ૧૦

શ્રીધચક સમાધાનકાર શ્રીમદ સાગરાનંદ સુરીજી
મહારાજ તા. ૩૦-૬-૧૯૩૫ પાનુ-૪૩૧

૧,૧૧૨૪, અન્ય જીવ સંબંધી કર્મથી આવી પડેલા
દુઃખે દેખીને તે દુઃખે ટાળવાનું મન થાય તે ટાળવા
પ્રયત્ને થાય અને તે દુઃખે સર્વથી દુર કરાય તે દ્રવ્ય
દયા લોકીક સેવા જૈન સાધુ પા. ૨૬ મુ.

૧ શ્રી. સીધચક વર્ષ ૨ અંક ૬મો તા. ૩૦-૧-

નમે સિદ્ધાણું

૧૯૩૪/૫૫ ૨૧૦ પ્રશ્ન-૬૪૦ દ્રવ્ય દયાની વ્યાખ્યા શી ? સમાધાનકાર શ્રીમદ સાગરાનંદ મુરીજી મહારાજ કર્મથી આવી પડેલા હુજો દેખીને તે દુઃખ ટાળવાનું મન થાય, ટાળવા પ્રયત્ન થાય અને તે દુઃખ સર્વથા દૂર કરવાને તન, મન, ધન સર્મપણું કરવા કસી થવું તે દ્રવ્ય દયા.

૩૮ દયા ધર્મનો સર્વનાશ

‘દયાધર્મનો સર્વનાશ થયો છે’ એમ માનવાવાળા પ્રશ્ન થોને નીચે મુજબના સવાલોનો જવાબ આપવા વિનંતિ છે.

(૧) જૈન દેશસર અપાસરના નાણાંઓના હિંદુ બરાબર ન રહે ને નાણાં કેઈ એક જ ધરમાં ભરાઈ સે તો તે દયાધર્મનો નાશ કે ઉદય ?

(૨) કુતરાના દૂધના ફુંડના નાણાં વધરાયા પડી જ રહે તે નાશ કે ઉદય ?

(૩) ખડતલગચ્છના શીતલવાડી અપાસર ફુંડ નાણાં તથા ખોડા ઢોરના સેંકડોહુબરોલાખો અમુક હુસ્તક પડી રહ્યા છે તે નાશ કે ઉદય ?

(૪) મુજબના ધરમના કાંટાનાં મકાનલાકરના કન્યા રૂપિયા દવાકામમાં ન ખરચાતાં અંગત ખાનગી ધર બેરવાઈ રહ્યા હોય તે ઉદય કહેવાય કે નાશ ?

બાદી તો અમુલી માણસ અમુલ મુજબ ઉપે

મા આયરીયાણું

કલી નકલિયું લખે તે સિવાય ખીલું શું થઈ શકે ?

૩૯ દયાધર્મનો સર્વનાશ

ઉપલા મથાળાથી સુસ્તથી કેટલાક જૈનખંધુઓએ તૈરાપંચની વિરોધી પત્રિકાઓ વહેંચી હતી. મારો સવાલ એક જ ને આવ સાદોસીધો છે. જ્યાં સુધી સદરહું (તૈરાપંચેતર) જૈનખંધુઓ (દયાધર્મના ઉપાસાર્થે) હજી જીવતામગતા બેઠા છે ત્યાં સુધી દયાધર્મનો સર્વનાશ-એકદમ સર્વનાશ-કેવી રીતે થઈ ગયો ? ને તે બે થઈ ગયો, તો પછી તેમની હયાબીની સાર્થકતા શી ? ધૃતિ.

શ્રિં ક. ખ. ગ.

ફકરાના સાર છપાવ્યા છે છપાયાનો વરસો થયા. [ઈ ફેર બતાવી શકયું નથી] છતાં કોઈ પણ ફેર બતાવે તો ખીલ આવૃત્તીમાં મુદ્રાસ્વામાં આવશે પ્રેસને લખવું.

૪૦ દાન

જૈન દયા પાતુ ટપ

૧ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૪ અંક ૩ શ્રીમાન શ્રી વિજય-રામચંદ્રસુરીજી મહારાજ લોકો-છોકરાને દુધ પાચ તેને [દાન મણે છે પણ બાલુતા નથી કે એ મોહ છે એ [મણે એમા ધર્મ મનાવવો એ ખોટું છે.

જૈન સાધુ પા ૩૦મું

૨ સીધચક વર્ષ ૨ અંક ૧૨ શ્રીમદ સાગરાનંદસુરીજી [દાન આપે છે, પુત્ર, અનાજ, પૈસા આદી સંસારી કાર્યમાં

નમે ઓપખાયાણું

મંદદ કરનારો રાનેપાતવાળાને દુધ ચાકરે દેનારની ખા
રાતુરૂપ જ છે.

જૈન દયા પા ૨૬

૩ જૈન પ્રવચન તા. ૩૧-૧૨-૧૯૩૩ પાનું ૩૪
શીલમનથી સહીત કુપાત્રોને જે દાન દે છે તે લોહી
ખરડાએલા લુગડાને લોહીથી ધોવાનું કાર્ય કરે છે.

જૈન સાધુ પા ૩

૪ સીધચક તા. ૧૦-૪-૧૯૩૩ શ્રીમદ સાગર
મુરીજમહારાજ નવ તત્વનું જ્ઞાન દાન કહેવાય તે સી
સોલીસીટર, બેરીસ્ટર વીગેરે વેહવારી અજ્ઞાન દાન
કારણ કે સંસારમાં ડુબાડવાનું પરમ કારણ છે.

દાન

જૈન દયા પા ૫

૫ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ વિજયરામચંદ્રમુરી
મહારાજ તા. ૧૬-૩-૩૬ પા. ૨૬૨ મોક્ષનું દાન
મોટામાં મોટો ને સાચામાં સાચો પરોપકાર છે. વીર
દાન એ વસ્તુત પરોપકાર જ નથી.

જૈન દયા પા ૫

૬ જૈન પ્રવચન ગ્રં. ૧૯૬૦ પોશ મુદ ૮
૨૪-૧૨-૩૩ પાનું ૩૫૭ કાર શ્રીમદ વિજયરામચંદ્રમુરી
મહારાજ મન, વચન, દાયા આ ત્રણેના યોગથી

નમો લોએ સંવસાહુણું
ન કરવી તેનું નામ અભયદાન છે. આ અભયદાન
એટલું છે.

જૈન દયા પા. ૨૯

■ જૈન પ્રવચન તા. ૧૦-૬-૧૯૩૪ પા. ૩૦મુ
બેઘડી સામાયકમાં બેસનાર પ્રાણી માત્ર એ અમય આપે છે.

જૈન સાધુ પા. ૩૧

૮ રચનાર શ્રીમદ્ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય ત્રેશક શ્લાક
પુરુષચરીત્ર શ્રી આદીનાથચરીત્ર સર્ગ ૧લો પાતું
૧૨મુ પ્રકાશક શ્રી ધર્મ પ્રચારક સભા ભાવનગર મન,
વચન, કાયાએ કરીને જીવનો વધ કરવો નહીં કરાવવો
નહીં અને કરનારને અનુમોદન કરવી નહીં તેનું નામ
અભયદાન કહેવાય છે.

દાન

જૈન સાધુ પા. ૩૧મુ

૬ પા. ૧૩મુ જીવ વધનો ત્યાગ કરવો તેનું નામ
અભયદાન કહેવાય છે.

જૈન સાધુ પા. ૩૧મુ

૧૦ ચૌદરાજ લોકમાં સર્વકાળ માટે અભયદાન દેનારી
તે દીક્ષા જ છે.

૧૧ લેખક શ્રી સાગરનંદ સુરીશ્વરજી મહારાજ પણ
જેઓ શાશનના વીરોધી હોય ગ્રામ, દેવ, ગુરુ, કે ધર્મની
રેષ કરવામાં ધમશ ન ધરાવતા હોય તેવાઓને કોઈ પણ

નમો ઓવઝાયાણું

જૈન દયા ૫

મંદં કરનારો શનેપાતવાળાને દુધ ચાકરે દેનારો મો
શત્રુરૂપ જ છે.

જૈન દયા ૫

૭ જૈન પ્રવચન તા. ૩૧-૧૨-૧૯૩૩ પાનું ૭
શીલમનથી રહીત કુપાત્રોને જે દાન દે છે તે
ખરડાએલા લુગડાને લોહીથી ધોવાનું કાર્ય કરે છે.

જૈન સાધુ ૫

૮ સીધચક્ર તા. ૧૦-૪-૧૯૩૩ શ્રીમદ્ સા
મુરીશમહારાજ નવ તત્વનું જ્ઞાન દાન કહેવાય તે સીંદ
સોલીસીટર, બેરીસ્ટર બીજેરે વેહુવારી અજ્ઞાન દાન
કારણ કે સંસારમાં ડુબાડવાનું પરમ કારણ છે.

દાન

જૈન દયા ૫

૫ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રમુરીશ
મહારાજ તા. ૧૬-૩-૩૬ પા. ૨૯૨ મોક્ષનું દાન
મોટામાં મોટા ને સાચામાં સાચો પરોપકાર છે. વીર
દાન એ વસ્તુત પરોપકાર જ નથી.

જૈન દયા ૫

૬ જૈન પ્રવચન મં. ૧૯૯૦ પોચા મુદ્દા ૮
૨૪-૧૨-૩૩ પાનું ૩૫૭ કાર શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રમુરી
મહારાજ મન, વચન, કાયા આ ત્રણેના યોગથી

નમો લોએ સંવસાદુષ્

ન કરવી તેનું નામ અભયદાન છે. આ અભયદાન શ્રેષ્ઠ છે.

જૈન દયા પા. ૨૭

જૈન પ્રવચન તા. ૧૦-૬-૧૯૩૪ પા. ૩૦મુ

ખેધડી સામાયકમાં ખેસનાર પ્રાણી માત્ર એ અભય આપે છે.

જૈન સાધુ પા. ૩૧

૮ રચનાર શ્રીમદ્ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય ત્રેશક શ્લોક
પુરુષચરીત્ર શ્રી આદીનાયચરીત્ર સર્ગ ૧૩૦ પાત્ર
૧૨મુ પ્રકાશક શ્રી ધર્મ પ્રચારક સભા ભાવનગર મન,
વચન, કાયાએ કરીને જીવનો વધ કરવો નહીં કરાવવો
નહીં અને કરનારને અનુમોદન કરવી નહીં તેનું નામ
અભયદાન કહેવાય છે.

દાન

જૈન સાધુ પા. ૩૧મુ

૬ પા ૧૩મુ જીવ વધનો ત્યાગ કરવો તેનું નામ
અભયદાન કહેવાય છે.

જૈન સાધુ પા. ૩૧મુ

૧૦ ચૈત્રાજી લોકમાં સર્વકાળ માટે અભયદાન દેનારી
તો દીક્ષા છે.

૧૧ લેખક શ્રી સાગરાનંદ સુરીશ્વરજી મહારાજ પદ્ય
જેએ શાશનના વીરોધી હોય ચાલ, દેવ, ગુરુ, કે ધર્મની
સેવા કરવામાં ધનશ ન ધસાવવા હોય તેવાઓને કેઈ પદ્ય

અસોપચ

કાર્યમાં સહાનુભુતિ દાખવવી નહીં અને એક કોડી ૫
આપવી કે અપાવવી નહિ.

જૈન દાન

૧૨ ધી ચંચમેનના જૈન સોસાયટી સાહિત્ય અને
શ્રી સુદ ૧૫ લેખક પુજ્ય આગમોધ્ધારક શ્રીમદ સાગર
નંદ સુરીશ્વરજી મહારાજ તેવો અનીલી અને અધર્મ
પોષનાર દેખવણીને કોઈ પણ ધર્મી મનુષ્ય મદદ ન કરે
એ સ્વભાવીક જ છે.

૧૩. જૈન પ્રવચન શં. ૧૯૮૯ આશો વદ ૫ પ
૨૪૩ ભુતોને અભય આપનારો છે તેજ સાચો દાતા છે.

૪૦ A શરિદ્ર

જૈન દયા પા ૨૧

જૈન પ્રવચન તા. ૫-૮-૧૯૩૪ પાનુ ૧૦૨ શ્રી
લીયકર દેવ પણ જગનનું શરિદ્ર દેવી સામ્યા નથી.

૪૦ II દીલાવાળો ઉચ્ચો છે

જૈન દયા પા ૪૪ ૧૯૮૬ વરખે જેઠ મુદ ૪

જૈન પ્રવચન તા. ૧-૬-૧૯૩૦ પાનું ૧૬૫૧ ૨જી
અંક ૨જો ને લશ્મીના યોગે મેળાના મંદીરા બનાવે તેના
કરના એક દિવસના અવસરે ધન્યાર પણ વિધા છે
એ બેની વચમાં અર્પણ ને મરુત જેટલું અંતર છે.

નમોઃકારો

૪૦ C હુખી ગયા હુખે છે અને હુખશે

જૈન દયા પ

જૈન પ્રવચન તા. ૨૫-૮-૧૯૨૬ પાનુ ૧૦
ત્યારે એજ દ્વાદશાંગીને પામીને પુર્વે અનંતા
આત્મા હુખી ગયા વર્તમાનમાં સંખ્યાબંધ હુખે છે અને
ભવિષ્યમાં અનંતા હુખશે.

જૈન પ્રવચન વર્ષ ૧૦ અંક ૬ તા. ૨૫-૬-૧૯૩૮
પાનુ ૧૦૧

જૈન સાધુ પા. ૩૪

૪૦ D મોટા દુશ્મનો

હુનીયાના હવે ને હુનીયાની સામગ્રી લેવાની
લાડ આપે છે તેઓ હુનીયાના હવેના મોટા
મનો છે.

જૈન દયા પા. ૩૫

૪૧ દુઃખ

જૈન પ્રવચન તા. ૬-૧૯૩૫ પાનુ ૨૩ સંસારથી
સચ્ચ, સંસારને દુઃખરૂપ, દુઃખરૂપ દુઃખા નિબંધી
હંબના રૂપ બળીને સંસારથી ગ્રીવી ન કરે મહાત્મા
હે છે કે સંસાર દુઃખ રૂપ છે સુખનું નામ નીશાન
થી રૂપ પણ દુઃખ પરંપરાએ દુઃખ.

સબ્વપાત્ર

દોષ

જૈન સાધુ પા. ૬૧

૪૨ ખુલ્લા મોઢે બોલવાથી સામાયકમાં દોષ.

શ્રી. પ્રશ્નોત્તર રત્ન ચિન્તામણીમાં પૃષ્ઠ ૨૫૨ પ્રશ્ન
૧૭૭માં લઙ્ગવાલા શા. અનુપચંદ મહુકચંદને છાપ્યું કે
કેખુલ્લા મોઢે બોલવાથી સામાયકમાં દોષ લાગે છે.

જૈન સાધુ પા. ૧૧૩ થી ૧૧૮

૪૩ જૈન ધર્મ ઓળખાણ

દેશ માળવા ગામ બરનગરમાં જનાવનાર શ્રી ૧૦૮
શ્રી તુલશીરામજી સ્વામી હાલ શ્રી ૧૦૦૮ શ્રી તુલસી
મુરીજી મહારાજ જન્મ ૧૬૭૧ દીક્ષા ૧૯૮૨ મુરી
ચં. ૧૯૯૩ આશરે મુનીરાજ, ૧૫૧ મહાસનીજી ૩૧-
કુલયાળા પૃષ્ઠ ૫૧૮ ને “પંચેન્દ્રી સમવરણે તત્કલવદી
જંબચર્ય ગુત્તીપરે, ચંદ્રવીર કસાય મુકો જો આપસ
ગુનેન્દ્રી સંજુતો, પંચ મહાવય જુતો, પંચવીરકા
પાવજુ જંમેતો, પંચમુખીઓનીએગુતો છત્રીજી ગુને
ગુરુમજ” મુગ્ધ પોને અપ્વાર પાળી બધાને પગાવે છે
ને અગ્રે યાત્રા ૫૧૮ અખંડ આત્મા પાલના વીરો
છે. તે દર્શન કરવાની અથવા દર્શન કર્યા હોય તેને
પૂજી ખાત્રી કરવી

હોક જંદગન દેન, વાન મુ જનાન કંઠે
તેજપંથી દાન દયા, મુગ્ધે ઉખા: ૬

પણાસણ

ગોવનકો વાડો તામે, આગ કે લગાઈ નીચ
 તાકો કોણી જોળે, તામે મનાઈ પોકાર દી
 ભુખે અરૂં ખ્યાસે દીન દોહુગકુ દેવે દાન
 તાકો મત દેવો એસી અંતરાય ડાર દી
 ગુલશી ભણુંત તાકો તેરા પંથ મતહુકી
 વાકખી ન પુરી યુદી કુડી ગપ માર દી ૧

એસી એમી વ્યર્થ વાત તાણુમત પક્ષપાત
 કરતે હુમેશ બકી બુધી નો બીગડગે
 તાકી સુણવાત નહી સાચ જુઠ બચકરે
 લોકનમાં એક લેહતાણુ પડગે
 એક લેઠ જોલે ક્યાં, દુણપણુ જોલે ક્યાં
 ત્રીણ એર ચોથી સખ ભાજ ભાજ લડગે
 ગુલશી ભણુંત સમજાવે અળ કાંકો કાંકો
 સારેહી જહાન આતો કુવે ભાંગ પડગે ॥ ૨ ॥

બીક્ષા લેન હેત નો ગૃહસ્થ ઘરંમતે બીશુ
 આગે કોઈ સંકે બીક્ષા માંગત દીખાત હે
 તાહી બિલંબ નહી ઘરમે પ્રવેશ કરે
 મધ્ય જાત તાકો ચીત અંતર દુઃખાત હે
 એવી અંતરાય બી ન કરે સુનીરાજ તાપે
 તો મના કરના તો એક મોટીશી વાત હે
 ગુલશી ભણુંત અંત તંતકો વીચારે એસે
 સોહી ઈલુકાગ પ્રભુ તેરાપંચ પાત હે ॥ ૩ ॥

મંગલાષ્ટક

વાડો કેઝિ ખોલે તાકો કરત મનાઈ કોઈ
 વો સાધુ ના કસાઈ સેભી નીચ કહલાતહે
 સ્વેચ્છા નીજ ગેહહી લુટાવે, સખ લોકનકુ
 તેરાપંથી કેઝિ તહાં આડો નહી આતહે
 પાત્રવો કુપાત્ર એક માત્રનો ન કરે
 તામે ખેત્ર અરૂ ઊખર સો અંતર ખતાતહે
 તુલશી ભણંત અંત તંત કો વીચારે એસે
 સોહી ઈબ્રકાળ પ્રભુ તેરાપંથ પાતહે ॥૪

સ્ત્રીકનું આશરે બનાવેલું ગુજરાતી

લોકને બહેકાવવા માટે, વાત કહે બનાવી એમ
 તેરાપંથી દાન દયા, મુજથી ઉખાટે એમ
 ગાયોનો વાટો જે દોષ, તેમાં આગ લગાવે કોઈ
 તેને જઈ ખોલે કોઈ, તેમાં મનાઈ પોકાર દીઈ
 ભુખા તરસ્યા દુઃખી દીન, તેને દાન આપે ને કોઈ
 તો તેને નહિ આપે કોઈ, એવી અંતરાય નાંખ દીઈ
 તુલશી બજાંત તેરાપંથની, તેને પુરી સમજ નહી
 જેથી આવી ખેટી ખેટી, લોકોમાં ગંધા માર દીઈ
 આવી ખેટી વાંતો મુજી, પડપાન મન તાંડા કોઈ
 કરે કે આવી ખેટી વાંતો, જેની ભુખા બનઃ ગઈ
 આવી ખેટી વાંતો અંતરની, ડાઘાઓ વિચારી મુઝા
 મુઝા મુઝાની નીજુય કરે ખેટી ખેંચા તાજના નહિ રે-

સવેસી

લોકોમાં કહેવત છે એમ, ગાંડર એક જોડે લેં જેમ
 બડકી ખીજ કરે એમ, સમજીઓ નહીં કરે તેમ
 ગુગરી કહે છે એમ, સમજાવે હવે કોને કોને
 આ તો આખા લોકમાં, કુવે ભાંગ પડી ગઈ ૨

શીશા લેવા અહુસ્થ ઘરે, જાતે સાધુ જાય છે
 જો લીખારી કોઈ ત્યાં, માંગતો દેખાય છે
 તેને થાય અંતરાય તેથી, તે ઘરમાં પ્રવેશે નાહી
 જો સાધુ જાય તે ઘરમાંહી, દીલ લીખારીનું દુઃખાયે તાંહી
 આવી અંતરાય જે થાય, તે સમજી મુનીને કહ્યે નાંહી
 તો આપવામાં કરે કેમ મનાઈ, સમજીઓ વિચારે તાંહી
 ગુગરી કહત આ, તત્ત્વને વિચારે જે
 હે પ્રભુ આ કાળમાં, તેરાપંથી થાય છે તે ૩

વાડો જઈ જોડે કોઈ, તેને સાધુ જો કરે મનાઈ
 તે સાધુ સાધુ નહિ, પણ કસાઈથી નીચ કહેવાય સહી
 સ્વેચ્છાથી પોતાનું ઘર, જગત માંહી છુટાવે કોઈ
 તો તેરાપંથી તેમાં, આડો નહિ આવે કોઈ
 પાત્ર અને કુપાત્ર બેડ, એક સરીખા ગણે નહિ
 રક્ષા રોત્ર અરોત્રનો, અંતર બતાવે શહી
 ગુગરી ભણત એમ, આ તત્ત્વને વિચારે તે
 હે પ્રભુ આ કાળમાં, તેરાપંથ (તમારાંપંથ) પામે છે ૪

સંવત્સરો

૪૪ ધર્મ

૧ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ રામચંદ્રમુરૈજી મહારાજ
વર્ષ-૬ અંકે ૨૭ શં. ૧૯૯૪ મહાવદ ૬ તા. ૨૦-૨-૩૯
પાનુ. ૨૮૬ ઉત્તમમાં ઉત્તમ ધર્મ તો સાધુ ધર્મ
છે જેમાં પાપનો ત્યાગ છે.

જૈન સાધુ પા. ૧૧

૨ જૈન પ્રવચન કાર શ્રીમદ વિજય રામચંદ્રમુરૈજી
મહારાજ શં. ૧૯૯૫ કારતક વદ ૬ રવીવારતા. ૧૩-૧૧-૧૯૩૯
પાનુ. ૧૮૪-૧૮૬ ધર્મ એ આત્માનો ગુણ છે બીજી
બધુ એ સીવાયનુ આત્માનો વીકાર છે આત્મા સીવાયનું
બધી વસ્તુ પર છે પર વસ્તુ ને પોતાની માનવી
અધર્મ છે.

જૈન સાધુ પા. ૧૪

૩ શ્રી મોમપ્રજાચાર્યજી સીદુર પ્રકરણ પા. ૧૧
મંદા ૨૭ દીગામી ધર્મ દરિયે અગ્નીમી કમળ વપાવ
દરિયે મુપાંત્ય થતાં પ્રજાન દરિયે સાપના ખાદામાંથી અમૃત
દરિયે દરિયમી દીર્ઘ દરિયે અશુભ્યમી કાગ નાગ દરિયે કો
ખાગમી કુલ્યુ દરિયે તેના જેવું દીગામી ધર્મ દરિયે છે

જૈન સાધુ પા. ૧૪

૪ જન એ ધર્મ જૈન પ્રવચન કાર શ્રીમદ વિજય
રામચંદ્ર મુરૈજી વર્ષ-૬ અંક ૨૬માં શં. ૧૯૯૮ : : ૩૯

વિહ
તા ૬-૩-૧૯૩૮ પા. ૩૧૩ આપણે ત્યાં પાંચ મહાવ્રત
સાધુઓને સર્વે વ્રતી અને પાંચ અણુવ્રત ત્રણ ગુણુવ્રત
ચાર શીશાવ્રત એ બાર વ્રતો કે એમાંના ઓછા
વાલા ગૃહસ્થને દેશવ્રતી કહેવામાં આવે છે સાધુ
ધર્મી વ્રતીવાળા અને વ્રતધારી શ્રાવક દેશવ્રતીવાળા
ધર્મી વ્રતી એજ ધર્મ ગૃહસ્થપણમાં રહીને ધર્મ
રનાર જેટલો ધર્મ થાય તેટલો તો લાલ થાય પણ
માફીની અમતના યોગે ગેરલાલ થાય અવ્રત એ શ્રાવકને
આશ્રવનું કારણ છે અને વ્રત એ સંવર અને પરીણામે
તમામયતા આદીને યોગે નિર્જરાનું પણ કારણ છે એટલે
જીવનમાં જેટલા વધારે વ્રત હશે તેટલું વધારે કસ્યાણુ થવાનું.
જેન સાધુ પા. ૧૫

૫ જેન પ્રવચન કાર આચાર્ય શ્રીમદ વિજય રામ-
ચંદ્ર મુરીશ્વરજી મહારાજ વર્ષ-૬મું અંક-૨૭મો પા. ૨૮૩
ક્ર. ૧૯૬૪ મહા વંદ ૬ તા. ૨૦-૨-૩૮

સાધુ ધર્મ અને ગૃહસ્થ ધર્મ

સૌથી સારો ઉપાય તો એ છે કે સંસારનો ત્યાગ
દીક્ષા મહુણ કરવી અને અનંત જ્ઞાની શ્રીવીતરાગ પરમા-
ત્માની આજ્ઞા મુજબ નીચેપણના પાવનમાં પોતાની
ચાકીનો સદવ્યવસ્થા કરવો જે આત્માઓ આ રીતીએ
સંસાર ત્યાગ કરીને સાધુ ધર્મનું પાવન કરવાને અનુમત્ય
દેવ તે આત્માઓ પણ હીસા વીજેદ પાપોનો દેશથી

ખલેચર

ત્યાગ કરી શકે છે ગૃહસ્થો માટે કાંઈ જુદો ધર્મ નથી
ધર્મ તો જે છે તે જ છે પરંતુ ગૃહસ્થોથી સર્વ
ધર્મ નથી બની શકતો માટે દેશથી ધર્મ જે પ્રકારે થઈ
શકે તે પ્રકારે ને દર્શાવી ઉપકારી જ્ઞાનીઓ એ ગૃહસ્થ
ધર્મ તરીકે વર્ણવ્યો છે.

જૈન સાધુ પા. ૧૧

૬. જૈન પ્રવચનકાર આશ્ચર્ય શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્ર
મુરીશ્વરજી મહારાજ વર્ષ-૬ અંક-૨૭ સં. ૧૯૬૪ મધ્ય
વદ ૬ તા. ૨૦-૨-૩૮ પાનુ. ૨૮૦

૧ અનંત જ્ઞાનીની આજ્ઞા એજ ધર્મ છે અને
બીજા કુધર્મો છે પાંચ. ઇંદ્રીઓના વિષયોની વાસનાને
સર્વથા અભાવ ક્રોધ, માન, માયા, લોભથી બીજકુલ રહી
પત્તુ તેમજ સમદયેવનો એક પત્તુ અંશ નહી.

૨ હિંસા, અમૃત્ય, મારી, મૈથુન, અને પરીમલે
ત્યાગ મન, વચન, કાયાથી કરે નહી, કરાવે નહી અને
હિંસાથી પાપોની કોઈ પત્તુ પ્રતીતિને મારી માને નહી.

પિંડાથી ધર્મ ન થાય

જૈન સાધુ પા. ૧૧

૩ પુ મુર્તિનજ શ્રી વિજય નવવીજયજી નવમઃ
જાત અંતર અન્વયે વિજય મમયદ મુરીજી નવમઃ
દેવજી નવમઃની મમતવરમાં રહી ઉચ્ચ ૩૦૦ ૧૯૯૧

ચુતિધરો

રત્નો વીરશાશન તા. ૨૬ જુન ૧૬૨૮ પા. ૬૧૬
ધર્મ જેવી એકાંત કેટ્યાણુકર વસ્તુનો સદ્ધર્મી અને સત્તાના
બળે જ સાંધી શકાતી હોત તો છબંડ પૃથ્વીના શ્વામી
ચક્રવર્તીઓ અને અન્ય રાજા મહારાજાઓ રાજરીષીનો
પરીત્યાગ કરી સ્વયંમ સામરાજ્યના સેવક ન બન્યા હોત.

૮ જૈન સાધુ પા. ૧૬ પૈસાથી પાપથી છુટી શકાતુ
નથી જંબુદ્વીપમાં જેટલા પર્વતો છે તે બધા સોનાના
થઈ જાય અને તે સાતે ક્ષેત્રોમાં આંખી દેવાય તે છતાં
પણ એક દીવસનું પાપ છુટતું નથી એવી જ રીતે
જંબુદ્વીપમાં જેટલી રેતી છે તે બધી રત્નરૂપ થઈ જાય
અને સાતે ક્ષેત્રમાં દેવાય તો પણ એક દીવસના પાપથી
છુટી શકાતું નથી.

જૈન દયા પા. ૬

૯ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ વીજયરામચંદ્રમુરીજી
મહારાજ વર્ષ ૪ અંક ૬ અંવત ૧૬૮૮ અશ્વાઠ સુદ ૧૫
તા. ૧૭-૭-૧૬૩૨ પા. ૭૦ ધર્મ તેજ છે કે જે
કીધાઓ દુનીયાની આધી, વ્યાધી, ઉપાધીનો નાશ કરવા
સમર્થ થાય.

જૈન દયા પા. ૬

૧૦ જૈન પ્રવચન તા. ૩૧-૭-૧૬૩૨ સં. ૧૬૮૮
અશ્વાઠ વદ ૧૩ વર્ષ ૪યુ અંક ૮મો પોતપોતાના કર્મના
ચેમે પ્રાણીઓ આ સંસારરૂપ ભયંકર અટવીમાં અડગયા

અધ્યક્ષ ગુણેહી સંબુતો

૧૬ સીધચક તા. ૧૪-૧૧-૧૯૩૬ પા. ૪૦ સંવર,
નેત્રસંચે જ ધર્મ.

જૈન દયા પા. ૭

જૈન પ્રવચન વર્ષ ૪થું અંક ૭મો

૧૭. મોક્ષ માર્ગના સ્થાપક તે દેવ મોક્ષ માર્ગના
અતાવનાર તે ગુરૂ અને જેનાથી એ માર્ગની સાધના થાય
તે ધર્મ તે તમારા ઘરની ચિંતા કરે તે ગુરૂ નહિ ગોર

૧૮. જૈન સાધુ પા. ૫ મુધર્મ એ પરમાત્માની
આજ્ઞાઓ તેજ મુધર્મ તરીકે સ્વીકારવો જોઈએ.

૧૯. જૈન સાધુ ચોપડી પા. ૨૩ ધર્મ નથી જૈન
પ્રવચન વર્ષ. ૧૬ બ્યાખ્યાન ૧૨ તા. ૧૪-૭-૧૯૨૬
અશાક મુદ ૮ સ્વીવાર લક્ષ્મી પેદા કરવી વીણ લોગ
કરવો અને ખાલું પીલું એ કંઈ ધર્મ નથી.

૨૦. શ્રી સીધચક તા. ૨૬-૪-૧૯૩૪ પાતું ૩૬૦
વીર્યકરો અધર્મને ધર્મ બનાવી દેતા નથી.

૨૧. શ્રી સીધચક તા. ૧-૬-૧૯૩૫ પા. ૩૬૬ વપ
૩ અંક. ૧૬ ધર્મ એ આત્માની માલીકીની વસ્તુ
છે. સંસારની બીજ ચીજ પૈસો, ટકો, ઘર, ખેતર, સ્ત્રી,
પત્ની, પુત્ર એ સમગ્રું ઘણું ઘણું તો ચરીત્રની માલીકીની
ચીજ છે.

૨૨ લેખક પુણ્ય આગમોપ્યાર શ્રીમદ સાગરનંદ.

સંવપાપ પણાસણે

એક મહાવ્રતનો ભાંગનાર પાંચે મહાવ્રતનો ૧ નાર યાચ મહાવ્રતનો ભાંગવાથી સાધુ આ લોકમાં બને અને પરલોકમાં નરકાદીકનો અધીકારી યાચ દશ વૈકાલીક નામના આગમ મુત્રમાં પા. ૧૩૨માં : સ્થોત્રી વૈયાવચ્ચ કરવી તે સાધુઓ માટે અનાચાર છે. મુત્રના પા. ૩૭૫-૩૯૬માં ગાથા ૭ અને ટીકામાં : ૬૬૨-૬૬૩ પાને ૧૩મી ગાથાએ બધાની ટીકા, દીપ અવચુરી વીગેરેમાં આ વાત છે.

પા. ૫૨૧ પંચાગી એટલે મુળ આગમ ૨, નીમ્ન ૩, ભાષ્ય ૪, ટીકા, દીપીકા અવચુરી ૫, ચુર્ણી એ ૫૬ કહેવાય છે.

પંચાગી એક મતલેદ ૮૪ ગરુડ ચોયાશી પદ્મ શંખસરી. ડ.સં ૧૯૯૫

પંચ પત્યરો

જૈન દયા પા. જૈન પ્રવચન તા. ૨૧-૭-૧૯૨૯ દુનિયાના પત્યરો જો ધર્મ થતા હોત તો તીર્થંકરદેવ કે જોની સેવ અસંખ્ય ઇંદ્રો હતા તેઓ સજ્જાટ મુકી, સંયમ સ્વીકાર ઊપસર્ગ પરીચહ સહન કરી કેવળજ્ઞાન ઉપાર્જક શું કામ માથા ફેડ કરત.

૫૫ પરીવર્તન

જૈન જ્યોતી વધારો ૧૫ પા. ૨૭૮ તા. ૨૭-૩-૧૯૨૯ મંગલસા

મનપાપ પણાસણો

એક મહામતનો ભાંગનાર પાંચે મહામતનો ભાંગનાર થાય મહામતનો ભાંગવાથી સાધુ આ લોકમાં નિષ્બળને અને પરલોકમાં નરકાદીકનો અધીકારી થાય શ્રી હથ વૈકાલીક નામના આગમ સુત્રમાં પા. ૧૩૨માં ગૃહસ્થોની વૈયાવચ્ચ કરવી તે સાધુઓ માટે અનાચાર છે તેજ સુત્રના પા. ૩૭૫-૩૮૬માં ગાથા ૭ અને ૮મીમાં અને ૬૬૨-૬૬૩ પાને ૧૩મી ગાથાએ બધાની ટીકા, દીપીકા, અવચુરી વીગેરેમાં આ વાત છે.

પા. ૫૨૧ પંચાગી એટલે મુળ આગમ ૨, નીયુકતી ૩, ભાષ્ય ૪, ટીકા, દીપીકા અવચુરી ૫, ચુર્ણી એ પંચાગી કહેવાય છે.

પંચાગી એક મતલેહ ૮૪ ગચ્છ ચોર્યાશી પશુચણ શંવત્સરી. ઇ.સં ૧૯૬૫

પંચ પત્યરો

જૈન દયા પા. ૪૪

જૈન પ્રવચન તા. ૨૧-૭-૧૯૨૬ દુનિયાના પત્યરોથી જો ધર્મ થતા હોય તો વીર્યકરદેવ કે જેની સેવામાં અસંખ્ય દરો હતા તેઓ સમજાવે મુકી, મંચમ સ્વીકારી, ચોર ઉપસર્ગ પરીવહ સહન કરી દેવગજાન ઉપાર્જવાની શું કામ માયા દેહ કરવા

પપ પરીવર્તન

જૈન જ્યોતી વપારો ૧૫ પા. ૨૭૮ તા. ૨૭-૩-૩૪

અંગકાણુચ

સમ્પ્રસી

૨૩/૧

જૈન સાધુ પા. ૬૪-૬૫ મંગળવાર શ્રી દેવવીજયજી=પરી-
વર્તન ઘણા થઈ ગયા છે અડાઈ આઠમને બદલે સાત-
મથી શરૂ થાય છે.

૫૫ અ પંચાગી

જૈનકથા પા. ૭૨ નીચુંકતીમાં પાછળથી ઉમેરેલો છે.
૧ મુંબઈ સમાચાર તા. ૧૩-૮-૧૯૩૬ રવીવાર પાનુ ૫૪
શ્રીમદ વીજય સમયંદ્રમુરીના શીશ્ય મુનીરાજ શ્રી
કેનક વીજયજી મહારાજના વાખ્યાન, નીચુંકતીમાં પાછ-
ળથી લખનારાઓએ ઉમેરેલો છે.

પેસાખ

૨ શ્રી શ્રાદ્ધ વીધી પ્રકરણનું લાખાંતર પા. ૧૦૪
તપાગાદીય શ્રીમદ રત્નશેખરમુરી મહારાજ રચીત
આખાંતર કર્તા ચીમનલાલ શાકરથંદ મારફતીયા પહેલી
આવૃત્તી.

અણાહાર=નીજી ચીજ જોડે પેસાખ ગણ્યો ને
તેનો આશય શ્રીનીશીય ચૂર્ણમાં છે પેસાખમાં કહેવાતા
જૈને અસંખ્ય જીવ બતાવ્યા છે પા. ૧૦૬માં લીટી ૭માં
મુદિ એટલે મણેસ્વર્ગ (લપુનીતી વડી નીતી) કરવા

પંચાગી

જૈન સાધુ પા. ૨૫

૩ શ્રી અચારંગ શ્રી. અ. ૧. લિ. ૧૦ ટીકામાં સચીત
ચીકું ખાવાનું કહ્યું છે જેન ઉપયોગમાત્રા (દવા અર્થે) સાધુને

૫૬૫ દવાઈ મંગલ

પંચિદિય

કારણે માંશનો બાદ્ય પરીક્ષોગ કરવો કહ્યો.
 નીચીયચુલિમાં દ્વીતીયપદે અર્થમાં અનેક મે
 અણાચાર કુશીલાદીક પણ સેવવાના સાધુને કહ્યા છે એ
 ટીકામાં ચુલિમા અર્થમાં અનેક વાત વિરુદ્ધ કહી છે
 કેમ મનાય વીશેષ હવે પછી.

લી૦ એક જાણકા

પંચાગી

૪ લાખ્ય=શ્રી પ્રતીકમણુમુત્ર છપાવનાર

શ્રાવક ભીમશીહ માણેક પાતું ૪૭૬. સં. ૧૯૧૬

મહા વદ ૧૩ સને ૧૯૦૬.

હવે અણાહાર વસ્તુ કહે છે અને પુર્વે કહેલા ચા
 આહાર માહેલા કોઈ પણ આહારમાં ન આવે પરંતુ ચ
 વિહાર ઉપવાસે તથા રાત્રીને ચઉ વિહારે વાવર
 કદપે તે અણાહાર વસ્તુ જાણવી તેના નામ કહે છે
 અનાહારનો વિષે કદપે તે વસ્તુ કહે છે લઘુ નીતિ જાણવી
 સર્વ જાતિનાં અનિષ્ટ મૂત્ર પંચકુલ ખારો, ફટકડી
 ચિલોડ, ઈત્યાદિક વસ્તુ સર્વ અનિષ્ટ સ્વાદવાન છે અને
 ઇચ્છા વિના જે ચીજ મુખમાં પ્રવેશ કરીયે તે સર્વ
 અણાહાર જાણવી એ ઉપવાસમાં પણ લેવી મૂળે
 અને આયર્જિત્ર મધ્યે પાણુહાર પચખાન કયા
 પછી સૂત્રે ૫ નેન પ્રવચન તા. ૩૦-૬-૧૯૩૫ પાતું ૫૬
 પ્રવચનકાર આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજય સમચંદ્ર મુરીયરજી
 સંવરેણી

૧૬

૩૦

મહારાજ લખે છે કે: ખાવાનો ત્યાગ કરવો એ ધર્મ
રસોઈ ખાવી એ ધર્મ નથી.

તા. ૧૨-૫-૩૬ના છાપામાં એમ કે જેને પૂછ્યું
છે, તે અકાર પ્રશ્નનો જવાબ હજી સુધી મળ્યો નથી. તે
બહાર જનતાને સારી પેઠે માલૂમ છે.

૫૭ પ્રભુ પુનઃ

જેન સાધુ પા, ૬૭

૧ પ્રવચનકાર આચાર્ય શ્રી. રામચંદ્રસુરીજી વર્ષ
૬ અંક ૨૭ થી ૧૬૬૪ મહા વદ ૬ તા ૨૦-૨-૩૮
પાનું ૨૮૩

પ્રભુની આજ્ઞા મુજબ વર્તવાની તત્પરતા એજ સાચી
પ્રભુ પુનઃ છે.

૫૭ A

પુનઃ

શ્રી સીધચક્ર વર્ષ ૨ અંક ૧૭ તા ૧૨-૬-૩૪
પાનું ૪૦૪

પ્રશ્ન=પોપહમાં આવકથી વાસણેપથી જ્ઞાન પુનઃ થાય
કે નહીં

સમાધાન=દ્રવસ્તવ હોવાથી ઉચીત નથી એમ
એન પ્રશ્નમાં પોપપવાડા માટે દીપેડા ઉત્તરથી જણાય છે.

૫૮ પાપ

જેનસ્યા પા ૧૫

૧ જેન પ્રવચન તા ૧૬-૩-૩૬ પાનું ૨૬૩ કાગળને

નવવિદ્ય

ખંભેચર

ઉડાવવો એ પણ પાપ છે.

૨. જૈન પ્રવચન અંક ૨૫-૨૬ વર્ષ ૧૦મુ પાતુ ૩૧૪
શ્રાવક કુળમાં જન્મ્યા પછી મોક્ષમાર્ગ આરાધવાની અરૂંચી
ખરે જ લયકર પાપોદય છે.

૩ જૈન કુળ પામીને પણ જીવનને અર્થ કામની
ઉપાશનામાં વેડફી નાંખવું એના જેવી એક પણ લયકર
અજ્ઞાનતા નથી.

૪. જૈન પ્રવચન તા. ૧-૧૨-૧૯૨૬ પા. ૨૭૦
કીમતી માનવ જીવન અવસ્થાને અનુરૂપ ચેષ્ટાઓમાં જ
વેડફી નાંખવું એ ખરેજ વીવેકી આત્માઓ માટે લક્ષ્મ-
સ્પદ છે.

૫ જૈન પ્રવચન શાસ્ત્ર કહે છે કે એકવાર પાપ કર્યું
તો પરંપરા આવી એક પાપ એ પાપને કરાવે જ.

૬ જૈન પ્રવચન જૈનદયા પા. ૧૮ તા. ૨૬-૩-૩૬
સ્વીકાર વર્ષ ૧૦ અંક ૨૫મો પા. ૩૦૨ શ્રી આચાર્ય
ભગવાન પોતાના સ્થાનને માનદીકતા કાગળે નાદી શ્રોત્રાવી
શકતાજીઓ આવા કીમતી સ્થાનને પાંગાની પામરનાના
ચોગે કલંકીત કરવાનું પાપ વહોરે છે.

૭. જૈન પ્રવચન પા. ૩૦૮ શ્રી આચાર્ય ભગવતે
અને શ્રી “ઉપાધ્યાય ભગવતો” તેમજ શ્રી સાધુ ભગવતો
શ્રુતિપદો

ચર્ચિત્ર

૧૬ ત્રીવીધે ત્રીવીધે સઘળા પાપ બ્યાપારો શ્રી સદાને
મોટે વીગમ પામેલા હોય છે.

૮ શ્રી હનેશ્વર દેવની આજ્ઞા એજ ધર્મ છે એ
આજ્ઞા વીહીત “નહી કરાયલી વસ્તુનું સેવન એ પાપ
છે અને નિપીધ કરાએલી વસ્તુનું સેવન મહાપાપ છે.

૯ જૈન પ્રવચન તા. ૨૭-૧૦-૧૯૨૬ પા. ૨૦૭
એ તો “પાપ ને પુણ્ય”માને એના તો નીસ્તારની
બારી રહેતી નથી

૧૦ જૈન પ્રવચન તા. ૧-૬-૧૯૨૬ પા. ૨ જૈન
આગમમાં તો “બધુ આવે છે” સારીયે દુનિયાના પાપ
ની નોધ આમાં છે

૧૧ જૈન પ્રવચન તા. ૨-૭-૧૯૩૩ પા. ૮૧
જૈન દયા પા. ૧૭ એક જણ ચપ્પુ મુકીને મરી બય
એ જો તત્કાલ ન હોય તો તેનાથી થતી કાર્ય વાહીનું
પાપ મરનારને લાગે છે.

૧૨ “હાંબી સુધી” રેલમાં ન બેસવું એવા નીયમ
વાળા ને પાપ ન લાગે બાકી જેને છુટી છે એ તો
આરંભમાં જોડો છે.

જૈન દયાને ૫૧૭

૧૩ ગરમ પાણી પીવાનો નીયમ કસ્તૂર બધા
પાણીની અમત નહી લાગે

સંપરણા

૧૪ જૈન પ્રવચન તા ૧૮-૮-૧૯૩૩ પા ૧૧૭
 “આવક આવીકા” તે દુનીયાની કીયાને તો પાપ
 માનીનેજ કરે છે.

૧૫ જૈન પ્રવચન તા ૨૮-૩-૧૯૩૭ પા ૪૮૨
 “માતા, પિતા,” કે વડીલ અથવા કોઈના માટે
 પણ પાપ કરવામાં આવે તો પણ કર્મ રાજા છોડ્યે
 નહી અને તેના યોગે આ ભયંકર સંસારમાં પોતાનેજ
 ફલવુ પડ્યોજ

૧૬ જૈન પ્રવચન તા ૨૦-૧૦-૧૯૩૬ પા ૨૦૪
 “હીંસાથી બચાવવા” માટે હીંસકને મારવાની ભાવના એ
 ઘોર પાપ છે ઘોર હીંસા છે

૧૭ જૈન પ્રવચન તા ૧૦-૧૨-૧૯૩૩ પાનુ ૩૩૫
 “આજે સાધુ”ના વેશમાં રહેવા છતાં પણ જ્ઞાનને નામે
 ચોખ્ખો પાપનોજ પ્રચાર કરી રહ્યા છે.

જૈન દયા પા ૧૮

૧૮ શ્રી સ્તીષ્ઠક તા ૧૭-૧૧-૧૯૩૩ પાનુ ૮૫
 ત્રીવીધ ત્રીવીધ વોસસાચ્યા વીના કોઈ પણ આત્મા કર્મના
 કારણથી બચી શકતો નથી

૧૯ “જૈન પ્રવચન” તા ૨૮-૩-૩૭ પા ૪૮૨-૪૮૩
 જેના માટે પાપ કહે છે તે પાપના નવીનથી
 વીપાકથી બચાવવા નહી આવે અને કદાચ કોઈ આવે તો
 પણ બચાવી શકે તેમ નથી ૧૯ અ પાનુ ૪૮૪ વોસસાચ્યા

૪૪ આરસ ગુણેહી સંલુતો.
 પીના મુદ્રી જનારને અને વાપરે, વપરાવે તથા અનુમોદે,
 એ ત્રણેને પાપ અમે સાફ કહીએ તો અમને પણ પાપ.
 અદારે પાપ લાગે.

જૈન દયા પા. ૨૧

૨૦ શ્રી સીધચક તા. ૬-૧૨-૧૯૩૪ પાતુ ૭૭
 સર્વ જગતના જીવોના અદારે પાપ સ્થાનકની અનુમોદનાના
 સાગીદાર છે. અનુમોદનાથી આવતા પાપ કર્મનું રોકાણ
 રૂઢસ્થને હોતુજ નથી પણ તે અનુમોદના પાપનું
 રોકાણ તો સર્વ પ્રતીવાળો સાધુઓનોજ હોય છે.

જૈન દયા પાતુ ૨૨

૨૧ શ્રી સીધચક મે ૧૯૩૬ અંક ૧૫-૧૬ પા. ૩૭૩
 સમ્યક્ત્વવાલા જીવોને આરંભિકી અને પરિગ્રહીકી
 ફીયા ન માનનાર સમકીતી તો શું ? પણ વ્યવહારથી
 પણ જૈની નહી કહી શકાય.

૨૨. ઇ. જેને સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્ત થયું હોય તે આરંભ
 અને પરિગ્રહ હોડવા લાયકજ માને અને છોડવામાંજ
 આત્માનુ કલ્યાણ છે એમ માને.

૨૩ એ, આરંભ, પરિગ્રહી કયાં પ્રવર્તવું, સચવું
 લોકોને મેરવા અને નાણુપણાને અનુચિત કાર્યો કરવા
 કરાવવા અને પોતાના આત્માને નાતા અને દ્રષ્ટા
 કહીને બચાવવો એવું સ્વપ્ને પણ સમકીતી જીવને હોય
 જ નહી.

પંચમદાવધનુત્તમ

૫૪ વીહાયાર પાલણ સમઘો : ૧૧ : ૧ : ૧ :

જૈન સાધુ પા. ૨૮

૨૪ જૈન પ્રવચનકાર શ્રી આચાર્ય શ્રીમદ વિજય
રામચંદ્ર સુરીજી મહારાજ વર્ષ ૬મુ અંક ૨૭ સં. ૧૯૬૪
મહાવદ ૬ તા. ૨૦-૨-૩૮ પા. ૨૮૩

પાપની મોટામાં મોટી જડ મીથ્યાત્વ છે.

૨૫ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૧૦મુ અંક ૭મો શં. ૧૯૬૪
ભાદરવા વદ ૬ તા. ૧૮-૬-૧૯૩૮ પાંતુ. ૮૫

દુન્યવી સુખની ઈચ્છા એજ પાપની જડ છે.

૨૬ જૈન પ્રવચન તા. ૪-૮-૧૯૨૬ પા. ૬ લગવાન
મહાવીર દેવે અસી, મસી, કસીને પાપ સ્થાનક
કહ્યું છે.

૨૭ શ્રી સીધચક વર્ષ ૨ અંક ૨૦મો પાંતુ. ૪૬૬
સમાધાનકાર શ્રીમદ સાગરાનંદ સુરીશ્વરજી મહારાજ
શાસ્ત્રકારો મન વચન કાયાથી જેમ પાપ કરવું, કરાવવું
અને કરતાને અનુમોદવાનો નિપેધ કરેજ છે.

૨૮ શ્રી સીધચક સમાધાનકાર શ્રીમદ સાગરાનંદ.
સુરીશ્વરજી મહારાજ વર્ષ-૩ અંક ૧૬ તા. ૧-૬-૧૯૩૫
પાંતુ-૩૭૦ સાધુએ અસંયતિનું પાપજી પાપ કરવું નહી
જો સાધુ અસંયતિનું પાપજી કરે છે અથવા અસંયતિને
આપે છે તો તેને પાપ લાગે છે. ૨૯ શ્રી સીધચક પા-૩૬૬
તા. ૧-૬-૧૯૩૫

પંચસમીઆ ત્રીગુણા

એ ઇત્રીશ ગુણે ગુરુમજ્જ

સર્વ સાવધના ત્યાગીને સર્વ સાવધના રોગીને
પોષવાનો શાશને કરેલો નીષેધ.

૩૦ શ્રી સીધચક્ર તા. ૧૭-૧૧-૩૩ પા. ૮૫ વર્ષ
૨ અંક ૪ મુધા સાગર.

૮૩૬ ત્રીવીધે ત્રીવીધે વોસરાબ્યા વીના કોઈ પણ
આત્મા કર્મના કારણોથી બચી શકતો નથી.

૩૧, જૈન પ્રવચન વર્ષ-૨૨૭ અંક-૨૪ તા. ૨૬-
૩-૧૯૩૬ પંચાંગી પા. ૬૭ મુની છકાયના રક્ષક છે
અને એજ માટે મુનીએ પાટે બેસવાનું છે છમાંથી એકેને
મારવાની સલાહ સાધુથી આપી શકાય એમ નથી.

૩૨ ધી યંગમેન્સ જૈન ઓસાયટી સાહિત્ય અંક શ્રી
પુર્ણિમા વી. ૨૪૫૫ પા. ૧૫ લખનાર પુણ્ય શ્રીમદ
વિજયલક્ષ્મીમુરીયરજીનો સંદેશ.

સ્વજન, પ્રીતી, મીઠ્યા મોહનો નશો છે.

કંચન, કામની કર્મના દાર છે.

૩૩ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૨ પા. ૨૪૪ અંક ૨૧ તા.
૧૨-૧૦-૧૯૩૦ પંચાંગી પા. ૬૬ નવપદમાં આવક આવીકા
લીપા નથી કારણ કે આવક આવીકા આવધમાં રહેલા છે.
ચાચકારે ગૃહસ્થને છકાયના હિંસક હોવાથી તપાવેલા.
લોહના મોઢાની જેવા આપી છે.

નમા અરીહંતાણુ

૩૪ જૈન પ્રવચન વર્ષ રજુ પા. ૨૬ અંક ૩જે
તા. ૮-૬-૧૯૩૦ પંચાગી તા. ૬૬ હીસા, જુક, ચોરી,
મૈથુન એ ચારે પાપ લાવનાર પરિચ્છ છે.

જૈન દયા પા. ૨૧

૩૫ જૈન પ્રવચન હીસા પા. ૨૬૨મુ તા. ૨૪-૧૧-૧૬૨૬
શ્રી મહાવીર દેવે શ્રેણીક મહારાજને કાગસૌરીક કસાઈ
માટે કહ્યું કે એને હીસા કરતા રોકવાની તાકાત નથી.

૩૬ જૈન સાધુ પા. ૮૮ શ્રીમદ રામચંદ્ર મુરીશ્વરજી
મહારાજે ગામ વાપીમાં ફરમાવ્યું કે અસયંતી અપચ્ચ-
ખાણી, અત્રની ને મુઝતો, અમુઝતો પ્રામુક, અપ્રામુક દેવે
તેને એકાંત પાપ શાખમુત્ર જગવતી શતક-૮ ઉદેશો ૬.

૩૭ જૈન દયા પા. ૧૫ પૌદગલીક સંયોગો મેગવ-
વવાની ભાવના કેવળ પાપનુજ કારણ છે.

૫૬ પ્રાયશ્ચિત

જૈન ધી યંગનેન્દ્ર સોસાયટી સાહિત્ય અંક પા.
૧૧૩ લેખક પુણ્ય શ્રીમદ સાગરાનંદ મુરીશ્વરજી મહારાજ
ધર્મ શાસ્ત્ર ત્રિવાયનું ગ્રિહ્યક દેવું. દેવગ્રવનુ કે
દેતા ને સારા જનનુષ તેમાં સાધુને પ્રાયશ્ચિત લાગે છે.

૬૦ પાણી

જૈન સાધુ પા. ૬૫

૧ શ્રી માતૈકમુની (હાલ શ્રી માતૈકમુરીજી)=રાત્રીના

નમા સીવાજી

નમે આયરીયણું

પાણી રાખવાની મનાઈ છે તેને બદલે બધા કેમ રાખીયે છેયે ?

૨ પાણી પાવા પા. ૯૧ જૈન દયા કારણકે ન્યા પરીપકવ લિપ્તજળ ન મળતાં પ્રાણુ ચાહ્યા બય એવી સ્થિતિમાં પણ મુનિ કાચુ પાણી પીતા નથી, તે ખાડો ખોદી પાણી કાઢી ને ખીલને પીવરાવવા ત્યારે જ તૈયાર થાય કે તે કાર્ય કયા પહેલા સાધુત્વને નિલાજલી આપે

૬૧ પારકા

જૈન દયા પા. ૭૧

મુંબઈ સમાચાર તા. ૧૦ ઓગસ્ટ ૧૯૩૬ પા. ૧૪

ભાપણુ કરનાર મુનીરાજ શ્રી કનક વીજયજી

શરીર લક્ષ્મી, કુટુંબ

શરીર, લક્ષ્મી, કુટુંબ તણે પારકા છે તમારી માન્યતા શરીર માફ છે, લક્ષ્મી મારી છે, કુટુંબ માફ છે પરંતુ એ માન્યતા તદ્દન ખોટી છે શરીર પર છે લક્ષ્મી પર છે કુટુંબ પર છે જ્યાં વસ્તુની દીમત નથી ત્યાં સાચો માર્ગ જડતો નથી

૬૨ પારણુ

જૈન પ્રવચન તા. ૧૧-૧-૧૯૩૧ પાનુ. ૩૮૭

તપને ધર્મ કહ્યો પણ ખાણુ એને ધર્મ ન કહ્યો માત્ર ખમણને પાત્તે ખીણુ માત્ર ખમણ કરવું હોય નરમિઆવળવાજું

- નગ્મોલોચે સવ્વસાહુણું

.. તો તેવા આત્માને વરચે પારણામાં વાપરવા ભેટચે તો
ખીજું માથ ખમણુ થાય એમ શાસ્ત્રકાર બલે છે પણ
એ પારણાને તપો ધર્મ ન કહ્યો.

.. ૬૨ અપારણું નીજ્જરાને રોકે છે

જૈન સાધુ પા. ૬૭

૨ ઉપાવાસના પારણા થાય છે ત્યારે અપુર્વ આનંદ
આવે છે પરંતુ એ આનંદ માનનારાઓને એ વાતનો
ખ્યાલ છે કે પારણાએ ચાહુનીજ્જરા રોકી દીધી છે.

૬૩ શ્રી પાશ્વચંદલ

જૈન સાધુ પા. ૧૭

શ્રી પાશ્વચંદ શ્રી સીધચક પાત્ર ૩૫૨ સં. ૧૬૬૩
વૈશાખ સુદ ૧૫ તા. ૨૫ મે સને ૧૬૩૭ વર્ષ પમું
અંક ૧૫ મો લખનાર અગમોદ્ધારક શ્રી ચાગસાનંદ સુરીજી.

પાશ્વચંદ્રે લોકાના સમુદાયને પણ પોતાના પાશામાં
લેવા જણાવ્યું કે શ્રીજીનેશ્વર મહારાજની પ્રતીમાને
માનવાનું કે તેની પુજા કરવાનું જણાવેતું જ નથી
અને શ્રી જીનેશ્વર મહારાજની પ્રતીમાની પુજા કરવામાં
પાપ થાય છે.

લગતગત જીનેશ્વર મહારાજે તો જેમાં કર્મજંથ
અંગે પણ ન હોય એવો એ અંવર નીજ્જરામય ધર્મ
જણાવેલો છે.

નમીકકારો

ઝોગાથા

શ્રી પાંચચંદ્ર સુરી કૃત

ફક્ત નરભવ પામવો જીવને દુલભ આવક કુળ અવતારો
શુભવંત શુરનો સંગ છે. દોહીલો તે પામીને નહીં હારો.
પ્રાણી જીવદયા મત પાલો ॥ ૧ ॥ આંકડી

આશ્રવ પ્રતીપક્ષ સંવર જીઓ તેહની રહસ્ય વીચારો
આરંભ આશ્રવ સંયમ સંવર એમ બાણી જીવ નહીં મારો
પ્રાણી ૨

જીવ સહુએ જીવવું વાંછે, મરવું ન વાંછે કાઈ
આપણે દુઃખ છે તેમ છે બીજાને, હૈયે વીચારી બેઠરે
પ્રાણી ૩

અંગ ઉપાંગ શસ્ત્રધારા અણીથી, નખ ચખ છેદે ભેદે કાઈ
જેહવી વેદના મનુષ્યને હોવે, તેહવી એકન્દીયને હોઈરે
પ્રાણી ૪

પરડા પુરવને બજાવંત તરૂણો, મારે મુડી પ્રહારો.
જે દુઃખ વેદે તેહવો એકન્દીયને, લીધા હાથ મજારો
પ્રાણી ૫

સમગ્રીત વીના હાથી જર સસગાની, દયા ચોખે સ્ત્રીત પાટી
મતી સંસાર પ્રીયો તે ધમે, ચેપકુવર યયો દુઃખ દાગીરે
પ્રાણી ૬

સવ્વપાત્ર

અલયદાન દાનાં માહે મોટો, વળી દાન સુપાત્રે દાખ્યે
આગમ સાંભળને જૈન મત જુઓ, મુજ દયા ધર્મ ભાખ્યોરે
પ્રાણી ૭

લોહ શીલા જો તરે મહોદધી, કદાચ પશ્ચીમ જિગે ભાણુ
સહજે અન્ની પણ શીતળ થાયે, તોહી હીંસામે ધર્મ મત
જાણુરે પ્રાણી. ૮

સુરજ આથમીયા દીવસ વીમાસૈ, સાપ મુખ અમૃત જોવે
ઝેર ખાધા વળી જીવણું વંછે, તેમ હીંસામાં ધર્મ ન હોવેરે
પ્રાણી. ૯

અન્ની સીચીને કમળ વધારે, કપડા ધોવાને કાદવ આણે
તેમ કુચર પ્રસંગે મુર્ખ માનવ, જીવ હણે ધર્મ જાણુરે
પ્રાણી. ૧૦

આગમ વેદ પુરાણ કુરાનમે, કહ્યો દયા ધર્મ સારો
વળી જીનજીના વચન સાચા જાણો તે, જ કાય જીવોને
નહી મારોરે પ્રાણી. ૧૧

અર્થે અનર્થે ધર્મ જાણીને, જીવ હણે મંદ જુહી
પણ ધર્મ માટે છકાય હણે તેની, કદાચ વળી છે
જાણીરે, પ્રાણી ૧૨

જોયને નાકે દોરડું પોરયે, તે કેમ અંદર પોરે
હીંસા નહી ધર્મ પડયે, તે સાચો માત્ર ન બેસેરે,
પ્રાણી ૧૩

પ્રવાસરે.

પૈયા વીના પુત્ર વિપન્નયે, મા વીના જોડો લાયો
તેમ હીંચામાં ધર્મપ્રરૂપે, તે મને અચરજ આગેરે,
પ્રાણી. ૧૪

પ્રથમંદ્ર સુરી બહો એવી પરે આત્મા સહીત કરૂણાપાત્રે
તે નર દુર્ગતીના દુઃખ ટાળે, જ્ઞાન કળા અજવાલેરે,
પ્રાણી. ૧૫

શ્રી પાંચમંદ્ર સુરી કૃત

સૈય મંદીરમાં આડજ બિચો, અનંત જીવાંને વારો
લોહાની કુહાડી લેઈ આપણુ છેદે, કાંઈ કરે દુર્ગતી વારોરે
મુનીવર હીંચા ધર્મ કાંઈ લાખો ॥ ૧ ॥

માનુ કહે તો તે નહી માને, જુદુ કહે તે કીજે
અમૃત્ય લાવીને હીનાચારી, તે ચર આધા મુકી દેજેરે
મુ. ૨.

ચારીત્ર પાળી મુગતે પહોલ્યા, તે માર્ગ નહી થાપો
મુદમતી, હોય જીવ વીરધો, નહિ કરે એવો પાપોરે,
મુ. ૩.

ધર્મ જિયાપી ને હીંચા થાપો, છ કાયાના પ્રાણુ હુંડાપો
ધર્મ તલો છાટો નહી માંદી, નહામે જન્મ ગુમાવોરે
મુની ૪.

વનમાં રીઝારી રીઝાર કરે તે, લોકોમાં થાય પુકારો
જગજંત આગળ હીંચા માંડી, લાખો જોડો જીવના સંહારો,
મુની ૫

મંગલાશ્રુત્ય

શીકારીને ચામ ચાહી જે ને માંસ ખાઈ જે, પેટને કાચુ મારે
જે જીવ મારીને મનમાં પછતાવે, એનો જવાબ પુછ્યા
ન આવેરે મુની ૬

તમે ચામડાને ન અડકો માંસ ન ખાવો, કાંઈ તમે
જીવ હણાવો, તમે ભગવંત માથે દુપણુ દો છો, ન્યાયે
તમે દુર્ગતી જાવોરે મુની ૭

ખાન લાડુ શેવ મીઠાઈ, ભર ભર થાળા લાવો, પ્રભુ
ત્યાગી તમે ભોગ લગાવો, કાંઈ તમે દુર્ગતી જાવોરે
મુની ૮

કોઈ શ્રાવક રાત્રે ન ખાવે, તમે દેવને મું ચઢાવો
માર્ગ છોડી કુમાર્ગે ચાલ્યા, એ કરણીથી દુઃખ પામોરે
મુની ૯

ભગવંત વચનની પ્રતીતી નહી, તેથી હોંસા કરાવો
દેવલોકથી તો દૂર જાણ્યો, જરૂર નીગોઢમાં જાવોરે
મુની ૧૦

દેવને કારણે છ કાય હણાવો, ગુરૂને કારણે મરાવો
ધર્મને કારણે હન્ટ હન્ટ ખાવો, તમે કોના નામે
છેલ્યોરે મુની ૧૧

પ્રીત મુની તમારથી પડેલી હતી, તેથી તમને ચીતરણું
ને મારે મન નિર્મળ પ્રીતિ, અન્યાય ગુણ ગણુરે
મુની ૧૨

પઠંમ

સન્માર્ગથી વંચીત બનાવી દુઃખના જ માર્ગે
દુષ્ટમાં દુષ્ટ પ્રયાસ છે.

૩ પાતુ ૨૬૩ પૌદ્ગલીક સંયોગોની પ્રા
પણુ ધર્મ કરે, એવો ઉપદેશ આપી શકાય છે,
નારા કેટલા બધા અજ્ઞાન છે અને વસ્તુતઃ
નહિ પણ અપકારી છે તે આપો આપ સમ

૬૬ નવ પ્રકારે પુણ્ય

જૈન સાધુ

પાત્રાસ બોલ પુણ્યપાઠ મુની મહારાજ શ્રી
નીલ મહારાજ.

છપાવી પ્રતીક્ષ કરનાર ચેક નવલચંદ
ઝવેરી

૧ સાધુ મુનીશજ વગેરેને લોજન આપવાથી
બધાય તે અન્ન પુણ્ય.

૨ તેમને પાણી આપવાથી પાણ્યપુણ્ય.

૩ તેમને રહેવાને સ્થાન આપવાથી લેણપુણ્ય.

૪ તેમને મુવાને પાટ વગેરે આપવાથી લેણપુણ્ય.

૫ તેમને વસ્ત્ર આપવાથી વસ્ત્ર પુણ્ય.

૬ તેમનું મનમાં જતુ ચીનવવાથી મન પુણ્ય.

૭ તેમની વચન વડે સ્તુતી કરવાથી વચન પુણ્ય.

૮ તેમની કાચાથી મેચ જાળી કરવાથી કાચ પુણ્ય.

૯ તેમને હાથ બેટી નમસ્કાર કરવાથી નમસ્કાર પુણ્ય.

જૈન સાધુ પા. ૬૫
શ્રી સીધુર પ્રકરણ શ્રી સોમ પ્રભાચાર્ય કૃત. પાંતુ
૧૬ શ્લોક ૨૬

કદાચ પથ્થર જળમાં તરે, સુર્ય કદાચ પશ્ચીમમાં
કદાચ અગ્નિ શીતળ થાય, પૃથ્વી કદાચ ઉપર થાય
પથુ લવેના નાશરૂપ હૃંસા દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળાદીકને
કાંઈ પણ પુણ્ય કૃત્ય કરતી નથી.

૬૭ ફેર નથી.

લેખક પુત્ર્ય આગમોદ્ધારક શ્રીમદ સાગરાનંદ સુરીશ્વરજી
મહારાજ ધી યંગમેન્સ જૈન સોસાયટી સાહિત્ય અંક પા. ૫૬

શાસ્ત્રકારો, આશ્રવ, સંવર નીર્જરા, બંધ અને
બીજા જેવા વીષયમાં કાળચક્રના ફેરને લીધે ફેર પડવાની
નથી પાડે છે.

૬૮ બીકાનેર રાજ્યપત્ર પહેલો દેશનીકાલ જુન ૩૬
નં. ૪૪ શનીવાર તા. ૩૭ નવેમ્બર ૧૯૨૩

૬૯ બાળ, પંડીત બાળ, અને બાળ મરણ

જૈન દયા પા. ૩૬

જૈન પ્રવચન વર્ષ ૧૩૦ અંક ૩૩મો ચંદ્ર ૧૯૮૬

મહા મુદ ૪ રવીવાર તા. ૨-૨-૩૬ પાનુ ૧

પાપથી વીરમ પમ્મા દોષ તેના મંગળી મુર્ચ્યા
મુની ખસ્યા તે પંડીત મરણ દેશ વીરવી મારક અંગે

એસોપસ

અસ્યા માટે એમનું મરણ તે અંશે પંડીત મરણ તથા બાકીના અંશે બાળ મરણ અને બીજા બધા સંસારના સંઘમાં બેઠા છે માટે એમનું બાળ મરણ

લીક્ષા ૭૦

જૈન સાધુ પા. ૬૪

શ્રી જૈન પ્રવચન વર્ષ ૮ અંક ૪૨ પાત્ર ૫૪૬ તા. ૬-૫-૩૭.

સુધ્ધ જ્ઞાનપાનવાળા ઉત્તમકુળના ઇતરોના ઘરથી પણ સાધુઓ લીક્ષા લઈ શકે છે.

ભાવાચાર્ય ૭૧

જૈન દયા પા. ૪૨

જૈન પ્રવચન ૨૬-૩-૩૬ વર્ષ ૧૦ અંક ૨૫ ૩૧૩ પાત્ર

નામાચાર્ય અને દ્રવ્યાચાર્યની શ્રી જીનેશ્વર દેવના શાશનમાં પુલી કોડી જેટલી પણ કીમત નથી શ્રી વીતરાગ પરમાત્માના શાશનમાં એવા પણ આચાર્ય થયા છે, થાય છે અને થશે કે જેઓનું નામ માત્ર દેવાથી પણ આત્મા પાવશિતનો ભાગીદાર થાય છે એવા નામાચાર્યોને દ્રવ્યાચાર્યોની બચવાની ખાતર મોક્ષના કાની એવા પ્રત્યેક આત્માએ ભાવાચાર્યોના સ્વરૂપને સમજી લેવાની અવીશ્ય આવશ્યકતા છે. ૭૧ અ પાત્ર ૩૦૧ જેઓને લોક રંજન કરવા ખાતર બીજા ઉપદેશો દેવાનું મન થાય છે તેઓ કંઈક કંઈક ને ને કંઈક તે

નમોસ્કારો

છતાંય નામાચાર્યની કે દ્રવ્યાચાર્યની કોટીમાં પોતાનું
નામ નોંધાવે છે.

ભુલને પાત્ર ૭૧ ખ

પંચાગી ૬૫ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૨ અંક ૮ પા. ૮૦

તા. ૧૩-૭-૧૯૩૦ છઠમસ્ત માત્ર ભુલને પાત્ર છે.

જૈન દયા પા. ૬

૭૨ મંગળ

૮ અહીંસા સંયમ તપ રૂપ ધર્મ એ ઉત્કૃષ્ટ
મંગળ છે

જૈન સાધુ પા. ૩૭

૭૩ મૃત્યુધી બંધાવી શકતું નથી ૭૩અ જૈન પ્રવચન
સંવત ૧૯૬૪ આશો શક ૧૫ સ્વી તા. ૬-૧૦-૧૯૩૮
વર્ષ ૧૦મું અંક ૧૦મો પાન-૧૧૬ પ્રવચનકાર આચાર્ય
દેવ શ્રીમદ વીજય રામચંદ્ર સુરીચરણ મહારાજ.

જગતની કોઈ પણ વસ્તુ, મોટામાં મોટા હુદ્દીમ
કે સેંકડો વીરાની યોના, એમાનું કોઈજ મૃત્યુધી બંધાવી
શકતું નથી

જૈન સાધુ પા. ૬૭

૭૪ માખાપનો બદલો

૧ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૬મું અંક ૪૪ મો સંવત
૧૯૬૪ આશાઃ વદ ૬ સ્વેત્ર તા. ૩-૭-૧૯૩૮ પ્રવચનકાર
શ્રીમદ વીજયરામચંદ્ર સુરીચરણ મહારાજ પાન ૫૨૬.

સંવપાવ

શાસ્ત્રો પુત્ર પર તો એ ફરજ મુકી છે કે પોતે સન્માર્ગે જઈ માળાપને પણ એ માર્ગમાં વાળે તોજ માળાપના ઉપકારનો બદલો વળે.

જૈન સાધુ પા. ૬૮

૨ શ્રી સીધચક તા. ૨૬-૧૦-૩૨ પાતુ ૪૩ પ્રથમ વર્ષ અઠ ખીજે આશો વદ ૦) સં. ૧૯૮૮ પ્રશ્ન ૭૮

માળાપના ઉપકારના બદલો વળી શકે કે નહીં.

સમાધાન=પોતાના ઢેહુની ત્યથાના ઉપાનહ જોડા શીવડાવીને સમર્પણ કરે છતાં પણ માળાપનો ઉપકાર વળી શકતો નથી પણ જીનેશ્વર ભગવાન કથીત જે ધર્મને અંશે પમાડવાથી પ્રત્યુપકાર થાહેજે વળી શકે છે.

જૈનસાધુ પા. ૨૯

માળાપનો બદલો લીધાનુ સુંદર સ્વરૂપ રચનાર શ્રીમદ્ આગમનંદ મુરીશ્વરજી મહારાજ. પા. ૧૪૬-૧૪૭

૩ જરૂરથી ધર્મમાં રહેલા જીવો જો કે માતાપીતાની સેવા માટે બંધાયેલા છે તો પણ તેમની સેવા એ લોકોના તર ધર્મ તો નથી તેથી જ વિચાર્યું આવી આગમોમાં માત્ર માતાપીતાની સેવા કરનારને પરલોકના આરાધક પાળાને નીચમ દેખાડવા નથી આથી માત્ર આ લોકમાં જેઓ ઉપકાર કરેલા છે જેઓની સેવા કેવળ દીકરીક જ નહીં આવી છે.

જાણકારો

૭૫ મીથ્યાત્વ

ચોપડી જૈન સાધુ પા. ૩

૧ મીથ્યાત્વ દશ પ્રકારના છે તે જેવા હોય તેવા સરહે તો સમકીત

મનુષ્ય જન્મ સીવાય અને મીથ્યાત્વીને મોક્ષ મળે નહી

૧ જીવ ને અજીવ સરહે તો મીથ્યાત્વ

૨ અજીવને જીવ " "

૩ ધર્મ અધર્મ " "

૪ અધર્મને ધર્મ " "

૫ સાધુ ને અસાધુ " "

૬ અસાધુ ને સાધુ " "

૭ મોક્ષ માર્ગ ને કુમાર્ગ " "

૮ કુમાર્ગ ને મોક્ષ માર્ગ " "

૯ મોક્ષ ગયા તેને નથી ગયા સરહેતો મીથ્યાત્વ

૧૦ અમોક્ષ ગયા તેને મોક્ષ ગયા "

જૈન દયા પા. ૧૮

૨. જૈન મુત્રમાંના એક પદમાંનો એક અક્ષર પણ ન રૂચતો હોય તો (કિવળ જ્ઞાનીને જોપણું જોઈયે) બાકીનું સપણું રૂચતું હોવા છતાંય તે મીથ્યાત્વ ૨ અ જૈન પ્રવચન તા. ૨૧-૩-૩૬ પાનુ ૩૦૮

સર્વ મતીની "આટલી મહત્તાને" નહી સમજનારા એ ધર્મ દેશક અને તેને લેકે લહેરીમાં પડે ધર્મ

મંગલાષ્ટક

દેશના ના નામે અધર્મ દેશક બની અમલી આવી
અનેક પાપોની અનુમોદના આદી પાપોથી લેપાયા વીન
રહી શકતો નથી લોકને ગમે તેવું જોલવામાં ધર્મ છે
એવું માનનારો શ્રી વીતરાગ શાશનનો ધર્મ દેશક નથી
પણ કદર ઉન્માર્ગ દેશક છે.

૩ ગૃહસ્થપણમાં પણ કેવલ જ્ઞાન થઈ શકે તે
વાત આગળ કરી સર્વવ્રતી ધર્મની કીમત વટાડવાને
જેઓ પ્રયત્ન કરે છે તેઓ શ્રી જૈન પ્રણીત માર્ગના
ઉપદેશકો નથી પણ ઉચ્છેદકો છે.

જૈન કથા પા. ૧૬

૪ જૈન પ્રવચન કાર શ્રીમદ વિજય રામચંદ્ર મુરી-
શ્વરજી મહારાજ તા. ૨૬-૬-૧૯૨૬ પા. ૧૬૩

સો પાપમાં નવાણુ પાપ ને પાપ માને એક
પાપ ને પુણ્ય માને ત્યાં મુખી સમકલ્પ હોતુ નથી.

૫ જૈન પ્રવચન તા. ૬-૧૦-૧૯૨૬ પાનુ ૧૭૩
જો એ ગૃહસ્થ આશ્રવની કરાવી ને સંવરની કરાવી
માને, ધર્મ માને, કરણ જોઈએ એમ માને તો દેશ
વ્રતી વાપ ને સમ્યક્ત્વ પણ આવુ વાપ.

૬ જૈન પ્રવચન તા. ૧૫-૧૨-૧૯૨૬ પાનુ ૨૬૩
સાતમાં જોડાની જુદીને જોડામાં સાતની જુદી એ
મીમાંસા જોડો મઠ, દોષ છે.

સંવેશી

ચોપડી જૈન દયા પા. ૧૯

૭ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ વિભવ્ય રામચંદ્ર મુરીશ્વરજી
મહારાજ તા. ૧૭-૭-૧૯૩૨ પા. ૬૯

કલીકાળ સર્વજ્ઞ ભગવાન શ્રી હેમચંદ્ર મુરીજી કહે
છે કે મુત્રના એક પલ્લુ અક્ષરને જે ન સહ્યે તે સમદષ્ટિ
મટી મિથ્યાદ્રષ્ટિ બને છે.

જૈન સાધુ પા. ૬

૮ ૧૦ ધર્મના વીપયમાં અસર્વજ્ઞાના વચનને
અનુસરવું એ ઘોર મિથ્યાત્વ છે.

૭૬ મેલો

જૈન દયા પા. ૪૯

જૈને પ્રવચન તા. ૨૪-૪-૧૯૩૮ પાનુ ૪૩૦

સાધુ કપડાથી મેલો હોય, બાહ્ય કેખાવમાં મેલો
હોય પણ એની આંખો, એના કાન, એનું નાક, એની
અલ એ વીગેરેમાં મેલાપણું ન ભેદાય.

૭૬ એ મોહ

સીપચક તા. ૨૯-૧૦-૧૯૩૨ પાનુ-૪૭ સમાધા-
નકાર શ્રીમદ સાગરનાંદ મુરીશ્વર મહારાજ વર્ષ-૧૯ અંક
૮મો તા. ૨૫ ૧-૩૩ ચ. ૧૯૮૬ પોચ વડ ૧ બુધવાર
પાનુ ૧૮૩-૧૮૪.

૧ જૈન સાધુ ચોપડી પાનુ-૩૨ દેવી આવે છે. ભેદ
નથીથી કાલાપણા રૂન વીગેરેથી કરવે છે. એન રસીત

પદમ

દેહ રહે છે જીવપદ્ધતિનું મૃત્યુ થાય છે જીવ રક્ષીત સહી
સલામત ઈષ્ટ સ્થળે પહોંચે છે.

૨ જૈન સાધુ ચોપડી પા. ૩૪-૩૫

શ્રી મહાવીર દેવનો અભીચકુ દીક્ષાનું સુંદર સ્વરૂપ
ચોપડી પાનુ-૧૪૧-૧૪૨ તૈયાર કરનાર શ્રીમદ સાગરાનંદ
સુરીશ્વરજી મહારાજ માતપીતા જીવે ત્યાં સુધી દીક્ષા
લેવી નહિ એવો અભીચકુ કેમ કર્યો ચંકા સમાધાન
પ્રથમ તો તે અભીચકુ ધર્મ રૂપ નથી પણ મોહના
હિંદય રૂપ છે તે વાત અષ્ટકજીની ટીકામાં સ્પષ્ટપણે
જણાવવામાં આવેલી છે.

૩ પાનુ-૧૪૯ પરંતુ તે મોહથી આત્માનુ કન્યાજી
થયુ નથી.

જૈન સાધુ પા. ૩૫મુ

૪ જન પ્રવચન વર્ષ-૧૦મુ અંક-૧૨ તા. ૧૩-૧૦-
૧૯૩૮ યા. ૧૯૬૪ આશો વદ ૦) સ્વીચાર પાનુ ૧૫૭
મોહધેત્રા બનેલાઓ પોતે માનેલા પ્રીયની પ્રજાવત્તા
કરવા માટે પોતાની જાતને અનેક પાપોની જાળીદાર
બનાવતા કે જનતાને ધોરપાપની આર્જનાં ધકેલતાં
જરા પણ આંચકો ન પાવ એ સંદેશ છે.

૭૭ મેઃશુનો ઉપાય

જૈન દયા પા. ૪૦

જૈન પ્રવચન તા. ૧૬-૩-૩૬ પનુ. ૨૬૩

૧ અખીર વેદો એટલે તરત જન્મ થો નહીં.

મોક્ષ

પરમાત્માએ પ્રરૂપેલા ધર્મ એજ એક મોક્ષનો ઉપાય છે.

જૈન પ્રવચન તા. ૨૬-૩-૩૯ પાનુ. ૧
૨. જીવ અને કર્મનો યોગ એજ સંસાર છે અને
જીવ અને કર્મનો સર્વથા વીયોગ એજ મોક્ષ છે.

દાદશાંગીએ એ જડના યોગને નીવારવા માટે
ખતાયેલા ઉપાયોનો જીવનમાં અમલ થવો એજ જૈન
શાશનનું સમ્યક ચરિત્ર છે એ દર્શન એ જ્ઞાન અને
એ ચારીત્ર રૂપ સત્તાત્રયીનો જ્યારે સમુચીત યોગ થાય
છે ત્યારે આત્મા પોતાની મુક્તી સાધવા સમર્થ બની
શકે છે.

૩. પાનું ૩૦૦ તપના ફળ તરીકે એક મોક્ષ ગણાય
છે આશંસાપુર્વકનો તપનાયોગે ઋષિ સીધી કે દેવગતી
આદીથી મલકાવું એ અજ્ઞાનનું ફળ છે મહાદુઃખ આપનાર
છે પોતાનું પાશકાનું અહીત કરનારા છે.

મોક્ષ

જૈન દયા પા. ૪૮

૪ જૈન પ્રવચન તા. ૨૨-૬-૧૯૨૬ સ્વીવાર
પાનુ ૧૫૦, ૧૫૧

એવો ઉદ્દેશ આચાર્ય દેવે આપ્યો

આચાર્ય ધીમહ વિજય દાનમુરીશ્વરજી

“મુક્તી” નામના નગરના ધી જીનેશ્વર દેવે કહેલા
જે માર્ગ છે તેમનો એક માર્ગ ચરત મહાપ્રત નામનો

હવર્થ

છે અને બીજો એક માર્ગ અણુમત રૂપ વિષમ છે સંસારથી જલદી છુટી મોકો જવું હોય તો મહામતનો માર્ગ પકડો, સંસારમાં વધુ વખત રહેવું હોય ધીમે ધીમે મોડથી મુક્તી જવું હોય તે બીજો માર્ગ છે.

૫ જૈન પ્રવચન તા. ૨૫-૬-૧૦૩૨ સ્વીવાર પાનુ ૧૯૧ શ્રાવકપણામાં મોક્ષ છે એમ સાસ્ત્રે કહ્યુંજ નથી જે આત્માને એ વેષમાં મોક્ષ કહ્યો છે તે આત્માભાવથી સર્વ વિરતીને પામીને મોક્ષે જાય છે.

મત ૭૮

જૈન દયા પા. ૩૨

૧ જૈન પ્રવચન તા. ૨૬-૩-૩૬ વર્ષ ૧૦મું અંક ૫૫મો પાનુ ૩૦૮

નવં વિરતી નામનું ચારીત્ર યતીઓને હોય છે.

દશ વિરતી નામનું ચારીત્ર મુનસ્થોને હોય છે.

શ્રી સિનસાનના સાચાનનો ધર્મ દેશક ત્યારે જનમંથ જુએ છે ત્યારે સદાય સર્વ માટે તેના અંત-
ના રીતી નંદા બાવ દયા તેને દેશ વિરતી આદી
વચન... પ્રેરે છે. ૨ પાનુ. ૩૦૬ મુનસ્થ મમિ
... તેને સખી પુરુષોએ નાથ-
... ઉપમા આદી છે ક્ષરણ કે ક્ષણ
... વીરતીક બની જાય છે.

૩ પાનુ ને ૧૬૩૬ પાનુ ૩૩૩ મનુષ્ય ૧૦

પંચક

૧ સંમકલ તેનું જ નામ છે કે વીરતાવાળાને જ
મેં માનવા અને વીરતિને જ ધર્મ માનવો આ જૈન
સંમકલ પ્રાપ્ત થયું હોય તે, અવીરતી ને કર્મબંધનનું
મોક્ષ માને.

જૈન દયા પા. ૪૯

૭૯ વંદન

સીધચક તા. ૨૯-૪-૩૪ પાનુ ૩૩૯

૧ શ્રેણીક મહારાજને ભવિષ્યની ચોવીશીના પહેલા
પદનામ નામના તીર્થંકરપણે થવાના સકળસઘે જાણ્યા
છતાં કોઈપણ સુરા પુરૂષે શ્રેણીક મહારાજને દ્રવ્ય તીર્થ-
ંકરપણે વંદન કર્યું હોય તેમ શાસ્ત્રોમાં જણાવ્યું નથી
૧૫મી ભગવાન નેમનાથજી મહારાજે કૃષ્ણ મહારાજને
આવતી ચોવીશીમાં તીર્થંકર થવાના છે એમ જણાવ્યા
છતાં પર્વદામાંથી કોઈ પણ વીવેકી કે અમદ્વિષ્ણે તેઓને
વંદન કર્યું નથી.

જૈન સાધુ પાનુ ૫

૧૩ ધી છનાસા પ્રતીપાલક નીચંચ સાધુઓને
કરેલું વંદન નીચગોત્ર કર્મ ખપાવનારું છે.

વંદીતુ ૭૯ અ

પ્રતિકમલ સુત્ર પા. ૬૦ સ્વનાર ખંભાત નીવાસી
માસ્તર ઉમેશ્વર સ્વચંદ.

૭ કાપ સંમારબે પચયે પચાવણે જે દોસા અગ

પંચીદીય

કાય પરકા ઉભયકા ચેવંવંનિદે-પ્રથ્વી કાયાદીક છકાય
જીવોનો આરંભમાં પોતે સંધતા ખીજ પાસે રંધાવતા
વળી સંધતાને અનુમોદતાં જે દોષ પોતાને અર્થે અથવા
પરને અર્થે તે જોડેને અર્થે કરવામાં જે દોષ લાગ્યો હોય
તે નીચ્ચે હું નીકુ છું.

સીહીએ મુઝ દુહીએ મુઝ જામે અસંજએમુ
અનુકંપા રાગેણ વ દોષણુવ ત નિદે, તંચગરીહામી.

સમકક્ષાન દર્શન અને ચારીત્ર જેમનુ રૂડી રીતે છે
એવામુવીટીત ઉપર તથા રોગે કરી દુખીયા ઉપર જે
પોતાની ઈચ્છાએ વીચરનારા નહી પણ ગુરૂની આજ્ઞાને
વિશે વીચરનારા નુ સાધુ ઉપર ગુણવંતની પ્રુદ્ધિએ નહી
પણ આ મારો મગો છે એવા સમગ્રી તથા આ ખીચારને
આપણે નહી આપીએ તો કોણ આપશે એવી નીપા રૂપે
દેવ બાવધી મેં જે અચનાદીક દાન દયા કરી દયા બહાની કીધી
હોય તેને હું નિંકુ છું ત્યા ગુરૂની સામે વધારે નીકુ છું.

ખીજો અર્થ

વજ્ર પાંચાદીકે કરી મુખીયા એવા તથા રોગે કરી
દુખીયા એવા અનંયની એટલે વેચપારી પાવચ્યા એવાનોને
આ તો મારા મગા છે. અથવા મારા માનન્ય છે અને
મને કરી અથવા મેં જ અનન્ય દેવીક નીકેજ છે કંત્યાદી
દેવ ઉપરથી તો પણ પર અનન્ય માટે દાન આપું જેવાદી
બહે કરી જે મેં દયા દીધી હોય તેને હું નીકુ છું.

૧૬મું ફરાર્થ

જૈન દયા પાત્ર ૩૩

૮૦ વારશો

સીધચક્ર એ ૧૬૩૬ પાત્ર. ૩૬૮
 ધર્મનો વારશો ન આપનાર પિતા પિતાપણુને ના
 ત્યાગ્યક છે.

૮૧ વીહાર

જૈન પ્રવચન વર્ષ ૮ અંક અંક ૪૨ પાત્ર ૫૪૬
 ૮-૫-૩૭

જૈન સાધુ પાત્ર. ૬૪

ધનાસાર્થવાહુની સાથે આચાર્ય મહારાજ આદીએ
 વીકટ પ્રદેશ વીટાવ્યો છે.

વીદ્યા ૮૨

જૈન દયા પા. ૩૮

૧ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૪ અંક ૬ અંક ૧૬૮૮
 અચાર્ય મુદ ૫ તા. ૭-૭-૧૬૩૨ પાત્ર ૭૦ અમીજ-
 સ્થો ૭૬૭ પેટ માટે વીદ્યા લલુનારાએ જગતમાં ઉપકારી
 ધાય એ માનવું એ એક જાતીની ભયંકરમાં ભયંકર
 મુખાંઈ છે.

૨ ૭૨૮ પેટની વીદ્યા એ સમ્યક જ્ઞાન નથી અને
 એટલે પ્રચાર એટલે અત્તમ ગુણનો નાશ છે.

૮૩ વેપધારી

જૈન દયા પા. ૪૫

જૈન પ્રવચન તા. ૧૧-૧૨-૧૬૩૨ પાનુ ૩૧૦

૧૦૫૩ જે સાધુઓ પોતાની જ પ્રભાવનામાં પડી બાપ છે અને ગૃહસ્થો ઘર બાર સાચવામાં પડી બાપ છે તે સાધુ માત્ર વેપધારી છે અને ગૃહસ્થો કેવળ નામના શ્રાવકો છે.

૮૪ વૈયાવચ્ચ

૧ શ્રી સીધચક તા. ૬-૬-૧૬૩૫ પાનુ. ૩૮૧ સાધુઓ સર્વ સાવધનો ત્યાગ કરેલો હોવાથી તે ગૃહસ્થની વૈયાવચ્ચ કરી શકતો નથી.

અસંમતીની વયાવચ્ચ

૨ સીધચક તા. ૨૩-૬-૧૬૩૮ પા. ૫૩૮ જૈન દયા પા. ૨૨ સાધુને ગૃહસ્થનું વૈયાવચ્ચ ત્રીવીધ ત્રીવીધ વીરનીવાળાઓએ સર્વથા વર્જવાનું છે એ વાત દશવૈકાલીકના “ગિરિવૈદ્યા વડીયા વડય” એ ગુરુને જ્ઞાનુનારાઓથી અશ્વપ્રયુ નથી અને સામાન્ય રીતે અસંમતો છ જીવની કાયના દિશા કરનાર હોવાથી નૃપેતા હોવાના માળા જેવા ગણાય છે.

૮૫ હાકીકાના માળા

૧ જૈન પ્રવચન વર્ષ-૨ અંક-૩૧ પા. ૪૧૧ તા. ૨૫-૧-૧૬૩૧ રદિદ્દ ૫-૫ની પા. ૬૭
વર્ષ ૩૫ ચૈત્રવ દીન જન્મનું ને સંક્રાન્તિ મહત્વપૂર્ણ નિમિત્તારો

૫૬૩

૮૬ હીસા

જૈન દયા પા. ૧૦

૧ જૈન દયા પા. ૨૦ જૈન પ્રવચન તા. ૧૯-૮-૧૯૩૪
 ૧૨૬ વીવેકી આત્માઓ માટે નાનામાં નાના જંતુની
 જી હીસા ચોચ નથી.

૨ જૈન દયા પા. ૨૧ શ્રી મહાવીર = દેવે
 કેશીક મહારાજને કાળ સૌરીક કર્માઈ માટે કહ્યું કે એને
 હીસા કરતા રોકવાની તાકાત નથી.

૮૭ લક્ષ્મી

જૈન દયા પા. ૩૬

જૈન પ્રવચન વર્ષ-૧૦ અંક ૨૫ પાત્ર ૩૦૮ તા.
 ૨૬-૩-૧૯૩૬

૧ શ્રી વીતરાગ દેવના ઉપદેશથી એ સર્વ વિરતી
 રૂપ ચારીત્રના મહીમાને સમજી ચકેલા પદખંડ વિજેતા
 અને ભોક્તા એવા ચક્રવર્તિઓએ પણ પદખંડની અખંડ
 સંખ્ય લક્ષ્મીને એક ક્ષણવારમાં એક તૂણની માફક
 વળને જીવનમાં ચારીત્ર પર્મનો જીકાર કર્યો છે.

જૈન પ્રવચન પા. ૫૨૭ અંક ૪૪ વર્ષ ૩

તા. ૧૦-૪-૧૦૩૨

૨ સજી રેસા આપણ અપાવણ વીરેરેને ઉપદેશ
 આરે તે તે સવાળા સજી-પર્મથી પતીત થઈ, વતોને
 નવરિ

હવાઇમંથળ

ભાંજક બની અને પોતાની જિંદગીમાં જિંદગી નીતીને ત્યાગ કરી ભયંકર નુકશાનનો અધીકારી થાય છે એટલે કે આ લોકમાં નીચ બને છે અને પરલોકમાં નર્કદીનો અધીકારી થાય છે.

૩ ધન

જૈન પ્રવચન તા. ૮-૬-૩૫ પા. ૨૩ ધનથી વૈરાગ્ય, ધન સર્વ અનર્થ અને કલેશનું કારણ એ માટે ધનમાં લુબ્ધ ન થવું.

પંચાંગી ગા. ૬૬ (પૈસા) લક્ષ્મી ૮૭ અ

જૈન પ્રવચન વર્ષ રત્નું પા. ૨૬ અંક ૩૦ તા. ૮-૬-૩૦

હીન્દા, કુક, દારી, મૃગુન એ ચારે પાપ લાવનાર પરીશ્રાક છે.

પ-ગાંધી પા. ૬૬ હીન્દા ૩

જૈન પ્રવચન વર્ષ ૨ પા. ૨૬૬ અંક ૨૧ મે

તા. ૧૨-૧૦-૧૬૩૦

નવ પદમાં આવક આવીશ ત્રીજા નામી આગ્રધરે મુદ્દસ્યને છ પ્રવચન હીન્દાકે દેવાથી વખતેલા લોકાના દેહાન્તી ઉપમા આપી છે.

પંચાંગી પા. ૬૭ હીન્દા ૪

જૈન પ્રવચન વર્ષ ૨ પા. ૨૬ અંક ૨૬

તા. ૨૬-૩-૧૬૩૦

૪૪૧૫૬

એસોપ'ચ

મુની ૪ કાયના રક્ષક છે એજ માટે મુનીએ પાટે બેસવાનું છે છમાંથી એકેને મારવાની સલાહ સાધુથી આપી શકાય એમ નથી.

૮૮ શત્રુ મીત્ર

જૈન પ્રવચન ૨૬-૩-૧૯૩૯ વર્ષ ૧૦ અંક ૨૫

પા. ૩૧૩

જૈન દયા પા. ૪૩

જ્ઞાતા મહાપુરુષો ફરમાવે છે કે આત્મા જ આત્માનો મીત્ર છે અને આત્મા જ આત્માનો શત્રુ છે અજ્ઞાન મને મીથ્યા દ્રષ્ટી આત્મા પોતાના આત્માનો શત્રુ જાને છે ત્યારે જ્ઞાની અને સમ્યક્દ્રષ્ટી મહાત્મા પોતે જ પોતાના આત્માનો મીત્ર જાને છે.

૮૯ સંઘ

જૈન દયા પા. ૪

૧ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૪ અંક ૨૬ પાતું ૩૧૨ ૧૦૬૦, વીતરાગના સંપનો અર્થનો એકજ છે કે મુક્તીનો અર્થ

શ્રીદયક તા. ૩-૪-૧૯૩૫ પાતું ૨૮૭

૨ જ્ઞાન દર્શન અને ચારીત્ર્યના મુખ્યથી યોજતા એવા સાધુઓનો બધો ત્રુમુલ્ય તે સંઘ કહેવાય.

૯૦ સંવર

જૈન સાધુ પા. ૬૬

નરેન્દ્રવજોબવાજી

મંગલાર્ણવ

સંવત્ર નીર્જરાથી છુટા થવામાં બળાપો સીદ્ધ્ય
વર્ષ ૧૮૩ અંક ૨૩મો સં. ૧૯૮૯ ભાદરવા મુદ્ ૧
સોમવાર તા. ૪-૯-૩૩ આગમોદ્ધારક શ્રીમદ આચાર્ય
દેવ સાગરાનંદ સુરીશ્વરજીની અમોઘ દેશના પાત્ર પર

સંવત્ર બંધ થાય અર્થાત સંવત્રથી છુટા થાય તો આનંદ
આવવો ન લેઈએ પણ હુજી તેમાં (સંવત્રમાં) જે આનંદ
આવવો લેઈએ તે આનંદ આત્માને આવતો નથી તેથી
બળાપાની જગ્યાએ આનંદ અને આનંદની જગ્યાએ
બળાપો ગોઠવાઈ ગયો છે સામાયક એ જ ભારે તો
હુંમેશ માટે કરવાનું હતું એમ સામાયક કરવામાં જ મારે
કાયદો હતો.

૬૧ સંજમ જાત્રા

૧ દેવગી રાઈ પ્રતીકમણ મુત્રાળી હપાવનાર શેડ
અવેસ્થાંદ પ્રતાપચંદ
મુખ સંજમ જાત્રા નીવડે છે.

૨ જૈન પ્રવચન વર્ષ-૮ મું અંક ૪૨ પાત્ર ૧૬૬
તા. ૬-૫-૩૩ જૈન સાધુ પા. ૬૩ સાધુઓ મારે સંજમ
જાત્રા ઉત્તરનાયમયાત્રા છે.

૬૨ સંસાર

૩ ૬૦ ૨૨૨૧ મુનુ વર્ષ ૨૭ નવું-૧૭ તા.
૬-૧-૧૯૩૬ મુનુ ૨૨૫-૨૨૬ સંવત્ર ૧૯૬૫ પાત્ર ૧૬
૧. ૨૨૬૦ જાન નીપજી (દર્શી-૬) અંક ૧૬ જૈન સાધુ
૫૬૫ ૬૫૫ મંગલ

સંબંધપાત્ર

પા. ૬ ફરમાવનાર આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજય સમચંદ સુરી-
વરજી મહારાજ ૩ આ સંસાર એ દુઃખનો દાવા નળ છે

૨ જૈન દયા પા. ૩૬ જૈન પ્રવચન તા. ૩૦-૫-૧૬૩૭
પાત્રું ૫૭૦ અનંત જ્ઞાનીઓ સંસાર ને એળીયાના દુકડા
જેવો જણાવે છે સંસાર એટલે દુઃખનો પાર નહીં અને
વાસ્તવીક મુખતું નામ નહીં.

૩. જૈન પ્રવચન તા. ૨૭-૩-૧૬૩૮ પાત્રું ૩૬૫
જૈન દયા ૩૭ સઘળી જાતીના વીષમતાઓતું સંશ્ચર્યાન
એતું નામ જ સંસાર છે.

૪ જૈન પ્રવચન તા. ૧૬-૩-૧૬૩૬ વીવેકીને સંસાર
તું મુખ ઈષ્ટ ભાસે જ નહીં,

૫ તે એકાન્તીક જે મુખમાં દુખનો એક અંશ
પણ ન હોય અને આત્મનતિક (જે મુખ કોઈ પણ કાળે
વીનાશને પામનારૂં ન હોય) મુખ સંસારમાં છે જ નહીં
તેવું મુખ તો માત્ર શ્રેષ્ઠમાં જ છે.

૬ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૫ અંક ૪ તા. ૧૧-૬-૧૬૩૩

જૈન દયા પા. ૩૭

મુરપણાના મુખો અને મનુષ્યપણાના મુખો એ
આમાને દુઃખ ભાસે છે.

પંચસમીઓ ત્રીપુતો

પણાસણે।

જૈન કથા પા. ૩૭

(જૈન પ્રવચન તા. ૧૧-૬-૧૯૩૩ પાનું ૪૬

૭ સંસાર એ અસાર છે આત્મા સાથે પરનો યોગ
એ સંસાર)

૮ જગતના બ્રાહ્મપદાર્થમાં મુખ્ય આપવાની તાકાત
નથી.

૯ જૈન પ્રવચન તા. ૨૫-૬-૧૯૩૩ પાનું ૭૧

આત્મા અને જડનો સંયોગ એજ સંસાર અને
જડથી આત્માનો વીયોગ તેનું નામ મુક્તી છે ત્યાં જડ
અને જીવનના યથાર્થિન સ્વરૂપનો વીયેક તેનું નામ
સમ્યગ્દર્શન

૬૩ સાધુ

૧ જૈન સાધુ પા. ૬ જૈન પ્રવચનકાર શ્રીમદ્ વિજયરામ
ચંદ્ર મુરીયરજી મહારાજ વર્ષ ૧૦મું અંક ૧૨-૧૩ પા. ૧૫૭
તા. ૨૩ ૧૦-૧૯૩૬ અં. ૧૬૬૮ આગ્રા વહ ૭) સ્ત્રીયાર
હિંસા, અજ્ઞાન, ચોરી, મૈત્રુન અપ્રસન્નતા અને પરીત્રા
એ અને પાપ છે એ અનેના અનભાગી નર્મથા
ત્યાગ કરે અન્યને એ પાપોનો ત્યાગ કરવાનો
કુપદેશ આપે અને જેના ને પાપોનો ત્યાગ કરે
તેનાને જ આત્મા માને તેનું નામ સાધુ સાધુ
સંસાર છે

જૈન દયા પા. ૨

સાધુ

૨ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૧૬ અંક ૩૩મો સં. ૧૯૮૬
મહા સુદ ૪ રવી તા. ૨-૨-૩૦ પાતુ ૩૮૧ આત્મહીતની
સાધના કરે તે સાધુ દુનીયાના સઘળા સંયોગ તથા કેવળ
મોક્ષની સાધનામાં રહે, એનેજ નમસ્કાર કર્યા છે સામાન્યને
ત્યાં સ્થાન નથી.

જૈન દયા પા. ૨

૩ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૪થુ અંક ૫મો પાતુ ૫૮
તા. ૧૦-૭-૩૨ ગુરૂ તેજ છે કે ને એ આધિ, વ્યાધિ,
ઉપાધી રૂપ સંસારનો ત્યાગ કરી બીજાને તેનો ત્યાગ
કરવા સમજાવે છે.

જૈન દયા પા. ૩

૪ જૈન પ્રવચન તા. ૧૫-૪-૧૯૩૪ પાતુ ૧૧૧
અમીત્રરણા લોગમાં રહેલા અને લોગને સારો માનનારો
ધર્મી નથી તેમ લોગને સારો કહેનારો ધર્મગુરૂ નથી.

૫ જૈન પ્રવચન તા. ૨૩-૧૨-૩૪ પાતુ ૩૪૯
સાધુથી ફંડ એપત્તવાયજ નહીં

જૈન પ્રવચન ૨૬-૩-૩૬ પાતુ ૩૦૩ ૩૦૪.

પંચમહાવચનુષ્ઠો

પંચીદીય

જૈન પ્રવચન પા. ૩:

સાધુ

૬ સાધુ ભગવન્તો સદાય મનોગુપ્તી વચન ગુપ્તી અને કાય ગુપ્તીથી ગુપ્ત રહે છે પ્રાણી માત્રના હિતૈષી ધર્મી સમીતી આદી પાંચે સમીતીઓના પાલનમાં ખુબજ ઊપકૃત હોય છે પ્રાણાતીપાત વીરમજાદી છએ મતો પાલન પોતાના જીવની માફક કરવામાં સદા સમજ રહે છે.

જૈન દયા પા. ૩

૭ પ્રાણાતીપાતાદિ વીરમજાદી પરીણામ રૂપ વીગુહ ચારીત્ર ધરનારા સમીતી ગુપ્તી આદિ પાલન કરનારા સાધુ ભગવન્તો પંચમપદે પુન્ય છે.

જૈન દયા પા. ૨

સાધુ

૮ જૈન પ્રવચન પા. ૨૩ ૬ ૧૨૩૨ વર્ષ ૧૦ અંકે ૨૮મે.

હિંસા, અનન્ય, નેહરી, મૈત્રુલ અપ્રસવ્ય અને પરીત્રાજ્ઞ આ પાંચે પાત્ર છે આ પાંચેના જીવનમાંથી સર્વથા ન્યાન કરે, અન્યને એ પાંચેના ન્યાન કરવાનેજ ઉદ્દેશ આપે અને જેઓ પાંચેના ન્યાન કરે તેઓનેજ સાધુ અને મેઘજીવ ગણુ ગુણીયુદ્ધ દી શકે છે.

૧૪૧૧૫૬

જૈન ધર્મ

સાધુ

૬ સ્તાંધળાને દીનમાં મુજે દીનાંધને રાત્રે મુજે પણ
જન્મોંધને જરા પણ મુજે નહી. પંચાગી પા. ૧૭ વીર
શાશન તા. ૨૬ જુલાઈ ૧૯૪૦ પા. ૬૦૭

પ્રશ્ન=કેવળ પરોપકારના કાર્યો માટે જ સાધુ ધનનો
સંચય કરે તો ગુણુકારી ખરો કે નહીં ?

જીતર=સર્વ સાવધ અને આરંભાદિના પચ્ચખાણુ કરી
પારકા માટે આરંભ કરૂ છુ એમ કહેનાર માંશની વીરતી
કરી અન્ય શબ્દથી માંશ ખાનારની જેમ બેવડું પાપ
કરનારો છે એક માંશ ખાવાનું ખીણું તેને છુપાવવાનું
પરીચ્છનો સંચય સ્વભાવથી સાવધ છે પછી તે સ્વ
માટે હો કે પર માટે. વિપત્તિ નામ મધુર પાડવાથી કે
ફાડલીનું નામ શીતલા પાડવાથી તે મધુર કે શીતલ બની
જતા નથી ધન સંચયાદી પરિચ્છ સ્વભાવથી જ સાવધ
અને અશુભ પરિણામ જનક છે.

અગ્ની સન્ની હીત કાષ્ટ ને દહે છે તેમ અગ્ની
સમાન પરિચ્છ અશુભ પરિણામ રૂપી દાહ વડે સંયમ
રૂપી કાષ્ટને બાળી નાંખે છે ચંદુવાસાદીનો પરિત્યાગ કર્યા
બાદ ફરી અન્યનિતી-તે જેઓ ધનાદિનો સંચય કરે છે
તેઓ વાખો બધોએ ફલેલ એવા મહા મુલ્યવાન ચારીત્ર
રત્નને વેચી પરિચ્છ રૂપી અત્તાર એવા કાચ માટ્ટીને
ખરીદ કરે છે.

સાધુપણુ લેતાં ધન સંચય કરૂ નહી ધન સંચય કરાવું નહી ધન સંચય કરનારને અનુમોદુ નહી એમ પચખાણુ સાધુને હોય છે.

જૈન દયા પા ૭૦

૯૪ સાવધ નિરવધ

શ્રીમદ માણેક મુનીશ પાછળથી શ્રીમદ માણેકમુરીશ શ્રી આચારંગ મુત્ર મુગ નીર્યુકતી અને ટીકાના ગુજરાતી ભાષાંતર પાતું ૨૬૧

૧ જેને સાવધ નીર્વધ વચનનું જાણુપણું નથી તેને જોડવાનો પણ અધિકાર નથી તો તેને ઉપદેશ આપવાનો અધિકાર ક્યાંથી હોય ?

૨ સારાંશ=ઉપદેશ આપવા પ્રભુની આજ્ઞાનથી કાણુ કે સાધુપણું પચખ્યું ત્યારે સાવધ જોગનો તીવીડેલું તીવીડેલું પચખાણુ ક્યાં છે તેથી મન વચન કાયાથી જૈન નાધુ હોય નેનાથી સાવધ જોગ મેચાય નહી.

સાવધ નીર્વધ

જૈન દયા પા ૬

૩ જૈન પ્રવચન ૧૧ ૧૩ બક ટંબો પા ૬ ૮-૧૬૨૬ અગ્રાંક વદ ૧૪ રૂઢીકરે પણ ૧૨

સાવધ એટલે પાવનના અને નીતિના એટલે પાવ વગરના પાવ વગરના જેટલા પાવોનિ સાવ નેના પા ૨૬૧ ૩૨૬ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

૧૦૦૫૪૦

સંબુતો

આચરણ કરીએ છેએ જે શાસ્ત્રમાં કહ્યા નથી અને કેટલીક વાતો શાસ્ત્રમાં કહેલી છે તે પણ કરતા નથી.

૬૭ શામાયક

જૈન દયા પા. ૩૬

૧ જૈન પ્રવચન તા. ૨૦-૩-૧૯૩૨ રવીવાર પા. ૪૮૭ હે ભગવાન પાપ વ્યાપારોનું પરિત્યાગ કરી છ' એટલે કે એક પણ પાપ વ્યાપાર નહીં કરવાની પ્રતીજ્ઞા કરી છ' તે પણ જીવંતીકરને માટે અને તે પણ તીર્થોલ્લ' તીર્થોલ્લ' એટલે કે મન વચન, કાયાથી પાપ પ્રવૃત્તિ નહીં કરે, નહીં કરાવું અને કરનારને અનુમોદન પણ નહીં આપું.

૨ જૈન પ્રવચન વર્ષ ૪ મું અંક ૨૦ મે પા. ૨૪૦ સમગ્રપી આચક નામાયકમાં એકો હોય તે વખતે પાપનો ઉપકાર કરી પરીને હોય તે એ આચક એને નીર્વામાણ કરાવે ૫૧ તેજ કેહીમાણ પ્રજાની એકી જ કરે

૬૮ આચકપણાનું લીલામ

જૈન દયા પા. ૪૪

જૈન પ્રવચન તા. ૨-૩-૧૯૩૦ પા. ૪૨૬

આચક પુણે, પાણી નામે વિધિ નુકલ અને નવ કિલ્લ નીને સંસારની લીલા પાવનન દેવ કરે અને એક પ્રવચન પાવનન ને ને પા. ૪૨૬ ૫૧ લીલામ છે.

૫૫૫૬૫૫

સુતા

૬૬ આવક પરીચક્ષી

જૈન દયા પા. ૬

જૈન પ્રવચન વર્ષ ૧૬૦ અંક ૬ મો તા. ૧૧-૮-૧૯૨૬
ગુરુવાર આવલું મુદ્ ૭ પાનું ૭૪૩

ચોક્કસ પહોરનો પોપો કરનાર ગૃહસ્થ પણ આડ
ગીરમનું મીઠકતનું ભાડું વ્યાજ ખાય કે મૂકી દે ?
પોપમાં આવક ગમે એવો અપરીચક્ષી છતાં પરીચક્ષ
આત્ર આવે, આડે દહાડાની કારવાઈ કહીને આવે, નવમે
દહાડે જાય ત્યારે પુછે.

૧૦૦ શાધુ ગ્રહસ્થમાં અંતર મેરૂ સરસવ જેટલો
જૈન દયા પા. ૨૧

જૈન પ્રવચન તા. ૧૧-૮-૧૯૨૬ પાનું ૫
આવકના મતોના ભાગા કોડોની સંખ્યામાં પણ
શાધુ ને માટે એકજ તીતીહેણું તીતીહેણું બેમાં લેક
મેરૂ સરસવ જેટલો.

૧૦૧ શાધુ શાધવી ભેગા

સમાધાનકાર શ્રીમદ સાગરાનંદ મુરૈશ્વરજી મહારાજ
શ્રીદ્વયક વર્ષ-૨ અંક ૨૦ મો પા. ૪૭૮ તા. ૨૬-૭-૩૪
ગુરુવાર

૧ શેર=નવરીશેતને આપી ને ઉપાગ્રયે સંતાડવાનો
અધીકાર છે ૧-૪-૧૪૦ ૧-૪-૧૮૧ ને ૧-૪-૧૮૩
ની પ્રાપ્તિ થીન્વાસ્વી

૫૪ વીદાવાર પાસજી સમપ્ત

પંચ સમીઓ ત્રીગુણી

૨ શ્રીમદ્ આચાર્ય આગમોદ્ધારક સાગરાનંદ મુની-
ધરજી મહારાજ અમદાવાદના વાખ્યાન સાંજ વર્તમાન
તા. ૧૬ અક્ટોબર ૧૯૨૮ પા. ૫ અમે નવ દીક્ષીત મુનીને
સંતાડીએ અને તેને કોઈ પાછો પકડી લાય એવું લાગે
તો તેને સાધવી ના કપડા પહેરાવી ને સાધવીને ઉપાશ્રય
માં સંતાડીએ તેમજ તેની, સેવા સાધવી કરે તો પણ
તેનો કોઈ પણ દોષ અમને લાગતો નથી.

૧૦૨ સીદ્ધી

જૈન દયા પાનું ૪૬

જૈન પ્રવચન તા. ૨૬-૧૧-૧૯૩૩ પાનું ૩૧૪

ધર્મની ત્રીણી થયા પછી અર્થ અને કામની ત્રીજી
નીશ્ચય છે

૧૦૩ મુગ્ધાભ્યાસ

૧ મુગ્ધાભ્યાસ તા. ૩-૫-૧૯૩૫ પા. ૨૮૫ વાં

જૈન ધર્મ સમજવા નીચેના વીસ પ્રશ્ન સમજવા
જરૂરી છે લોકીક અને લોકોત્તર કાર્ય સમજે.

- ૧ શ્રીમદ આચાર્યજી કરે
- ૨ શ્રીમદ ઉપાધ્યાયજી કરે
- ૩ શ્રીમદ સાધુજી કરે
- ૪ શ્રીમદ આચાર્યજી ન કરે
- ૫ શ્રીમદ ઉપાધ્યાયજી ન કરે
- ૬ શ્રીમદ સાધુજી ન કરે
- ૭ શ્રાવક સામાયકમાં કરે
- ૮ શ્રાવક પોષામાં કરે
- ૯ શ્રાવક ઉપધાનમાં કરે
- ૧૦ શ્રાવક સામાયકમાં ન કરે
- ૧૧ શ્રાવક પોષામાં ન કરે
- ૧૨ શ્રાવક ઉપધાનમાં ન કરે
- ૧૩ લોકીક કાર્ય છે
- ૧૪ લોકોત્તર કાર્ય છે
- ૧૫ કરે તો કાણ
- ૧૬ ન કરે તે કાણ
- ૧૭ ધર્મ છે
- ૧૮ ધર્મ નથી
- ૧૯ મતમાં છે
- ૨૦ અમતમાં છે

પંચસો મળુ સચીત ચણા અડક, છુવાર, મગ
તૈયાર છે એક ખેડો જૈન સાધુ નાંખે તો પંચસો મળુ

ગૌશાલા, પાંજરાપોળમાં નાખવા તૈયાર છે દયા, દાન બંને માલમ પડશે વખત દહાડો, જગ્યા નકકી કરી લખવા મહેરબાની કર્યો. શ્રી પ્રવચનકાર શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્ર સુરીશ્વરજી મહારાજ છે.

શ્રી સિષ્યચક્ર સમાધાનકાર શ્રીમદ્ સાગરાનંદ સુરીશ્વરજી મહારાજ છે.

પંચાંગી વાણી—નિર્ચુક્તિ

(લે. ગોકુલદાસ નાનજીભાઈ ગાંધી)

જેન રચેનાંજર સંપ્રદાયમાં પળું વરસોથી પિસ્તાડીય આગમો—સૂત્રોને માન્ય સંખેડાં છે. પ્રાચીન કાળમાં તે તો આવાં ચાલતી આગમો હતાં પછીથી બદલાંતેર રહ્યાં છેવટે સકલ સર્વે પિસ્તાડીય આગમોની વાદી નક્કી કરીને તેને વીનસાનની વાળી તરીકે કબૂલ સમ્મ્યાં પણ કોઈ ઉપાડીયામુ આગમ આજ સુધીના સ્વીકારવામાં આવ્યું નથી હાલનાં ‘નસાકરખનુવને’ આગમ પરવામાં આવે છે પણ તેનું નામ પિસ્તાડીય આગમોની વાળી નહિ, હિંદુઓ તે ‘પરબરો કેરબે’ બનવી કાઢે છે મારે કબૂલ સમ્મી યકાવ તેન નથી પિસ્તાડીય આગમોનાં ‘નસાકરખનુવને’ નુક નેક કબૂલ થશે ‘પરબરો નાં’ નું, પળું સમ્મી નહાં નહાં સર્વે બનાવનાર બનાવનાર નહાં સિદ્ધિનંદ નહાં બનાવું નહાં તેનાં બનાવનારને બનાવે નરેશ્વરજી ગુજરાત રાજ્યે કરીને નરેશ્વરજી

‘મહાનિશ્ચય’ સૂત્ર બનાવ્યું માટે તે પણ પ્રમાણભૂત નથી. પિસ્તાલીય આગમોમાં કેટલાંક આગમો એવાં છે કે નંદીસૂત્રની યાદીમાં એમનું નામજ નથી. તેમજ કેટલાંક સૂત્રો ઉપર પૂર્વાચાર્યોએ આજ સુધીમાં ટીકા, વગેરે કાંઈ રચેલ નથી એટલે કે જેમની પંચાંગીને પતોજ નથી. એથી એવાં સૂત્રોને પણ માન્ય શી રીતે રાખી શકાય ? આવી બાતનાં શંકા બરેલાં સૂત્રોની સંખ્યા તેની થવા બાધ છે. એથી જ માનવાને કારણ મળે છે કે ધર્મસંશોધક શ્રી લોકાચાર્યે બત્રીસ સૂત્રોને વીતરાગ દેવની વાણી તરીકે સ્વીકારેલ છે.

જે મૂળ સૂત્રો ઉપર ટીકા, ચૂલ્લિ બાબ્ય, નિર્યુક્તિ, અવચૂરિ, વગેરે પંચાંગી વાણી તરીકે રચાએલ છે તે રચનારા સંઘના છઠ્ઠમસ્થ આચાર્યો હતા. આવા આચાર્યો-માંથી કોઈ પણ આચાર્ય ચૌદ પૂર્વધર કે દશ પૂર્વધર ન હતા. એટલે કે દ્યુતકેવલી ન હતા. એથી એમની વાણીને શ્રી વીતરાગ દેવની વાણી તરીકે કોઈ સ્વીકારી શકે નહિ. પણ જેટલી હકીકત મૂળસૂત્રને અનુકુળ હોય કે દ્વાદશાંગી વાણીને અનુકુળ હોય તેટલી સ્વીકારવામાં તો કોઈને વાંધો જ ન હોય. પંચાંગી વાણીમાં મુખ્ય ‘નિર્યુક્તિ’ છે. કેટલાક પીંગા કપડાવાળા જૈન મુનિઓ કહે છે કે ‘નિર્યુક્તિ’એ તો ચૌદ પૂર્વધર બતવાન બદબાહુ સ્વામીએ રચી છે માટે તે પ્રમાણભૂત ગણવીજ એમણે આ વસ્તુ ઉપર વિચાર કરવો પડે છે.

ચૌદ પૂર્વધર શ્રી બદબાહુ સ્વામી તો ચીર નિવંણ

પછી એકસો સિતેર વરસે સ્વર્ગે સિધાવ્યા. આ ભદ્રબાહુ
સ્વામી તો ધ્રુતકેવલી હતા અને શ્રી યશોભદ્રસૂરિજીન
શિષ્ય હતા. પ્રખ્યાત મૌર્યવંશીય ચંદ્રગુપ્ત મહારાજાન
ગુરુ પણ એજ હતા. શ્વેતાંબર જૈનો કહે છે કે ધી
ભદ્રબાહુ સ્વામી શ્વેતાંબર જૈન હતા અને દિગંબર જૈનો
કહે છે કે દિગંબર જૈન હતા. એમના જીવન ઉપર ઘણા
આચાર્યોએ લખ્યું છે. આમાં 'પરિશિષ્ટ પર્વ'માં જે ઉલ્લેખ
છે તે ઘણા જૂનો છે. આ ગ્રંથમાં તો ધી ભદ્રબાહુ
સ્વામીએ 'નિર્બુદ્ધિ'એ રચી છે એવું કોઈપણ સ્થળે
વાંચવામાં આવતું નથી. કલિકાલ સર્વજ્ઞ ધી હેમચંદ્રાચાર્યજી
જેવા પ્રખર વિદ્વાન આ વાતનો ઉલ્લેખ જ કરતાં નથી !

બીજી બાજુથી એવું કહેવામાં આવે છે કે ધી
ભદ્રબાહુ સ્વામીને 'વરાહમિહિર' નામનો એક ભાઈ હતો
કે જે જ્યોતિષશાસ્ત્રમાં નિખ્યાન હતો. પ્રગંધ ચિંતામણિ
ગ્રંથમાં ધી મેરુતુંગાચાર્યજી એ વાતને ટેકો આપે છે. વરાહ-
મિહિરના રચના જે પ્રમાણ મળી આવે તે ભાઈની 'પંચનિર્વા-
તિકા'માં તેની સ્થાનનો અનુવચકો દર્શાવેલો જણાય છે. એવી
વિદ્વાનોએ નક્કી કર્યું છે કે વરાહમિહિરનો વચન ધી
પંચનિર્વાતિકા પૃષ્ઠ ૧૫૫ નીચેનો છે. ધી ભદ્રબાહુજીના નામનો
મળી જુલવાય કોઈ જગ્યાએ કે નિર્બુદ્ધિનાં રા. કે નવે
દર્શાયેલ નથી. નામ પડે તો તેના પાછા પાછા જણાય
જુલ-કાન્તનાં નામે જણે જણે એવી જગ્યાએ જણાય
વનને નિર્બુદ્ધિ પદ્યને નક્કી કે એક જગ્યાએ જ. જુલ
વન પદ્યને નિર્બુદ્ધિ પદ્યને નક્કી કે એક જગ્યાએ જ.

સ્વામીને નાના ભાઈ તરીકે વધુવે છે. કહે છે કે શ્રી
કૃષ્ણસૂત્ર તો શ્રી દશાશ્રુતસ્કંધનું આક્રમ્બ અધ્યયન છે.
પણ એને માટે કોઈ પાત્ર પ્રમાણ મળી આવતું નથી.
તેમજ કૃષ્ણસૂત્રની પટાવડીમાં સતાવીશમી પાટે દેવદિગણિ
શ્રમા શ્રમણનું નામ આવે છે. અને એમની ખુબ પ્રશંસા
આવે છે. માટે શ્રી કૃષ્ણસૂત્રની રચના શ્રુતકેવલિ શ્રી
ભદ્રબાહુસ્વામીએ કરી નથી, પણ ખીજા ભદ્રબાહુસ્વામીની
રચના છે. એજ પ્રમાણે વરાહ મિહિરના ભાઈ શ્રી ભદ્ર-
બાહુસ્વામીએ નિર્યુક્તિઓ રચી. માટે નિર્યુક્તિ તો શ્રુત
કેવલિ ભદ્રબાહુસ્વામી નહિ, પણ ખીજા ભદ્રબાહુ
વિક્રમની છૂટી, સાતમી સદીમાં હૈયાત હતા. જાતે
પ્રાક્ષણ હતા. 'સમ્યક્ત્વ સપ્તતિકા વૃત્તિ'માં શ્રી સંઘ
વિવેક સૂરિજી કહે છે કે "ભદ્રબાહુ નામ માહુણો હુત્યા
વરાહમિહરો નામ સહોદરો" ભદ્રબાહુ નામે પ્રાક્ષણ
હતા અને એમને વરાહમિહિર નામે ભાઈ હતા. એજ
પ્રમાણે 'ઉવચ્ચ હસ્તોત્ર વૃત્તિ'માં શ્રી જિનપ્રભસૂરિજી
પણ કહે છે. એથી સ્પષ્ટ માનવું પડે છે કે વીર નિર્વાણ
પછી એકસો સિ-તેર વરસે સ્વર્ગે સિધાવેલા શ્રુતકેવલિ
ભદ્રબાહુ સ્વામી જુદા અને નિર્યુક્તિકાર ભદ્રબાહુ સ્વામી
કે જે વરાહમિહિરના ભાઈ હતા તે જુદા ખીજા ભદ્રબાહુ
સ્વામીએજ વિક્રમની છૂટી સાતમી સદીમાં 'નિર્યુક્તિ'ઓ
વગેરે રચેલા છે.

હવે આખો 'નિર્યુક્તિ'ઓ વરસ એકસો એક
નિર્યુક્તિનાં સ્વરૂપમાં જ કહે છે કે "અદિક્ષિતે વદિત્ય,

ચઉદ્દેશ પુલ્લી વદસ પુલ્લી; એકાર અંગ મુત્ત પારએ.
 . સબ્બ સાહુઅ" આમાં ચૌદ પૂર્વધર, દશ પૂર્વધર, વગેરેને
 . નમસ્કાર કરેલા છે. તે ઉપલી હુદે પહોંચેલો નીચલી
 હુદે બિરાજતાને કેમ નમસ્કાર કરે ? ટીકાકારને પણ શંકા
 થઈ છે. ઉપરાંત આવશ્યક નિર્યુક્તિની ગાથા બસે' ત્રીશમાં
 વજ્રસ્વામીની હુકીકત આવે છે પણ શ્રી વજ્રસ્વામીનો
 જન્મ તો વીર નિર્વાણ પછી ચારસેં છત્રું વરસે થયો હતો.
 અને પાંચસે ચોતારીમાં સ્વર્ગવાસ થયો હતો. એજ રીતે
 આ 'નિર્યુક્તિ'માં નિહવોની હુકીકત આવે છે. બસે'છત્રીશમી
 ગાથામાં 'અબ્બત્તાસાદાઓ'—અબ્બક્તવાદી આપાદાચાર્ય થયા
 પણ તે તો વીર નિર્વાણ પછી બસે'ચૌદ વરસે થયા છે.
 એજ ગાથામાં 'સામુઅહે'—સામુઅહેદિક નિદ્રવ થયાનું કહે
 છે પણ તે તો વીર નિર્વાણ પછી બસે' વીશ વરસે
 'અસ્મમિત્તાઓ'—અસ્મમિત્તાચાર્ય થયા 'છત્રુઅ તેસચિયાનું'
 પદુસ્તુકાચાર્ય છ ત્રૈસચિક નિદ્રવ થયા, પણ તે તો વીર
 નિર્વાણ પછી પાંચને' ગુમાલીય વરસે થયા છે. બસે'
 ચાલીશમી ગાથામાં કહે છે કે 'છમ્મેવ થયા નતુત્તાત દુનિ'
 વીર નિર્વાણ પછી છત્રે' નવ વરસે સચીરપુર નગરમાં
 વેદિક-દિગંબર થયા આ બેનમાં આ 'નિર્યુક્તિ'ઓ યુગ-
 કેવલી નદ્રવ; સ્વામીને ર-લી નથી કરતું કે પુત્રાકેવલી
 બદ્રવંદ સ્વામી તો વીર નિર્વાણ પછી આઠમ્મ વિનેર વરસે
 સર્વે ત્રિપાચા અને 'નિર્યુક્તિ'માં તો વીર નિર્વાણ
 પછી છત્રે' નવ વરસે અને આ છત્રી પાંચને' કહે છે
 અને બેનં બચ્ચિત્ત-વ વરસે અને બેનં કહે છે 'પાંચ'

એમ લખ્યું નથી પણ ભુતકાળ વાપરેલો જ એટલે કે
 સર્જ ગયા કે થયા એમ લખ્યું છે. માટે વીર નિર્વાણ
 પછી છસે નવ વરસ પછી કે તે અરસામાં બીજા
 ભદ્રબાહુસ્વામી કે જેમને પ્રખ્યાત જ્યોતિષી વરાહમિહિરના
 ભાઈ તરીકે જૈન ગ્રંથકારો બતાવે છે એમણે નિર્ચુક્તિઓ
 વિક્રમની છઠ્ઠી કે સાતમી સદીમાં રચેલી છે. અને પર્યુપણ
 પર્વમાં બહુજ. ભક્તિભાવપૂર્વક વંચાંતુ શ્રી કલ્પસૂત્ર કે જે
 ભદ્રબાહુસ્વામીએ રચેલું કે ઉદ્ધારેલું કહેવાય છે તે આજ
 બીજા ભદ્રબાહુ સમજવા.

આથી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે કેટલાક જૈન ભાઈઓ
 અને જૈન પંડિતો વરસોગુની વાતો કહેતા આવ્યા છે કે
 ક્રુતકેવલી શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામીએ 'નિર્ચુક્તિ'ઓ રચી છે
 માટે તે પ્રમાણભુત છે. વીતરાગની વાણી જોટલી પવિત્ર છે.
 આ તેમનું કથન માનવા યોગ્ય નથી. કારણ કે પુરાવાથી
 સાબિત થાય છે કે શ્રી ભદ્રબાહુ સ્વામી કે જેમણે
 'નિર્ચુક્તિ'ઓ રચી છે તે તો બીજા ભદ્રબાહુ સ્વામીની છે
 અને એ તો વિક્રમની છઠ્ઠી સાતમી સદીમાં થયા છે. તેઓ
 ક્રુતકેવલી ન હતા, માટે તેમની વાણીને વીર પ્રભુની
 વાણીની સાથે સરખાવી શકાયજ નહિ. કેટલાંક સૂત્રો
 ઉપરની 'નિર્ચુક્તિ'ઓને ભાષ્યકારોએ ભાષ્યની ગાથાઓમાંજ
 અપનાવી લીધી એથી સાબિત થાય છે કે 'નિર્ચુક્તિ'
 પછી આવ્યો સ્વાયં છે. ચર્ચિઓ સ્વાઈ છે અને ટીકાઓ
 યઈ છે. આ સંપત્તિ ક્રુતકેવળ જન્મસ્થ આવશ્યે પ્રણિત
 રૂપથી એની સરખામણી વીર પ્રભુની પવિત્ર વાણી સાથે

એમ લખ્યું નથી પણ ભુતકાળ વાપરેલો છે એટલે કે
 સર્જ ગયા કે થયા એમ લખ્યું છે. માટે વીર નિર્વાણ
 પછી છવે નવ વરસ પછી કે તે અરસામાં બીજા
 ભદ્રબાહુસ્વામી કે જેમને પ્રખ્યાત જ્યોતિષી વરાહમિહિરના
 ભાઈ તરીકે જૈન ગ્રંથકારો બતાવે છે. એમણે નિર્યુક્તિએ
 વિક્રમની છઠ્ઠી કે સાતમી સદીમાં રચેલી છે. અને પર્યુપણ
 પર્વમાં બહુજ ભક્તિભાવપૂર્વક વંચાંતુ શ્રી કલ્પસૂત્ર કે જે
 'ભદ્રબાહુસ્વામીએ રચેલું' કે ઉદ્ધારેલું' કહેવાય છે તે આજ
 બીજા ભદ્રબાહુ સમજવા.

આથી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે કેટલાક જૈન ભાઈએ
 અને જૈન પંડિતો વરસોભુની વાતો કહેતા આવ્યા છે કે
 શ્રુતકેવલી શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામીએ 'નિર્યુક્તિ'ઓ રચી છે
 માટે તે પ્રમાણભુત છે. વીતરાગની વાણી જેટલી પવિત્ર છે.
 આ તેમનું કથન માનવા યોગ્ય નથી. કારણ કે પુરાવાથી
 સાબિત થાય છે કે શ્રી ભદ્રબાહુ સ્વામી કે જેમણે
 'નિર્યુક્તિ'ઓ રચી છે તે તો બીજાજ ભદ્રબાહુ સ્વામીની છે.
 અને એ તો વિક્રમની છઠ્ઠી સાતમી સદીમાં થયા છે. તેઓ
 શ્રુતકેવલી ન હતા, માટે તેમની વાણીને વીર પ્રભુની
 વાણીની સાથે સરખાવી શકાયજ નહિ. કેટલાંક સૂત્રો
 ઉપરથી 'નિર્યુક્તિ'ઓને ભાષ્યકારોએ ભાષ્યની ગાથાઓમાંજ
 અપનાવી લીધી એથી સાબિત થાય છે કે 'નિર્યુક્તિ'
 પછી. ભાષ્યો રચાયાં છે. ચર્ચાઓ રચાઈ છે અને ટીકાઓ
 મળે છે. આ સપત્તું શ્રુતકેવલ ઉપમત્ત આચાર્યો પ્રણિત
 રચના એની સરખામણી વીર પ્રભુની પવિત્ર - સ્ત્રી સાથે

